MAGAZYN

Form-Plast upadł. Załoga czeka na wypłaty i odprawy. Szuka u nas pomocy.
Str. 18

Nowe życie w starych koszarach. Jest moc w mieszkańcach tego miejsca.
Str. 16 - 17

Telemagazyn
z programem tv i zapowiedzią najciekawszych filmów, seriali i programów

Nr ISSN 0137-9259
Nr indeksu 350370
34
9 770137 925057

www.nowosci.com.pl

Nr 193 (17087) | Cena 6,50 zł (w tym 8% VAT)

NOWOŚCI
DZIENNIK TORUŃSKI

Piątek, 21.08.2026

59 lat

Polska od lat buduje zintegrowaną obronę powietrzną kraju
Wszystkie możliwe do użycia systemy polskiej obrony powietrznej są rozmieszczone ściśle według wskazań wojska - powiedział w czwartek szef MON - **Str. 11**

Branża meblarska jest w ogromnym kryzysie
Jedną z przyczyn takiej sytuacji jest brak surowca. Branża meblarska wyrywa go energetyce - **Str. 10**

Relaks
Krzyżówki do kawy. Nowości w programie TV

Handel

Butelkomaty przyjmą nowe opakowania z kaucją

Ministra klimatu poinformowała, że przygotowywane są regulacje, aby kaucję pobierać również za butelki po tak zwanych małpkach.
– Str. 8

Byłe stewardesy opowiadają, jak wyglądała ich praca
Przez kilka lat Wiktoria i Alicja pracowały dla Emirates, jednej z najbardziej rozpoznawalnych linii lotniczych świata**– Str. 4**

FOT. NADESŁANE

Toruń

FOT. GRZEGORZ OLKOWSKI

Tu rzeczywistość miesza się z magią

Serio Spot - Selfie Studio i Galeria Iluzji działa w Toruniu od maja. Przyciąga tych, którzy chcą choć na chwilę znaleźć się w innym świecie - **Str. 5**

REKLAMA 0011548513

eprasa.pl ebe8ab4c73

POLECAMY

PONIEDZIAŁEK: Sport z regionu i świata WTOREK: Strefa Biznesu ŚRODA: Strona zdrowia

21.08.2026
Piątek

Dziś imieniny: Franciszka, Joanny, Wiktorii
Telefon alarmowy: 112

NOWOŚCI

Redaktor naczelna
Alicja Polewska
Z-cy redaktor naczelnej
Justyna Wojciechowska-Narloch
Lucyna Talaśka-Klich
Jakub Stykowski
Wydawca dnia
Justyna Wojciechowska-Narloch

www.nowosci.com.pl

Polska Press
Makroregion Wielkopolska
Kujawsko-Pomorskie
Redakcja ul. Grudziądzka 46-48,
87-100 Toruń, tel. 56 611 81 33
redakcja@nowosci.com.pl
Prezes Makroregionu
Marek Ciesielski
Dyrektor reklamy
Agnieszka Perlińska
Dyrektor marketingu
Katarzyna Jabłońska
Druk
Polska Press Oddział Poligrafia,
85-438 Bydgoszcz,
ul. Grunwaldzka 229

POLSKA PRESS GRUPA

Wydawca Polska Press Sp. z o.o.
ul. Domaniewska 45, 02-672 Warszawa,
tel. 22 201 44 00, fax: 22 201 44 10
p.o. Prezes Zarządu Polska Press Grupy
Elżbieta Żuraw
Redaktor naczelny Polska Press Grupy
Marek Twaróg
Projekt graficzny, dyrektor artystyczny PPG
Tomasz Bocheński
Dyrektor kolportażu PPG Tomasz Osoliński
Biuro Konsumenta PPG
biurokonsumenta@polskapress.pl, tel. 12 688 85 10

©℗ - umieszczenie takich dwóch znaków przy Artykule, w szczególności przy Aktualnym Artykule, oznacza możliwość jego dalszego rozpowszechniania tylko i wyłącznie po uiszczeniu opłaty zgodnie z cennikiem zamieszczonym na stronie www.nowosci.com.pl/tresci i w zgodzie z postanowieniami niniejszego regulaminu.

Komentarz

Leszek Waligóra:
Dobra, szatańska liczba

Publicysta

Pierwsze półrocze tego roku upłynęło pod znakiem szatańskiej liczby 666. Tyle osób zginęło na polskich drogach w tym czasie. I jest to wiadomość... optymistyczna. Bo to był historycznie najmniejszy odsetek wypadków i ofiar śmiertelnych od czasu, gdy w Polsce zaczęto to mierzyć. Od roku 1997 do dziś, liczba wypadków spadła o ponad 69 procent. Liczba ofiar śmiertelnych w tamtym roku wyniosła, uwaga, 7311. Jeśli nawet te 666 trupów z pierwszej połowy tego roku, do 31 grudnia się podwoi... to będzie 6 tysięcy osób zabitych mniej. Przełom!

W tym państwie z kartonu sklejonego szpagatem, gdy jeden rząd wywraca wszystko, co robi drugi, gdzie prezydent zawetuje każdy przepis rządu, zgoda dotycząca bezpieczeństwa okazuje się prawdziwa. I nie chodzi, jak widać, tylko o to militarne. To długa historia dobrych decyzji - pewnie jakieś złe po drodze były również. Ale przez ostatnie 30 lat mieliśmy dużo więcej dobrych zmian. Obowiązkowe pasy w samochodach - tak, tak, kiedyś były nieobowiązkowe. Obowiązek jeżdżenia przez cały rok na światłach. Brak taryfy ulgowej dla kierowców na podwójnym gazie. Ograniczenie prędkości w terenach zabudowanych - tak, strefa tempo 30 to jest przy potrąceniu pieszego różnica między życiem i śmiercią. Fotoradary i odcinkowe pomiary prędkości. Konfiskata aut. I wreszcie przepis, który miał się nie udać: bezwzględne pierwszeństwo pieszych na przejściu. Mieliśmy mieć festiwal wariatów za kółkiem. Owszem, czasem zdarzy się kretyn, brak wyobraźni i umiejętności nadrabiający prędkością. Dla takich jest sąd i więzienie, o ile sami się nie wyeliminują z puli genetycznej. Ale przepis o pierwszeństwie pieszych na pasach działa. Nawet jeśli jeden z drugim sami łamią przepisy, gapiąc się w ekraniki. ©℗

AUTOPROMOCJA

Prenumeruj „Nowości Dziennik Toruński”

tel. 56 451 91 04
bok.prenumerata@polskapress.pl
prenumerata.nowosci.com.pl

AKCJA

Szczepienie lisów. Tego nie rób w lesie pod żadnym pozorem!

Agnieszka Romanowicz

Na początku września we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego w lasach i na łąkach pojawią się szczepionki przeciw wściekliźnie przeznaczone dla lisów. Wiąże się to z ograniczeniami dla ludzi i zwierząt domowych.

FOT. TOMASZ BOŁT

Szczepionki dla lisów będą zrzucane z samolotów

- 4 - 5 września we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego przeprowadzona będzie akcja doustnego szczepienia lisów wolno żyjących przeciwko wściekliźnie - informuje Kujawsko-Pomorski Lekarz Weterynarii.

Obszar objęty szczepieniami to:
- powiat brodnicki,
- powiat rypiński,
- powiat lipnowski,
- powiat włocławski,
- powiat golubsko-dobrzyński,
- powiat aleksandrowski,
- powiat radziejowski;
- powiat wąbrzeski: gm. Książki, gm. Dębowa Łąka, gm. Ryńsk;
- powiat toruński gm. Obrowo, gm. Lubicz, gm. Czernikowo.

Szczepionki będą zrzucane z samolotów nad terenami niezabudowanymi, będącymi miejscami bytowania i żerowania lisów (lasy, pola, łąki, nieużytki).

To brązowo-zielone, kwadratowe batoniki (ok. 4,5 cm). Zewnętrzna część to przynęta sporządzona z masy mięsno-rybnej, w środku znajduje się blister ze szczepionką.

Szczepionki dla lisów nie są obojętne dla ludzi i zwierząt domowych, dlatego inspektorat weterynarii wydał specjalne zalecenia:
- ograniczyć wyjścia na tereny niezabudowane objęte szczepieniami w takcie zrzutu szczepionki tj. 4 - 5 września 2026 r.,
- nie dotykać i nie niszczyć przynęt (przynęty dotykane przez ludzi nie są podejmowane przez lisy),
- przez 2 tygodnie od daty zrzucenia szczepionki psy wyprowadzać na smyczy, a koty trzymać w zamkniętych pomieszczeniach,
- przez 2 tygodnie od daty zrzucenia szczepionki nie organizować polowań z psami,
- kontakt człowieka z płynną zawartością szczepionki zgłaszać służbom epidemiologicznym lub medycznym (sanepid, szpital zakaźny lub przychodnia),
- w przypadkach kontaktu bezpośredniego na otwarte rany, oczy, jamę ustną lub nos natychmiast przemyć miejsca eksponowane wodą z mydłem,
- ewentualne przypadki kontaktu zwierząt domowych i gospodarskich ze szczepionką zgłaszać służbom weterynaryjnym.

Szczepienie lisów przeciw wściekliźnie tylko w części naszego województwa jest zgodne z programem zwalczania wścieklizny na lata 2025 - 2027. Czytamy w nim, że zostanie przeprowadzone w ze względu na sytuację z 2022 r.

- W kwietniu 2022 r. zostały stwierdzone dwa ogniska wścieklizny u lisów wolno żyjących w województwie mazowieckim w powiecie gostynińskim. Ogniska stwierdzono u lisów znalezionych w odległości mniejszej niż 50 km od województw kujawsko-pomorskiego i łódzkiego. W związku z tym Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii i Łódzki Wojewódzki Lekarz Weterynarii wyznaczyli strefy ochronne objęte doustnym szczepieniem lisów wolno żyjących.

©℗

POGODA

Piątek
26°C/13°C

Sobota
21°C/15°C

W SOBOTĘ Z „NOWOŚCIAMI”

Weronika Książkiewicz ma apetyt na życie. Mogła zostać baletnicą, nie wytrzymała jednak katorżniczej pracy, Zwróciła się w kierunku aktorstwa.

FOT. SYLWIA DĄBROWA

- **Najpiękniejsze zamki Podkarpacia. Które warto bliżej poznać i zwiedzić.**
- **Pierwsze polskie kinowe erotyki.**
- **Dziewczyna, która rodzi się raz na kilka dekad.**

eprasa.pl ebe8ab4c73

PIENIĄDZE

Przyjdzie SMS i tak dowiemy się czy nasze dane wyciekły. Alert jest teraz darmowy

Agnieszka Domka-Rybka

Do końca sierpnia można uzyskać darmowy dostęp do Alertów BIK - na 90 dni. Wtedy SMS powiadomi nas o niebezpieczeństwie.

Alerty BIK to wiadomości SMS, które informują, gdy nasze dane mogą być wykorzystywane, np. do zaciągnięcia kredytu lub pożyczki, zakupów z odroczoną płatnością w internecie albo podpisania umowy, z operatorem telefonii komórkowej. Osoba, która włączy Alerty BIK, otrzymuje również monitoring swoich danych pod kątem ich ujawnienia w darknecie.

Gdy system odnotuje niebezpieczne zdarzenie objęte Alertami BIK, użytkownik otrzyma SMS. Z wiadomości dowie się m.in. o możliwym wycieku danych osobowych, a po zalogowaniu się na swoje konto na bik.pl zobaczy szczegóły zdarzenia oraz wskazówki, co zrobić dalej.

Nie zawsze mamy wpływ na to, czy nasze dane trafią do nieuprawnionych osób. Mamy jednak wpływ na to, jak szybko zareagujemy. Przy próbach wyłudzeń liczy się czas — szybki kontakt z BIK i bankiem może pomóc zatrzymać przestępstwo na wczesnym etapie, zanim spowoduje poważne problemy, koszty i stres.

- Warto pamiętać, że dane, które wyciekły z różnych baz, także te dotyczące zdrowia, mogą zostać wykorzystane przez oszustów w działaniach socjotechnicznych - mówi Mariusz Cholewa, prezes zarządu BIK. - To jedna z najczęstszych metod prowadzących do wyłudzeń. Jako instytucja, której zadaniem jest wspieranie bezpiecznego korzystania z usług finansowych, BIK chce pomóc osobom, których dane w wyniku wycieku i socjotechnik mogą być narażone na wykorzystanie przez przestępców. Dlatego uruchomiliśmy akcję pomocową i udostępniamy możliwość skorzystania z Alertów BIK przez 90 dni za 0 zł.

Prezes BOK zachęca jednocześnie, by samodzielnie dbać o swoje bezpieczeństwo w sieci i korzystać z rozwiązań, które pomagają minimalizować oraz szybciej wykrywać ryzyko, takich jak zastrzeżenie PESEL w aplikacji mObywatel, czy Alerty BIK z monitoringiem darknetu, ale również włączać dodatkowe narzędzia oferowane przez banki, chroniące nasze pieniądze, w tym ochronę behawioralną dostarczaną dzięki usłudze BIK.

FOT. KRZYSZTOF KAPICA

Nie zawsze mamy wpływ na to czy nasze dane trafią do odpowiednich osób. Ale mamy, jak szybko zareagujemy

W ramach inicjatywy klient otrzymuje dostęp do Alertów BIK przez 90 dni za 0 zł. Po tym czasie usługa wygasa i nie zmienia się automatycznie w usługę płatną. Szczegóły na www.bik.pl.

Warto przypomnieć przy okazji, że np. w aplikacji mObywatel można sprawdzić w historii, czy jakikolwiek bank lub firma pożyczkowa weryfikowała nasz numer PESEL. Oczywiście, warto go zastrzec,a tym bardziej po aferze z wyciekiem danych. Wtedy nikt nas nie okradnie.

Można to zrobić na trzy sposoby: w aplikacji mObywatel – w sekcji „Usługi" należy wybrać „Zastrzeż PESEL". Zastrzeżenie zaczyna działać w czasie rzeczywistym; przez serwis gov.pl - po zalogowaniu się jedną z dostępnych metod, np. profilem zaufanym lub bankowością elektroniczną; w urzędzie gminy - to rozwiązanie m.in. dla osób, które nie korzystają z usług cyfrowych. Zastrzeżenie PESEL jest bezpłatne i można je w każdej chwili cofnąć.

©℗

PRAWO

Emerytka skazana za grożenie Owsiakowi chce uniewinnienia. Ale sąd się nie śpieszy...

Małgorzata Oberlan

Emerytka z Torunia, nieprawomocnie skazana na więzienie w zawieszeniu za grożenie Jerzemu Owsiakowi, liczy na uniewinnienie. Wraz z szefem Instytutu Ordo Iuris zaskarżyła wyrok w całości. Od kwietnia apelacja leży w Sądzie Okręgowym w Toruniu, a ten nie wyznaczył jeszcze terminu jej rozpatrzenia.

Sprawa Izabeli M. budziła kontrowersje w całym kraju. 28 stycznia br. Sąd Rejonowy w Toruniu skazał tę emerytkę za grożenie śmiercią Jerzemu Owsiakowi na pół roku więzienia w zawieszeniu na rok próby. Wówczas jej obrońca od razu zapowiadał apelację.

Emerytka z Torunia i wspierający ją od początku prawnicy z Instytutu musieli jednak poczekać, aż sąd wyda uzasadnienie orzeczenia na piśmie. Doczekali się. Jak przekazał nam sędzia Jędrzej Czerwiński, prezes Sądu Rejonowego w Toruniu, akta sprawy wraz z apelacją 15 kwietnia br. przekazane zostały do sądu drugiej instancji. Minęły zatem 4 miesiące. Co dzieje się w sprawie? Na razie nic. Dotąd apelacja nie stanęła na wokandzie Sądu Okręgowego w Toruniu. Ba, nie wiadomo nawet, kiedy ma to nastąpić. - Termin rozpatrzenia tej apelacji nie został jeszcze wyznaczony - tyle dziś może przekazać Jarosław Szymczak, asystent rzecznika tego sądu.

FOT. GRZEGORZ OLKOWSKI

28 stycznia br. Sąd Rejonowy w Toruniu ogłosił wyrok dla emerytki

Losy emerytki z Torunia zatem wciąż się jeszcze ważą, a i ona zapewne żyje „w zawieszeniu". Przygotowane przez adwokata Jerzego Kwaśniewskiego zaskarżenie wyroku w całości obejmuje zarówno jego główną , jak i wymierzoną karę, orzeczenia o kosztach i środkach karnych. Dotyczy więc różnych konsekwencji życiowych, łącznie z finansowymi.

67-letnia Izabela M. z Torunia do miłośników Jerzego Owsiaka i WOŚP zdecydowanie nie należy. I zdecydowanie też bliżej jej do prawej strony sceny politycznej. Dokładnie 13 stycznia 2025 roku w sieci wykonała wpis, od którego sprawa się zaczęła. Zamieściła go jako użytkowniczka „Iza Izabela", pod wpisem Jerzego Owsiaka na Facebooku. Torunianka napisała tak: „Giń człeku i to jak najszybciej dość okradania dość twego dorabiania się z naiwności Polaków twoje wille za granicą, twoja willa w Polsce twoje dzieci uczą się za granicą i pensje twoje i twojej żony dość rozlicz się i zmień okulary, bo takie noszą LGBT".

Co wydarzyło się dalej? Szybko nastąpił cały łańcuch zdarzeń, które wzbudziły kontrowersje. Bo za namierzanie autora tego wpisu służby zabrały się błyskawicznie i z rozmachem. Dość wspomnieć, że bladym świtem (godzina 6 rano) do mieszkania emerytki fatygował się sam nadkom. Arkadiusz Górecki, ówczesny zastępca komendanta miejskiego policji w Toruniu! Towarzyszyli mu: naczelnik Wydziału Kryminalnego asp. szt. Cezary Więcławski oraz jeden z funkcjonariuszy tego wydziału. Kobiety nie było w mieszkaniu. Policjanci zatrzymali ją w mieszkaniu kolejnego dnia, o godzinie 6 (a jakże).

Było domu przeszukiwanie, „dowodów zbrodni" zabezpieczenia, emerytki przesłuchiwanie i sprawy upublicznienie przez samą toruńską policję. Z informacją o zarzutach i pamiętnym zdjęciem 67-letniej Izabeli M., co rzadko przy tego typu historiach się jednak zdarza.

Następnie było sprawne śledztwo Prokuratury Rejonowej Toruń Centrum Zachód i oskarżenie kobiety o groźby karalne. A także żądanie dla niej przed obliczem Temidy kary więzienia. W zawieszeniu, ale jednak więzienia...

Zgodnie z oczekiwaniem śledczych Sąd Rejonowy w Toruniu winę kobiety przesądził oraz ukarał tak, jak wnioskowali. 28 stycznia br. sędzia Marcin Czarciński ogłosił wyrok. - Poza sporem pozostaje w ocenie sądu to, że słowa „giń człeku i to jak najszybciej" sugerują, że pokrzywdzony powinien zginąć, aby jego niegodziwe, w ocenie oskarżonej, zachowanie, zostało zakończone.- wskazał w uzasadnieniu sędzia.

Emerytka skazana została - nieprawomocnie - na 6 miesięcy więzienia w zawieszeniu na rok próby. Kobieta w myśl tego wyroku ma też zapłacić Jerzemu Owsiakowi 1000 złotych tytułem częściowego zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. A przez trzy lata nie kontaktować się z nim w jakikolwiek sposób oraz nie zbliżać się na odległość mniejszą niż 50 metrów.

Do tematu wrócimy.

©℗

eprasa.pl ebe8ab4c73

OBYCZAJE

Jak wygląda praca na wysokości kilku tysięcy metrów? Opowiadają o tym byłe stewardesy

Marek Nienartowicz

Jeszcze niedawno witały pasażerów na pokładach samolotów Emirates. Dziś przed kamerą opowiadają tysiącom internautów o tym, jak naprawdę wygląda praca personelu pokładowego. Wiktoria z Torunia i Alicja z Olsztyna stworzyły Blondies on Board – projekt, który narodził się z przyjaźni zawartej na wysokości kilku tysięcy metrów.

FOT. NADESŁANE

Wiktoria z Torunia i Alicja z Olsztyna stworzyły Blondies on Board - projekt, który narodził się z przyjaźni

Nowy Jork, Tokio, Sydney czy Hongkong były częścią ich zawodowej codzienności. Przez kilka lat Wiktoria i Alicja pracowały dla Emirates, jednej z najbardziej rozpoznawalnych linii lotniczych świata. Każdy lot oznaczał inną trasę, pasażerów i skład załogi. Choć w Emirates pracują tysiące osób z całego świata, one spotkały się podczas jednego wspólnego lotu. Jak się później okazało – jedynego.

– Miałyśmy ten sam vibe, to samo poczucie humoru. Bardzo szybko złapałyśmy wspólny język. Przez to, że każdy lot to inna załoga, trudno jest nawiązać trwałe relacje. Ale u nas coś zaskoczyło. Mimo że poleciałyśmy razem tylko raz, kontakt trwa do dziś – wspominają.

Z czasem znajomość przerodziła się w przyjaźń. Wtedy jeszcze żadna z nich nie przypuszczała, że wspólne doświadczenia z pokładu staną się podstawą projektu śledzonego przez tysiące internautów.

Za eleganckim mundurem...

Praca dla Emirates oznaczała możliwość zobaczenia miejsc, do których wcześniej mogły tylko marzyć, by dotrzeć. Obie przeprowadziły się do Dubaju, przeszły intensywne szkolenia i rozpoczęły życie, które z zewnątrz mogło przypominać niekończącą się podróż.

– Człowiek myśli wtedy głównie o podróżach, jest trochę zaślepiony pięknem świata i możliwościami, które się otwierają. Wydaje się, że to będzie jedno wielkie spełnienie marzeń – opowiadają.

Była jednak także druga strona. Wielogodzinne loty, jet lag, ciągłe zmiany stref czasowych i nieregularny rytm dnia sprawiały, że nawet pobyt w wymarzonym miejscu nie zawsze oznaczał zwiedzanie.

– Bywały momenty, kiedy człowiek leciał do miejsca, które od zawsze chciał zobaczyć, a po wylądowaniu marzył tylko o tym, żeby się położyć. Trzeba odpocząć, przygotować się do kolejnego lotu i znowu jechać na lotnisko.

Do tego dochodziły rygorystyczne standardy. Określony makijaż, fryzura, kolor paznokci i nienaganny mundur były częścią codzienności. Ściśle regulowane były przede wszystkim procedury bezpieczeństwa.

Stewardesa – jak podkreślają – nie jest bowiem jedynie osobą podającą pasażerom posiłki. Jednym z jej najważniejszych zadań jest zapewnienie bezpieczeństwa na pokładzie. Członkowie załogi musieli znać procedury dotyczące sytuacji awaryjnych i być gotowi do natychmiastowego działania.

– Każde odstępstwo mogło skończyć się reportem, czyli służbową uwagą. Takie wpisy mogły mieć wpływ na rozwój kariery. Trzeba było naprawdę uważać – mówią.

Mimo trudniejszych doświadczeń żadna z nich nie żałuje lat spędzonych w Emirates. To właśnie dzięki tej pracy zobaczyły świat i zdobyły doświadczenia, których – jak przyznają – nie zamieniłyby na inne. Z czasem obie poczuły jednak, że czas rozpocząć kolejny etap.

Z pokładu przed kamerę

Pomysł na opowiadanie o pracy stewardesy Wiktoria miała już wcześniej. Wiedziała jednak, że internet potrafi być bezlitosny i nie była przekonana, czy chce występować przed kamerą sama.

– Bałam się, że sobie z tym nie poradzę. We dwie jest łatwiej. Nawet jeśli pojawia się hejt, można o tym porozmawiać, pośmiać się i iść dalej.

Tak powstało Blondies on Board. Bez rozbudowanego planu i strategii. Usiadły przed kamerą i zaczęły rozmawiać tak, jak rozmawiają ze sobą. Jednym z pierwszych tematów było randkowanie w Dubaju. Film szybko zdobył popularność, a razem z nowymi obserwatorami pojawiły się setki pytań.

Internautów interesowało wszystko: jak dostać się do Emirates, na jakie pieniądze można liczyć, jak wyglądają szkolenia, gdzie śpi załoga podczas wielogodzinnych lotów, jakie są procedury bezpieczeństwa, jacy bywają pasażerowie i jak naprawdę wygląda codzienność stewardesy.

– Chcemy, żeby ludzie wiedzieli, na co naprawdę się piszą. Ta praca daje niesamowite możliwości, ale niesie też ogromną odpowiedzialność i wiele wyrzeczeń. Warto, by ludzie byli tego świadomi nim podejmą decyzję.

Wiktoria i Alicja szybko zrozumiały, że właśnie takich informacji brakuje w internecie.

– Kiedy same szukałyśmy informacji o Emirates, dominowały piękne zdjęcia, egzotyczne plaże, luksusowe hotele i uśmiechnięte stewardesy. Znacznie mniej mówiło się o odpowiedzialności, zmęczeniu i wyrzeczeniach. Nie chcemy nikogo zniechęcać, bo to naprawdę dobra praca, która daje wiele możliwości. Chcemy po prostu pokazać pełny obraz.

Pomagają przyszłym stewardesom

Dziś Blondies on Board to już nie tylko profile w mediach społecznościowych. Wiktoria i Alicja wykorzystują własne doświadczenie, aby pomagać osobom, które myślą o rozpoczęciu pracy w lotnictwie. Przygotowują materiały dotyczące rekrutacji, odpowiadają na pytania kandydatów i prowadzą konsultacje.

Największą satysfakcję – jak podkreślają – przynoszą im wiadomości od osób, którym ich materiały pomogły podjąć decyzję o rozpoczęciu rekrutacji, albo lepiej się do niej przygotować.

– Chcemy, żeby ludzie wiedzieli, na co naprawdę się piszą. Ta praca daje niesamowite możliwości, ale niesie też ogromną odpowiedzialność i wiele wyrzeczeń. Im wcześniej ktoś będzie tego świadomy, tym łatwiej będzie mu podjąć decyzję.

Jeszcze kilka lat temu same szukały w internecie informacji o życiu stewardes. Dzisiaj tworzą materiały, których wtedy im brakowało. I robią to już bez regulaminu określającego kolor paznokci, fryzurę czy sposób, w jaki powinny się prezentować.©℗

AKCJA CHARYTATYWNA
0011544848

eprasa.pl ebe8ab4c73

NOWE W TORUNIU

Na Podmurnej rzeczywistość spotyka się z iluzją

Joanna Maciejewska

Lubicie dobrą zabawę, nietuzinkowe zdjęcia i zaskakujące rolki? To wszystko czeka na odwiedzających nowe miejsce na turystycznej mapie Torunia. Serio Spot przy ul. Podmurnej to połączenie studia selfie i galerii iluzji.

FOT. GRZEGORZ OLKOWSKI

Serio Spot - Selfie Studio i Galeria Iluzji działa w Toruniu od maja

Serio Spot - Selfie Studio i Galeria Iluzji przy ul. Podmurnej 46, to nowa atrakcja w Toruniu, wyjątkowe miejsce, gdzie rzeczywistość spotyka się z iluzją! Jest to pierwsze takie miejsce na turystycznej mapie nie tylko Torunia, lecz także całego województwa kujawsko-pomorskiego.

Stoi za nim Katarzyna Misiak, która na toruńskim rynku działa już od ponad dekady. Zaczynała od pierwszego w mieście escape room Open The Door przy ul. Piekary (obecnie mieści się on przy ul. Jęczmiennej). Podkreśla, że escape room jest miejscem zupełnie innego typu.

- Klientom znana jest formuła escape room'ów. Najczęściej już kiedyś byli lub słyszeli na czym polega ta forma rozrywki. Serio Spot to całkowicie nowe miejsce, w samym sercu toruńskiej starówki na ul. Podmurnej 46. Zachęcamy turystów, by oprócz zwiedzania standardowych miejsc związanych z kulturą, historią i oczywiście piernikami, w wolnej chwili przyszli też do nas i zobaczyli, co dla nich przygotowywaliśmy. Nasze dekoracje również nawiązują poniekąd do Torunia, ale są w innej, nowoczesnej odsłonie. Mamy wielką postać Kopernika, pierniki, planety, gwiazdy, więc wszystko to, co się kojarzy z naszym miastem – zdradza Katarzyna Misiak, właścicielka Serio Spot. Selfie Studio i Galeria Iluzji w Toruniu.

W Serio Spot można dobrze się bawić bez względu na wiek, robić nietuzinkowe zdjęcia i kręcić rolki, a przede wszystkim uwiecznić wspomnienia. Jest to jej autorski pomysł. Serio spot to przestrzeń, która pobudza kreatywność i wyobraźnię.

- Zależało mi na tym, żeby stworzyć w Toruniu atrakcję turystyczną, jakiej jeszcze nie było - lekką, miłą i przyjemną, pozwalającą rodzinnie lub w gronie znajomych w niecodzienny sposób spędzić czas. Jest to hybryda - połączenie typowego selfie spotu z galerią iluzji. Mamy tutaj m. in. gabinet luster, złudzenia optyczne, zagadki oraz interaktywne elementy do zabawy – dodaje Katarzyna Misiak.

Zaskakująca jest wielkość mieszczącego się przy ul. Podmurnej miejsca, ponieważ z zewnątrz wydaje się bardzo małe. Jednak po przekroczeniu drzwi prowadzących do świata zabawy, trafiamy na ponad 30 różnych instalacji rozlokowanych na ponad 200 metrach kw. Już pierwsze pomieszczenie robi wrażenie – biały motocykl z przyczepką, budka telefoniczna z dzwoniącym telefonem i ścianka – tym razem wakacyjna. Będzie zmieniała się sezonowo.

Wystrój w Serio Spot jest dziełem właścicielki i zespołu, z którym współpracuje już od lat. Wiele dekoracji twórcy tego miejsca robili sami. Katarzyna Misiak zdradza, że dużo pomaga jej mama Beata, która jest plastyczką. To od niej wiele się nauczyła i dzięki temu, zarówno tutaj, jak i w escape room, powstają autorskie dekoracje wykonane osobiście.

Nowe miejsce na turystycznej mapie Torunia jest uniwersalne, zaglądają tu osoby w każdym wieku. Głównym klientem są turyści, rodziny z dziećmi oraz młodzi ludzie. Liczną grupą są również babcie i dziadkowie, którzy chcą zapewnić wnukom świetną atrakcję w trakcie wakacji. - Jest to również miejsce dla fotografów, marek osobistych i osób, które tworzą swój kontent w mediach społecznościowych. Dla osób, które szukają nietuzinkowego miejscach do robienia niespotykanych sesji. Mieliśmy już sesje cosplayowe w przebraniach, poślubne, produktowe. To miejsce stwarza okazję do wspólnego spędzania czasu i celebrowania różnych okazji, np. urodzin czy wieczorów panieńskich – wymienia Katarzyna Misiak, dodając że szykują też ofertę urodzinową dla dzieci.

Już we wrześniu powieje tu jesienno-halloweenowym klimatem.

©℗

MATERIAŁ INFORMACYJNY T-MOBILE
0011568144

Rewolucja w polskim wideo. 75 kanałów bez umowy, bez dekodera i dla każdego internauty

Polski rynek telewizyjny doczekał się rozwiązania, które może zmienić dotychczasowe zasady gry. T-Mobile jako pierwszy operator w kraju udostępnia 75 kanałów telewizyjnych za 0 zł miesięcznie po uwzględnieniu rabatów – bez umowy, konieczności korzystania z usług sieci czy posiadania dekodera. Magenta TV stawia na swobodę wyboru i możliwość oglądania na dowolnym urządzeniu – od smartfona po Smart TV. Oferta jest dostępna dla abonentów wszystkich sieci po rejestracji na stronie t-mobile.pl oraz wyrażeniu wymaganych zgód. Cena 0 zł miesięcznie uwzględnia rabaty w wysokości 5 zł za zgody marketingowe oraz 5 zł za obsługę elektroniczną.

Telewizja wciąż pozostaje ważną częścią codzienności Polaków, ale zmienił się sposób, w jaki z niej korzystamy. Duży ekran nie jest już jedynym centrum domowej rozrywki – wiadomości, transmisje na żywo czy programy możemy oglądać także na smartfonach, tabletach i laptopach.
Jednocześnie rosnące koszty życia sprawiają, że uważniej podchodzimy do kolejnych subskrypcji i pakietów. Tradycyjny model z długoterminową umową, dekoderem i stałą opłatą coraz mniej odpowiada widzom, którzy oczekują przede wszystkim swobodnego dostępu do treści – bez zbędnych formalności i kosztów.

Koniec z dyktatem abonamentu!
Odpowiedzią na te potrzeby jest rozwiązanie, na które dotąd nie zdecydował się żaden operator infrastrukturalny w Polsce. T-Mobile odchodzi od tradycyjnego modelu i udostępnia platformę MagentaTV bez barier ograniczających dostęp do telewizji. Użytkownicy mogą bezpłatnie korzystać z pakietu 75 kanałów telewizyjnych. Oferta nie wymaga podpisywania umowy, terminowych zobowiązań ani korzystania z innych usług T-Mobile. Z MagentaTV może korzystać każdy internauta, niezależnie od operatora internetu czy sieci komórkowej. Aplikacja działa na smartfonach, tabletach, laptopach oraz telewizorach Smart TV, dzięki czemu nie ma potrzeby instalowania dodatkowego dekodera. Użytkownik sam decyduje, co i gdzie chce oglądać.
– Klienci mają dziś dość ofert, które narzucają im sztywne ramy i zmuszają do płacenia za treści, z których nie korzystają. Chcemy maksymalnie uprościć kontakt z naszą technologią i dać ludziom pełną kontrolę. MagentaTV daje dostęp każdemu, na jego własnych zasadach, bez względu na to, w jakiej sieci ma telefon czy internet – podkreśla Maximiliano Bellassai, członek zarządu T-Mobile Polska ds. rynku prywatnego.

Technologia dostępna bez wyjątku
Otwarcie telewizji na wszystkich użytkowników internetu jest kolejnym etapem zmian, które T-Mobile wprowadza od lat. Firma stopniowo odchodzi od zamkniętych ekosystemów i usuwa bariery ograniczające dostęp do nowych technologii. Wcześniej w ofercie pojawiły się smartfony z serii T Phone oraz Magenta AI. Teraz do tego zestawu dołącza telewizja, uzupełniając portfolio usług obejmujące m.in. sieć 5G Bardziej i internet światłowodowy.

Telewizja dla każdego za 0 zł/mies. po rabatach (5 zł za zgody marketingowe i 5 zł za obsługę elektroniczną) dostępna dla abonentów wszystkich sieci po zarejestrowaniu się na stronie www.t-mobile.pl oraz po wyrażeniu zgód.

– Trzydzieści lat temu uruchamialiśmy pierwszą w Polsce cyfrową sieć komórkową, udowadniając, że nowoczesna łączność może trafić do każdego. Dziś stoimy w zupełnie innym punkcie rozwoju technologii, ale nasz cel pozostaje ten sam: usuwanie sztucznych barier. Otwarcie dostępu do telewizji bez względu na sieć, z której ktoś korzysta, to naturalna konsekwencja myślenia o technologii jako narzędziu, które ma ułatwiać codzienne życie, a nie komplikować je kolejnymi formalnościami – mówi Andreas Maierhofer, prezes zarządu T-Mobile Polska.

Zero kabli, zero technicznych barier
Jedną z największych barier związanych z tradycyjną telewizją pozostaje konieczność organizowania dodatkowego sprzętu i jego instalacji. Oczekiwanie na dekoder, prowadzenie kabli, montaż anteny czy konfiguracja urządzeń mogą zniechęcać do korzystania z usługi. MagentaTV odchodzi od tego modelu. Całość działa w formie aplikacji, którą można zainstalować na kompatybilnym urządzeniu. Nie trzeba więc ponosić opłat aktywacyjnych ani kosztów dzierżawy sprzętu.

Nowy wymiar wspólnego oglądania
Mimo rozwoju streamingu kanały linearne nadal odgrywają ważną rolę. Uzupełniają serwisy VoD, oferując dostęp do wydarzeń na żywo, transmisji sportowych czy programów informacyjnych, które pozwalają widzom wspólnie przeżywać najważniejsze momenty w czasie rzeczywistym.
Telewizję można dziś oglądać na wielu urządzeniach – nie tylko przed dużym ekranem, ale także na smartfonie, tablecie czy laptopie. Dzięki temu staje się bardziej mobilna i lepiej dopasowana do codziennego stylu życia.

eprasa.pl ebe8ab4c73

WSPOMNIENIE

Po 96 latach bardzo pracowitego życia odszedł Józef Kania, słynny toruński szewc i także artysta

Szymon Spandowski

Zawsze wierny był zasadzie rzetelnej pracy na najlepszych materiałach. Dzięki temu zdobył uznanie klientów. Józef Kania nie tylko naprawiał, ale również tworzył buty. Pomimo ponad 90 lat, pracował w swoim warsztacie przy ulicy Radiowej od rana do wieczora. W dni robocze, bo w niedziele poświęcał się swojej drugiej pasji - malowaniu.

FOT. GRZEGORZ OLKOWSKI

Pan Józef w swoim zakładzie przy ul. Radiowej w Toruniu

O panu Józefie Kani pisaliśmy w „Nowościach" kilka razy.

- Dziś jestem do 18. Pracuję w każdy dzień powszedni, zwykle od 8 do 18. Gdyby mnie nie było tutaj, to trzeba zadzwonić do domu. Czy klienci przychodzą? Ciągle! Zawalony jestem robotą. Ale zapraszam, zapraszam... - mówił naszej reporterce w maju 2023 roku.

Toruński szewc miał wtedy 93 lata. Cały czas buty nie tylko naprawiał, ale i tworzył. O niezwykłym rzemieślniku zrobiło się głośno w całym kraju podczas pandemii Zaczęło się od posta, który w mediach społecznościowych zamieściła pewna klientka. Napisała, że panu Józefowi brakuje zleceń. Wiadomo, pandemia, ludzie przestali wychodzić z domów, wiele punktów usługowych znalazło się w wielkim kryzysie. Post zaczęli masowo udostępniać internauci i... się zaczęło!

91-letniemu wówczas szewcowi pomóc postanowił zakład szewski Wosh Wosh z Warszawy. Wieść o tym, jak rzemieślnik senior z Torunia sam nie tylko naprawia, ale i tworzy buty, obiegła dosłownie cały kraj. O braku zleceń Józef Kania szybko zapomniał. Z radością informował czasem dziennikarzy, że - niestety - nie ma czasu na rozmowę, bo tyle ma zleconej pracy.

Historia piękna, jednak był to tylko jeden z niezwykłych epizod pracowitego życia tego niezwykłego człowieka. Pan Józef był bowiem nie tylko doskonałym rzemieślnikiem, ale również malarzem.

„Zaczął malować w 1986 r. Na początku chodził nad Wisłę i w plenerze rysował ołówkiem na papierze widoki miasta - czytamy na stronie Muzeum Etnograficznego w Toruniu. - Pierwsze jego prace to rysunki czarno-białe, jak też wykonywane z użyciem kredek. Z czasem zaczął malować farbami olejnymi na płótnie. W swoim życiu namalował 200 obrazów. Tematem jego prac były głównie pejzaże miejskie i wiejskie, kwiaty, scenki rodzajowe przedstawiające zajęcia rolnicze, ułanów na koniach itp. Na wielu obrazach upamiętnił też swoją wieś Sędzin, zapamiętane krajobrazy, nieistniejący dom rodziny".

Pan Józef przyszedł na świat w tym domu 2 marca 1930 roku. Do Torunia przybył szukając pracy po zakończeniu wojny. Osiadł na Stawkach i tu przez cały czas pracował, jego zakład mieścił się przy ulicy Radiowej. Historię swojego rzemieślniczego życia opowiedział reporterce „Nowości" jesienią 2021 roku. Butami zaczął się zajmować około 14 roku życia. Nieco przez przypadek, ale to uratowało mu życie. Uniknął dzięki temu wysłania na roboty do III Rzeszy.

- To były czasy okupacji. Gdy ktoś miał fach w ręku, to było mu łatwiej. Dlatego szewcem zostałem przez przypadek. Na szczęście potem nastała wolność, ale miłość do butów pozostała - wspominał pan Józef.

Ile par butów potem naprawił? Ile ręcznie plecionych trzewików czy mokasynów wykonał? Setki tysięcy! Zawsze wierny był zasadzie rzetelnej pracy na najlepszych dostępnych materiałach. Dzięki temu zdobył uznanie klientów nie tylko z Torunia. ©℗

KOMUNIKACJA MIEJSKA

Nie będzie przystankowych biletów MZK w Toruniu. Miasto ma inną koncepcję

Daniel Ludwiński

Kolejne polskie miasta wprowadzają bilety przystankowe komunikacji miejskiej - polegają one na tym, że cena przejazdu zależy od tego, jaki dystans faktycznie przejechał pasażer. W Toruniu takiego rozwiązania nie będzie.

Nowy system, jakim jest w Polsce płacenie „za przystanek", jako pierwszy zaproponował Poznań, mający oczywiście w swojej ofercie także tradycyjne bilety. Taryfa przystankowa w stolicy Wielkopolski jest oparta o kartę PEKA, którą wcześniej doładowuje pasażer. Zarówno wsiadając, jak i wysiadając, przykłada on swoją kartę do czytnika, a ten nalicza opłatę, która zależy od liczby przejechanych przystanków. Jeśli podróż będzie trwała zaledwie jeden przystanek, pasażer zapłaci tylko 86 groszy - cena rośnie następnie wraz z każdym przejechanym przystankiem. Strona internetowa Zarządu Transportu Miejskiego udostępnia kalkulator, który pozwala obliczyć z góry końcową cenę i ocenić, jakie rozwiązanie będzie najlepsze - skorzystanie z systemu PEKA, czy może jednak z tradycyjnego biletu.

Popularność biletów przystankowych w Poznaniu sprawiła, że taką propozycję zaczynają wprowadzać kolejne miasta. Jeszcze w 2021 roku swój system wdrożył Lublin, gdzie obecnie za pierwszy przystanek zapłacimy 96 groszy.

Od stycznia bieżącego roku nowe rozwiązanie działa także w Łodzi, gdzie po wejściu do pojazdu pasażer skanuje kod QR w odpowiedniej aplikacji, a system zaczyna naliczać realny czas i koszt przejazdu. W Łodzi postanowiono zaokrąglić ceny - za pierwszy przystanek zapłacimy 1 zł, a za każdy kolejny 50 groszy.

Toruń systemu przystankowego nie ma - najtańszy bilet normalny dla osób, które posiadają status mieszkańca miasta i Toruńską Kartę Miejską JO, to 4,20 zł i tyle właśnie trzeba zapłacić nawet w sytuacji, gdy nasz przejazd potrwa zaledwie minutę i będzie przejażdżką jednoprzystankową. Dla tych, którzy mają nadzieję, że w przyszłości Toruń pójdzie w ślady wspomnianych miast i wprowadzi taryfę przystankową, dobrych wiadomości nie mamy - takich planów nie ma.

- Decyzja ta wynika przede wszystkim z przyjętej strategii rozwoju komunikacji miejskiej. Głównym powodem jest przygotowywana kompleksowa reorganizacja układu sieci komunikacji miejskiej, która wejdzie w życie w styczniu 2027 roku. Nowy model transportowy stawia na linie o wysokiej częstotliwości kursowania oraz sprawną integrację przesiadkową pomiędzy autobusami i tramwajami. W takim układzie optymalnym i najbardziej prokonsumenckim rozwiązaniem są bilety czasowe. Pozwalają one na nielimitowaną liczbę przesiadek w ramach jednej opłaty, nie generując dodatkowych kosztów przy zmianie pojazdu. Wprowadzenie rozliczenia przystankowego stałoby w sprzeczności z ideą płynnego podróżowania z przesiadkami i mogłoby zniechęcać pasażerów do korzystania z węzłów przesiadkowych. Obecny system taryfowy, oparty na biletach czasowych oraz ofercie biletów okresowych (w tym ze zniżkami w ramach Toruńskiej Karty Miejskiej JO), jest w pełni dostosowany do wielkości i kompaktowego charakteru Torunia. Czas ważności podstawowych biletów pozwala na bezproblemowe pokonanie tras, stanowiąc rozwiązanie przejrzyste i proste w obsłudze. Priorytetem miasta pozostaje rozwój oferty przewozowej, wdrożenie nowego układu połączeń od stycznia 2027 roku oraz promowanie biletów okresowych dla stałych pasażerów - poinformował Marcin Centkowski, rzecznik prezydenta Torunia.

Toruńska oferta biletów czasowych składa się z dwóch propozycji dla pasażerów: 60 i 90-minut.©℗

AKCJA CHARYTATYWNA
0211544820

eprasa.pl ebe8ab4c73

TV TORUŃ

PIĄTEK, 21 SIERPNIA

10.00 Aktualności Toruńskie
10.20 Pogoda dla Torunia
10.25 Rozmowa dnia
10.40 Serwis sportowy
10.45 Honorowi Obywatele Torunia - Jan Wyrowiński
11.10 Rozmowy dyplomatyczne - Litwa
11.40 Fitness - Marta Wirzchowska (2)
12.00 Powtórka programu
14.00 Oferty TV Toruń
16.00 Entr'acte (6)
17.00 Sportowa rozmowa - Mariola Soczyńska
17.15 Kobiety Odważne - Izabela Zbiegniewska
17.45 Aktualności Toruńskie
18.05 Pogoda dla Torunia
18.10 Rozmowa dnia
18.25 Serwis sportowy
18.30 Magazyn samorządowy (7/26)
18.55 ZUS bliżej Ciebie (12)
19.10 Sportowa rozmowa - Mariola Soczyńska
19.25 Z telewizyjnej szafy - sierpień (1)
20.00 Aktualności Toruńskie
20.20 Pogoda dla Torunia
20.25 Rozmowa dnia
20.40 Serwis sportowy
20.45 Honorowi Obywatele Torunia - ks. bp Andrzej Suski
21.05 Z telewizyjnej szafy - sierpień (2)
21.45 Aktualności Toruńskie
22.05 Pogoda dla Torunia
22.10 Rozmowa dnia
22.30 Serwis sportowy
22.35 Tajemnica szmaragdowego pióra
23.15 Oferty TV Toruń

FOT. TV TORUŃ

Izabela Zbiegniewska - kobieta odważna

Rok 2024 w województwie kujawsko-pomorskim był rokiem kobiet odważnych.

Jest to lista 10 niezwykłych i wyjątkowych postaci. Wśród nich jest Izabela Zbiegniewska urodzona w 1830 roku w Ostrołęce, zmarła w 1914 roku we Włocławku, nauczycielka, patriotka niosąca pomoc Powstańcom Styczniowym. Program przybliżający sylwetkę tej niezwykłej kobiety zostanie wyemitowany dziś w Telewizji Toruń o godzinie 17.15.

Zapraszamy również na nasze programy informacyjne dotyczące Torunia i regionu.

Program TV Toruń dostępny jest w sieciach kablowych TVK Toruń, Multimedia Polska, Vectra Toruń oraz na stronie tvtorun.pl.

INFORMATOR

WAŻNE TELEFONY

Policja	**997 lub 112**
Straż Pożarna	**998 lub 112**
Pogotowie Ratunkowe	**999 lub 112**
Straż Miejska	**986**
Pogotowie Energetyczne	**991**
Pogotowie Wod.-Kan.	**994**

SZPITALE

Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Rydygiera w Toruniu: Szpital Wielospecjalistyczny,
ul. św. Józefa 53,
- Szpitalny Oddział Ratunkowy, tel. 56 679 51 12;
- rejestracja punktu przyjęć planowanych, tel. 56 679 31 28;
- izba przyjęć położnicza, tel. 56 679 31 35;
- izba przyjęć zakaźna, tel. 56 679 55 47;
- izba przyjęć psychiatryczna, tel. 56 679 57 44;

Centrum Zdrowia Psychicznego
- punkty zgłoszeniowo-koordynacyjne, tel. 56 679 58 11, 56 679 58 62, 56 679 57 01

Szpital Specjalistyczny dla Dzieci i Dorosłych,
ul. Konstytucji 3 Maja 42
· izba przyjęć, tel. 56 679 45 85
· nocna i świąteczna opieka zdrowotna, rejestracja, tel. 56 679 40 40

Regionalne Centrum Stomatologii,
ul. Konstytucji 3 Maja 42
· rejestracja, tel. 56 679 47 02, 56 679 47 03

Stacja Pogotowia Ratunkowego,
ul. Grudziądzka 47,
tel. 56 56 623 35 48

Specjalistyczny Szpital Miejski
ul. Batorego 17,
tel. 56 610 02 09

Specjalistyczny Szpital Matopat,
ul. Storczykowa 8,
tel. 56 659 48 00

Miejska Przychodnia Specjalistyczna,
ul. Uniwersytecka 17,
tel. 56 611 99 00

POLICJA

Komenda Miejska Policji,
ul. Grudziądzka 17,
tel. 47 754 28 11

Komisariat Toruń-Śródmieście,
ul. PCK 2,
tel. 47 754 24 52

Komisariat Toruń-Rubinkowo,
ul. Dziewulskiego 1,
tel. 47 754 25 71

Komisariat Toruń-Podgórz,
ul. Poznańska 127,
tel. 47 754 24 71

Komisariat Policji w Dobrzejewicach,
Dobrzejewice 65,
tel. 47 754 29 00

Komisariat w Chełmży,
ul. Sądowa 2,
tel. 47 754 42 11

NA POMOC

Niebieska linia - pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie:
tel. 801 120 002

Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży,
tel. 116 111,
poniedziałek - niedziela, godz. 12-02

Telefon zaufania w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie,
tel. 56 622 00 00, poniedziałek-piątek, godz. 19-21.

Telefon zaufania HIV/AIDS,
tel. 801 888 448, 22 692 82 26, poniedziałek-piątek i każda trzecia sobota miesiąca, godz. 9-21.

INFORMACJE

Ośrodek Informacji Turystycznej w Toruniu,
ul. Szeroka 43, tel. 56 621 09 31, visittorun.com

Informacja kolejowa, tel. 19 757

Intercity: tel. 703 200 200

Przewozy Regionalne, tel. 703 202 020

Arriva, tel. 703 302 333

INFOLINIA KOLEJOWA

dla osób niepełnosprawnych,
tel. 800 022 222 (stacjonarne),
tel. 22 47 32 354 (komórkowe).

BEZPIECZEŃSTWO

Nie wszyscy kierowcy na autostradzie byli trzeźwi. Stracili prawa jazdy

Waldemar Piórkowski

Toruńscy policjanci ponownie prowadzili kontrole w ramach działań „Trzeźwa autostrada", ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Podczas akcji zatrzymali aż siedmiu kierujących, którzy prowadzili pojazdy po alkoholu. Stracili prawa jazdy.

FOT. KMP TORUŃ

7 kierowców wsiadło za kierownicę po alkoholu

Kilka dni temu funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Toruniu włączyli się w działania „Trzeźwa autostrada", mające na celu eliminowanie z ruchu drogowego kierujących, znajdujących się pod wpływem alkoholu.

Sprawdzono 1600 kierowców

Tego typu kontrole są odpowiedzią na wciąż poważny problem nietrzeźwych kierowców, którzy swoim zachowaniem stwarzają realne zagrożenie dla życia i zdrowia innych uczestników ruchu.

W trakcie prowadzonych działań funkcjonariusze ruchu drogowego skontrolowali niemal 1600 kierujących. Aż 7 z nich zdecydowało się wsiąść za kierownicę po alkoholu, dwóch było w stanie po użyciu - popełnili wykroczenie, pięciu miało ponad pół promila, więc odpowiedzą za przestępstwo. Wszyscy stracili prawa jazdy.

Policjanci podkreślają, że każdy nietrzeźwy kierujący to potencjalne zagrożenie na drodze. Alkohol znacząco obniża koncentrację, refleks oraz zdolność do podejmowania właściwych decyzji, co w ruchu drogowym może prowadzić do tragicznych w skutkach zdarzeń.

Kontrole będą powtarzane

Regularne działania kontrolne są niezwykle istotne, ponieważ pozwalają skutecznie eliminować z dróg osoby, które lekceważą przepisy i bezpieczeństwo innych.©℗

MATERIAŁ INFORMACYJNY ZCK 0011567625

Międzynarodowy Festiwal Folkloru Ziem Górskich w Zakopanem czas zacząć

Są wydarzenia, które wraz z upływem lat stają się nie tylko częścią kalendarza kulturalnego, ale także symbolem miejsca, jego tożsamości i wartości. Do takich bez wątpienia należy Międzynarodowy Festiwal Folkloru Ziem Górskich w Zakopanem – najważniejsze wydarzenie folklorystyczne regionu, jeden z najbardziej prestiżowych góralskich festiwali w Polsce i Europie, a zarazem rozpoznawalna na całym świecie wizytówka Zakopanego.
Od 21 do 27 sierpnia zapraszamy na Dolną Rówień Krupową w Zakopanem. Tam poznamy „Świat góralskich wierzeń – na styku sacrum i magii".

Wyjątkowa muzyka, taniec, stroje, rzemiosło i gwara
Od dziesięcioleci festiwal pozostaje wierny swojej idei. Choć świat wokół zmienia się niezwykle dynamicznie, a współczesność przynosi nowe wyzwania i nowe formy komunikacji, Zakopane niezmiennie staje się miejscem spotkania kultur górskich z różnych stron globu. To wyjątkowa przestrzeń dialogu tradycji i współczesności, w której najważniejsze pozostają autentyczność, szacunek dla dziedzictwa oraz przekazywanie wartości kolejnym pokoleniom.
Dla Zakopanego kultura rodzima jest czymś więcej niż tylko elementem lokalnej tradycji. To fundament tożsamości miasta, jego rozpoznawalny znak i powód do dumy. Góralska muzyka, taniec, stroje, rzemiosło i gwara od pokoleń budują wyjątkowy charakter stolicy polskich Tatr.

Świat góralskich wierzeń – na styku sacrum i magii
Motywem przewodnim tegorocznej edycji festiwalu, który będzie trwał **od 21 do 27 sierpnia, stał się „Świat góralskich wierzeń – na styku sacrum i magii"**. To fascynująca podróż do świata dawnych wyobrażeń, rytuałów, symboli i wierzeń obecnych w kulturze ludowej od wieków. Góralska tradycja pełna jest opowieści o siłach natury, wierzeń związanych z cyklem życia człowieka, świętami dorocznymi, ochroną domostwa czy przekonaniami dotyczącymi szczęścia i pomyślności.
Nie zabraknie również wydarzeń, które od lat stanowią serce festiwalu. Publiczność będzie mogła uczestniczyć w koncertach konkursowych zespołów folklorystycznych z Polski i świata oraz kibicować uczestnikom Międzynarodowego Konkursu Kapel, Instrumentalistów i Śpiewaków Ludowych. Program wzbogacą koncerty gwiazd, wśród których znajdą się m.in. **Roby Lakatos** oraz **Štefan Štec**, artyści cenieni za niezwykłą umiejętność łączenia tradycji z nowoczesną interpretacją muzyki ludowej.

Serdecznie zapraszamy do Zakopanego od 21 do 27 sierpnia. Przyjdźcie, aby usłyszeć muzykę płynącą prosto z serca gór, odkryć tajemnice dawnych wierzeń i poczuć niezwykłą energię spotkania górali z całego świata.

Organizatorzy: ZAKOPANE Zakopiańskie Centrum Kultury
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury - państwowego funduszu celowego
Partner Główny: MAŁOPOLSKA
Partner Strategiczny: TAURON

eprasa.pl ebe8ab4c73

HANDEL

Butelkomaty przyjmą nowe opakowania z kaucją

Agnieszka Domka-Rybka

Kolejne opakowania mają dołączyć do systemu kaucyjnego - zapowiedziała ministra klimatu. Rząd nie chce już dłużej czekać i ma zająć się tą sprawą zaraz po wakacjach.

FOT. RADOSŁAW DIMITROW

Od początku działania systemu kaucyjnego w Kujawsko-Pomorskiem zebrano 3,28 mln opakowań - wynika z danych PSK

Butelkomaty czeka spora rewolucja, ponieważ będą musiały „otworzyć się" na nowe opakowania, czyli to nie będą już tylko puszki , butelki plastikowe i szklane wielokrotnego użytku (do 1,5 l), ale także inne opakowania, jak np. kartony po napojach czy popularne „małpki".

Prace rządu, żeby rozszerzyć system kaucyjny, mają się rozpocząć jeszcze po wakacjach. Paulina Hennig-Kloska, ministra klimatu potwierdziła w rozmowie z mediami, że decyzja w tej sprawie już zapadła.

Jeśli zaś chodzi o opakowania po sokach i mleku, to one mają zostać objęte systemem Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (ROP).

Jak to teraz wygląda?

System kaucyjny działa od października 2025 roku. Polega na doliczaniu dodatkowej opłaty (kaucji) do cen wybranych napojów w sklepach, a konkretnie:

* 50 groszy w przypadku plastikowych butelek PET (do 3 litrów) i metalowych puszek (do 1 l);
* 1 zł za szklane butelki wielokrotnego użytku do 1,5 litra.

Pieniądze te odzyskuje się, oddając puste opakowania w punkcie zbiórki lub automacie. Nie jest potrzebny do tego paragon.

Warunkiem zwrotu jest widoczny znak i kod kreskowy kaucji oraz brak zgniecenia butelki/puszki.

Sklepy powyżej 200 mkw. mają obowiązek przyjmowania pustych opakowań objętych kaucją.

Mniejsze sklepy uczestniczą w systemie dobrowolnie, zazwyczaj gdy sprzedają napoje w szklanych butelkach wielorazowych.

Według danych MKiŚ, w całej Polsce działa 64 tys. punktów zbiórki opakowań, a konsumenci zwrócili 2,3 mld opakowań objętych kaucją.

Od początku działania systemu w Kujawsko-Pomorskiem to 3,28 mln zebranych opakowań - wynika z danych Polskiego Systemu Kaucyjnego. Automaty kaucyjne, czyli butelkomaty, odpowiadają za 57,7 proc. tej liczby. Zwroty rejestrowane przy kasie stanowią 33,1 proc., a przez aplikację 9,2 proc. Automat jest głównym kanałem zwrotu, a aplikacja ma tu większy udział niż wynosząca 6 proc. średnia krajowa.

Dla mieszkańców Bydgoszczy i innych miejscowości regionu najważniejsze może okazać się nie to, czy opakowanie można oddać w największym sklepie w okolicy, ale czy da się to zrobić wygodnie: po drodze, przy okazji codziennych zakupów, bez konieczności planowania osobnej wizyty.

- Dla mieszkańca najważniejsze jest, aby opakowanie można było oddać blisko domu i przy okazji codziennych zakupów - mówi Anna Kozłowska, prezes PSK. - Recyklomat usprawnia obsługę większej liczby zwrotów, ale nie jest warunkiem działania punktu – sklep uczestniczący w systemie może prowadzić także zbiórkę ręczną. Co więcej, gdy automat jest chwilowo niedostępny, sklep nadal ma obowiązek przyjąć oznakowane opakowanie. Dlatego ważną rolę w rozwoju systemu mogą odegrać również małe, lokalne placówki.

Jak wynika z danych PSK dotyczących województwa kujawsko-pomorskiego, 21,0% wszystkich zebranych butelek i puszek pochodzi z małych sklepów o powierzchni poniżej 200 mkw., a 79,0% z placówek powyżej 200 mkw. W skali kraju proporcja wynosi odpowiednio 13% i 87%. Mały handel ma więc w regionie wyraźnie silniejszą pozycję niż przeciętnie w Polsce, choć większość opakowań nadal trafia do dużych placówek. Dla lokalnego sklepu udział w systemie może być sposobem na utrzymanie klienta, który chce odzyskać kaucję blisko domu i przy okazji zakupów.

Klient, który chce odzyskać kaucję, wybierze sklep, w którym jest to możliwe, i często właśnie tam zrobi zakupy. Sklepy nieuczestniczące w systemie ryzykują utratę części tego ruchu. ©℗

REKLAMA 0211551494

eprasa.pl ebe8ab4c73

WYJAZDY

Podróżujesz samolotami? Masz teraz więcej praw

Małgorzata Stempinska

Nadal będzie się można ubiegać o odszkodowanie za co najmniej trzygodzinne opóźnienie lotu i - co najważniejsze - łatwiej będzie je uzyskać. Znikną dodatkowe opłaty - to najważniejsze zmiany, które czekają pasażerów linii lotniczych.

Nowe regulacje przyjął Parlament Europejski. By weszły w życie, potrzebna jest jeszcze formalna zgoda Rady Unii Europejskiej. - Mamy dobre wiadomości dla wszystkich podróżujących samolotami. Ciężko pracowaliśmy, aby pasażerowie nie stracili praw, które już posiadali, zapewniając jednocześnie lepszą ochronę rodzinom, osobom o ograniczonej sprawności ruchowej oraz innym, którzy najbardziej tego potrzebują - zaznacza Virginijus Sinkevicius, wiceprzewodniczący Komisji Transportu i Turystyki w PE.

Nawet 600 euro odszkodowania

Pasażerowie nadal będą mogli dochodzić odszkodowania za lot opóźniony o ponad 3 godziny, a także wtedy, gdy lot został odwołany z wyprzedzeniem krótszym niż 14 dni lub gdy pasażerowi odmówiono przyjęcia na pokład.

Kwoty odszkodowania w przypadku opóźnienia lub odwołania lotu pozostają bez zmian. Ich wysokość jest uzależniona od długości trasy: 250 euro w przypadku podróży do 1500 km, 400 euro w przypadku podróży wewnątrzunijnych na odległość powyżej 1500 km i innych podróży na odległość od 1500 km do 3500 km oraz 600 euro w przypadku wszystkich innych dłuższych podróży.

Linie lotnicze będą mogły obniżyć odszkodowanie o 50 proc. w przypadku dalekich lotów, gdy zaoferują pasażerom alternatywną trasę lub gdy opóźnienie nie przekroczy czterech godzin.

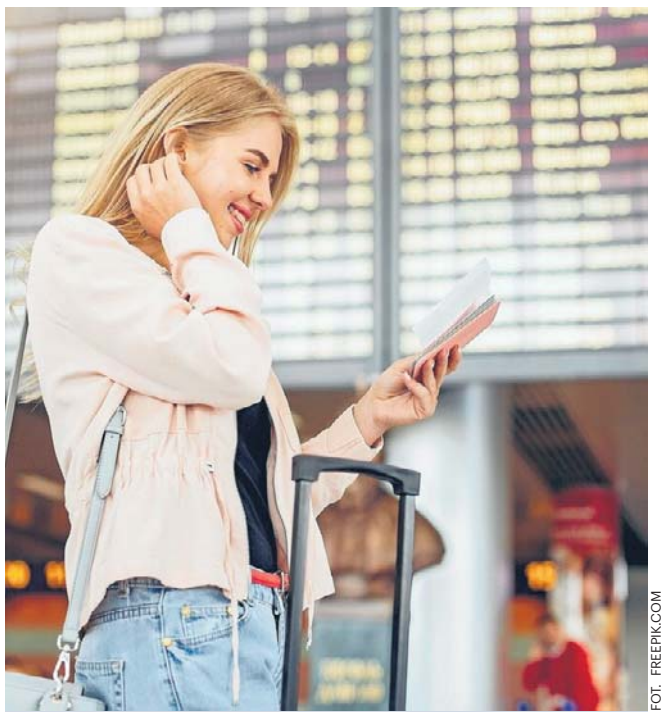

FOT. FREEPIK.COM

Pasażerowie linii lotniczych będą mieli dziewięć miesięcy na złożenie wniosku o odszkodowanie

Linie lotnicze będą mogły uniknąć wypłaty odszkodowania, jeśli przyczyną opóźnienia lub odwołania lotu będzie wydarzenie od nich niezależne. Zaktualizowane przepisy będą zawierać otwarty wykaz sytuacji nadzwyczajnych. Wśród nich znajdą się: katastrofy naturalne, wojna, warunki pogodowe, zakłócanie porządku przez pasażerów, a także strajki pracowników lotnisk.

Łatwiej będzie uzyskać odszkodowanie

Pasażerowie, którzy zdecydują się na zwrot kosztów zamiast zmiany planu podróży, otrzymają go automatycznie. Natomiast pasażerowie, którzy napotkają zakłócenia w podróży, w ciągu czterech dni od zakończenia podróży dostaną jasne instrukcje, jak złożyć wniosek o odszkodowanie.

Pasażerowie będą mieli dziewięć miesięcy na złożenie wniosku o odszkodowanie, a przewoźnicy - 30 dni na jego wypłatę albo odmowę. Będą musieli ją uasadnić.

Bez dodatkowych opłat

Przewoźnicy nie będą mogli już pobierać opłat za poprawienie oczywistych błędów w imieniu i nazwisku pasażera ani za to, że pasażer nie posiada karty pokładowej w formie cyfrowej tylko ma ją wydrukowaną. Pasażerowie będą mogli skorzystać z lotu powrotnego na podstawie biletu w obie strony, nawet jeśli nie skorzystali z pierwszego lotu, bez ponoszenia dodatkowej opłaty.

Przepisy zwiększają przejrzystość cen biletów - linie lotnicze, pośrednicy i wyszukiwarki będą musieli od początku procesu rezerwacji informować o cenie biletu wraz z kosztem bagażu podręcznego, co ma ułatwić porównywanie ofert różnych przewoźników. Linie lotnicze mogą zaoferować zniżkę pasażerom, którzy zdecydują się na podróż bez bagażu podręcznego.

Europosłowie zobowiązali przewoźników lotniczych, by umieszczali osoby towarzyszące dziecku w wieku poniżej 14 lat na sąsiednim siedzeniu bez dodatkowej opłaty. To samo prawo przysługuje pasażerom z niepełnosprawnościami i kobietom w ciąży. ©℗

MATERIAŁ INFORMACYJNY ENEI OPERATOR
0011570516

Operatorzy łączą siły: wspólna platforma na Giełdzie zmieni zarządzanie siecią energetyczną w Polsce

Towarowa Giełda Energii, Enea Operator, Energa-Operator oraz PGE Dystrybucja podpisały porozumienie o współpracy przy stworzeniu wspólnej platformy usług elastyczności.

To nowy rozdział współpracy oraz potencjał wykorzystania zasobów pracujących w sieciach Operatorów Sieci Dystrybucyjnych. Transformacja energetyczna – obejmująca intensywny rozwój odnawialnych źródeł energii, wzrost liczby magazynów energii oraz postępującą elektryfikację gospodarki – powoduje istotną zmianę charakteru pracy systemu elektroenergetycznego. W tych warunkach elastyczność przestaje być koncepcją teoretyczną, a staje się realną, operacyjną potrzebą funkcjonowania sieci dystrybucyjnej, warunkującą jej stabilność oraz zdolność do dalszego przyłączania nowych zasobów.

Nowa platforma ma umożliwić najbardziej efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów elastyczności – aktywnych odbiorców, magazynów energii, źródeł wytwórczych i agregatorów – w skali całego krajowego systemu elektroenergetycznego, przy jednoczesnym uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań pracy sieci. Istotną rolę w tym modelu odegra Towarowa Giełda Energii, która – jako podmiot regulowany – zapewni odpowiednie standardy organizacyjne, technologiczne oraz rynkowe funkcjonowania platformy.

– Transformacja energetyczna wymaga nie tylko inwestycji w infrastrukturę, lecz także nowych modeli współpracy pomiędzy uczestnikami rynku. Rozwój usług elastyczności będzie jednym z kluczowych elementów budowy nowoczesnego systemu elektroenergetycznego, a coraz większą rolę odegrają w nim agregatorzy, którzy integrują potencjał rozproszonych zasobów i udostępniają go tam, gdzie jest najbardziej potrzebny. Wspólny projekt operatorów i Giełdy pokazuje, że sektor jest gotowy do tworzenia rozwiązań opartych na standaryzacji, interoperacyjności i otwartości na innowacje – podkreśla Mariusz Buraczyński, wiceprezes zarządu ds. operacyjnych TGE.

Celem platformy jest stworzenie wspólnego, ogólnokrajowego miejsca, w którym operatorzy systemów dystrybucyjnych będą mogli pozyskiwać

usługi elastyczności od podmiotów dysponujących odpowiednimi zasobami. Oferty mają być porównywalne, a cały proces ich składania, aktywacji oraz rozliczania ma być przejrzysty i prosty. Narzędzie ma wspierać zarządzanie lokalnymi ograniczeniami sieciowymi, szczególnie tam, gdzie występują one okresowo i dotyczą konkretnych jej obszarów.

– Dynamiczny rozwój odnawialnych źródeł energii, planowany wzrost liczby magazynów energii oraz postępująca elektryfikacja gospodarki powodują, że operatorzy sieci coraz częściej potrzebują nowych narzędzi wspierających zarządzanie systemem elektroenergetycznym. To sprawia, że elastyczność staje się jednym z kluczowych elementów nowoczesnego rynku energii. Jest to szczególnie istotne na obszarach, gdzie moc OZE nawet kilkunastokrotnie przekracza szczytowe zapotrzebowanie odbiorców na energię elektryczną – mówi Marek Szymankiewicz, prezes zarządu Enei Operator.

– Usługi elastyczności stały się Świętym Graalem energetyki: mają obniżyć budżety inwestycyjne OSD, koszty energii, uchronić nas przed blackoutem, umożliwić wprowadzenie energii z off-shore. Prawda jest natomiast dużo bardziej prosta i banalna. Ważna jest przede wszystkim elastyczność sieci. Zdrowy system elektroenergetyczny to sieć o dużej elastyczności: odporna, dobrze zwymiarowana, zautomatyzowana, zarządzana w czasie rzeczywistym, odważnie korzystająca z autonomicznego przetwarzania danych powstających w głębi sieci. Usługi elastyczności w przyszłości na pewno jednak będą nas wspierać w zarządzaniu ograniczeniami sieciowymi. Spodziewam się tego zwłaszcza w sytuacji skokowego wzrostu konsumpcji energii elastycznej. Dodatkowo mają one bardzo istotną dla Operatorów cechę – skłaniają nas do bliskiej współpracy z klientami wytwórcami, odbiorcami, magazynami energii – podkreśla Robert Świerzyński, prezes zarządu Energa-Operator.

Usługi zwiększające elastyczność sieci polegają na czasowym dostosowaniu poboru lub generacji energii do aktualnych potrzeb systemu elektroenergetycznego. Mogą być świadczone między innymi przez aktywnych odbiorców, magazyny energii, źródła wytwórcze oraz agregatorów. Takie rozwiązania pozwalają efektywniej wykorzystywać istniejącą infrastrukturę sieciową oraz ograniczać ryzyko przeciążeń.

– Dla PGE Dystrybucja rozwój usług elastyczności oznacza praktyczne wsparcie dla bezpiecznej pracy sieci w warunkach rosnącej liczby źródeł rozproszonych, magazynów energii i aktywnych odbiorców. Elastyczność nie zastępuje inwestycji sieciowych, ale staje się ich ważnym uzupełnieniem. Pozwala lepiej wykorzystywać istniejącą infrastrukturę, reagować na lokalne ograniczenia oraz tworzyć warunki do dalszej i bezpiecznej integracji OZE z systemem elektroenergetycznym – dodaje Beata Kurdelska, prezeska zarządu PGE Dystrybucja.

Przedstawiciele sygnatariuszy porozumienia podkreślają, że coraz więcej wyzwań związanych z funkcjonowaniem systemu elektroenergetycznego ma charakter lokalny i wymaga działań dostosowanych do konkretnych warunków pracy sieci. W tym kontekście rośnie znaczenie magazynów energii, odbiorców aktywnych oraz innych zasobów zdolnych do świadczenia usług elastyczności.

Budowa wspólnej platformy stanowi krok w kierunku stworzenia spójnego, przejrzystego i efektywnego mechanizmu rynkowego, który połączy potrzeby operatorskie z potencjałem uczestników rynku, wspierając transformację energetyczną w Polsce w sposób bezpieczny i ekonomicznie uzasadniony.

eprasa.pl ebe8ab4c73

BIZNES

Branża meblarska jest w głębokim kryzysie

Agnieszka Romanowicz

Jeszcze kilka lat temu Polska była uznawana za europejskie mocarstwo przemysłu drzewnego i meblarskiego. Dziś cały sektor znalazł się w głębokim kryzysie. Jedną z przyczyn jest brak surowca. Branża meblarska wyrywa go energetyce.

FOT. PAWEŁ SKRABA/ARCHIWUM

Bydgoskie Fabryki Mebli zamknięto na początku 2026 r.

- Od 2022 roku branża meblarska zlikwidowała około 29 tys. etatów, natomiast przemysł drzewny kolejne 16 tys. Łącznie oznacza to redukcję około 45 tys. miejsc pracy - alarmuje Ogólnopolska Izba Gospodarcza Producentów Mebli. - Już w ubiegłym roku nierentownych było 89 dużych i średnich firm z branży drzewnej (32,5 proc.), 107 meblarskich (27,2 proc.) i 50 papierniczych (20,3 proc.)

Wiele z nich upadło, również w województwie kujawsko-pomorskim. Na przełomie lat 2023/2024 - Pomorska Fabryka Mebli w Nowem, a początku 2026 r. - Bydgoskie Fabryki Mebli.

Przez rezerwaty i lasy społeczne...

Kryzys w tej branży uderza w całą gospodarkę. Polska jest największym eksporterem mebli, okien i podłóg w Unii Europejskiej, a sektor leśno-drzewny - drugim (po przemyśle spożywczym) największym źródłem wpływów. Załamanie nastąpiło w 2022 r.

- Z jednej strony wzrosły koszty działalności, z drugiej pojawiły się ograniczenia dostępności surowca. Wpływ na tę sytuację mają kolejne decyzje ograniczające gospodarkę leśną, w tym moratoria na pozyskanie drewna, tworzenie lasów społecznych, nowych rezerwatów, wyznaczanie starolasów czy wdrażanie programu Zielona Tarcza Wschód – wylicza Izba.

- Mimo wzmacniania ochrony lasów, polska gospodarka może liczyć na stałe dostawy surowca – zapewnia Ministerstwo Klimatu i Środowiska. - W 2024 roku, mimo wdrożenia pierwszych ograniczeń wycinek w wybranych kompleksach leśnych, sprzedaż wzrosła o 3,7 proc. rok do roku i wyniosła 40,6 mln m3. Rok 2025 przyniósł wynik 39,2 mln m3 , co jest poziomem zbliżonym do roku 2023.

Nie chodzi o eksport drewna do Chin

Filarem ochrony krajowych zasobów jest z wg resortu ograniczenie wywozu surowca poza UE. - W 2025 roku nastąpił spadek eksportu do Chin aż o 51 proc. (do poziomu ok. 307 tys. m3). Jest to najniższy wynik od 2019 roku i wolumen pięciokrotnie mniejszy niż w 2020 roku – argumentuje MKiŚ.

- Wywóz surowca do Chin ma charakter marginalny i nie stanowi głównego powodu niedoboru drewna na rynku polskim – odpowiada Izba. - Przypisywanie tego zjawiska skuteczności polskiej polityki jest komunikacyjnie wygodne, ale merytorycznie nieuprawnione. Spadek wywozu drewna do Chin jest w dużej mierze konsekwencją głębokiej dekoniunktury w chińskiej gospodarce, skupieniu na własnej produkcji drewna i zamówieniach z krajów oferujących korzystniejsze warunki handlowe bliżej własnego rynku. Resort do tej pory nie wdrożył żadnych systemowych i trwałych instrumentów prawnych ani celnych, które realnie ograniczałyby wywóz nieprzetworzonego drewna poza granice Unii Europejskiej.

Problemem branży meblarskiej nie jest eksport drewna do Chin, ale gwałtowny wzrost importu mebli z Chin. - W latach 2018-2025 jego wartość wzrosła o 167 proc., osiągając rekordowy poziom ponad 1,1 mld euro – podaje Izba.

Najpierw meble, potem pellet

Nad wyzwaniami sektora meblarskiego pochyliły się sejmowe komisje do spraw deregulacji i ochrony środowiska, zasobów naturalnych i leśnictwa.

- Borykamy się z konkurencją ze strony energetyki - mówił Jędrzej Kasprzak, prezydent Stowarzyszenia Producentów Płyt Drewnopochodnych w Polsce. - Są prognozy, że drewna brakuje, tak więc musimy drewno w każdej postaci szanować i je przetworzyć, a spalić dopiero wtedy, gdy już nic innego z niego zrobić nie można.

- Przestańmy dopłacać do kotłów na pellet w programie „Czyste powietrze" albo choć zastanówmy się, jak zrewidować te zasady - zaproponował Augustyn Mikos, przedstawiciel Stowarzyszenia Pracownia na rzecz Wszystkich Istot. ©℗

REKLAMA 0011564614

ZAPROSZENIE

Festiwal Smaku w Grucznie. Przysmaki, warsztaty, pokazy i turniej nalewek

Agnieszka Romanowicz

Wkrótce XX Festiwal Smaku w Grucznie! 22 i 23 sierpnia w dolinie przy Starym Młynie będzie można przebierać wśród smakołyków. Przewidziano też wiele atrakcji dla całych rodzin.

Już 22 i 23 sierpnia zapraszamy na Festiwal Smaku w Grucznie. „Gazeta Pomorska" jest patronem medialnym tej imprezy. To będzie jej XX edycja. W programie są liczne warsztaty, koncerty i pokazy, a przede wszystkim jarmark skierowany głównie do smakoszy.

Aleje smaków lokalnych i ze świata

Aleja miodów, aleja serów, aleja win, kilkadziesiąt stoisk z pieczywem, ze zdrową żywnością, w tym różnorodne przetwory – od śledzi, przez grzyby, po warzywa i owoce. Są też wyroby mięsne - dominują lokalni producenci wędlin, ale przyjeżdżają też z daleka, np. z Litwy.

W Grucznie można kupować do spiżarni i zajadać na miejscu, bo nie brakuje stoisk gastronomicznych. Oferują dobrze znane bigosy, kiełbasy, pierogi i pajdy ze smalcem, ale też oliwki w kilku marynatach czy azerbejdżańskie kutaby. A na deser liczne ciasta, lody rzemieślnicze albo tradycyjne słodkości z Turcji.

Turniej Nalewek XX-lecia w Grucznie

Częścią Festiwalu Smaku w Grucznie jest przyznawanie nagród Smak Roku i Miód Roku. Laureaci XX edycji będą ogłoszeni podczas sobotniej gali. Od 20 lat w Grucznie organizowane są też turnieje nalewek. Uczestnicy ubiegają się o tytuł w ośmiu kategoriach:

- czarna porzeczka,
- mirabelka,
- orzechówka,
- pigwówka,
- wiśniówka,
- nalewki ziołowe,
- z drzew iglastych (żywiczne) i inne.

Dla najlepszych nalewkarzy

W tym roku organizowany jest Turniej Nalewek XX-lecia w Grucznie. Mogą w nim uczestniczyć tylko zdobywcy I miejsc w klasyfikacji generalnej z lat wcześniejszych. Który okaże się najlepszy? Wyniki będą ogłoszone podczas gali w pierwszy dzień Festiwalu.

Oklaskiwanie i degustowanie nagrodzonych produktów umilą koncerty i pokazy. Tym razem zaprezentują się rycerze, pszczelarze, pasterze, a także służby: policja, straż pożarna i WOPR.

Otwarcie obu dni Festiwalu o godz. 10. Pierwszy dzień zwieńczy koncert z udziałem Earla Thomasa, Gospel Show oraz Sister Leoli, początek o godz. 19. Zamknięcie XX Festiwalu Smaku w Grucznie w niedzielę o godz. 17.©℗

eprasa.pl ebe8ab4c73

FOKUS

• Dzisiaj benzyna 95 będzie kosztować nie więcej niż 6,52 zł za litr, benzyna 98 – 7,33 zł/l, a olej napędowy – 7,56 zł/l

BEZPIECZEŃSTWO

Polska od lat buduje zintegrowaną i wielowarstwową obronę powietrzną

Wszystkie możliwe do użycia polskie systemy obrony powietrznej są rozmieszczone według wskazań wojska - powiedział w czwartek wicepremier, szef MON Władysław Kosiniak-Kamysz

oprac. Karolina Wrońska

Podczas konferencji prasowej w Płocku szef MON odniósł się do pojawiających się w ostatnich dniach w przestrzeni medialnej pytań w sprawie rozmieszczenia polskich systemów obrony powietrznej.

Dyskusja na temat obrony polskiego nieba wywiązała się po słowach zastępcy szefa Agencji Uzbrojenia gen. bryg. Michała Marciniaka z soboty. Zapytany w Polsat News, czy miasta w Polsce są objęte obroną przeciwrakietową, gen. Marciniak odpowiedział, że „duże miasta na dzisiaj nie, dlatego że nie mamy rozstawionych wokół nich systemów", jednak „zapewne będą chronione", jeżeli przejdziemy do fazy wojennej, gdyż „jest lista priorytetów" i „to państwo musi podjąć decyzję, co jest kluczowe".

Kosiniak-Kamysz zaznaczył w czwartek, że Polska od kilku lat buduje zintegrowaną, wielowarstwową obronę powietrzną.

W jej skład wchodzą: program Wisła z amerykańskimi systemami średniego zasięgu Patriot, program Narew oparty na brytyjskich pociskach przeciwlotniczych krótkiego zasięgu (ok. 45 km) z rodziny CAMM, oraz program tzw. bardzo krótkiego zasięgu Pilica i Pilica+ oparty o polskie działka przeciwlotnicze, rakiety Grom i Piorun oraz o pociski CAMM.

FOT. PAP/PAWEŁ SUPERNAK

Wicepremier, minister obrony narodowej Władysław Kosiniak-Kamysz podczas konferencji prasowej w Płocku

Cały ten system - podkreślił szef MON – nadal jest w trakcie budowy, a nie wszystkie elementy zostały jeszcze dostarczone. Zauważył, że dostawy niektórych systemów przewidziane są na kolejne lata.

- Nie ma drugiej sfery w polskim bezpieczeństwie, w którą byłoby zainwestowane tak dużo pieniędzy, jak w obronę przeciwlotniczą, przeciwrakietową, przeciwdronową, czyli obronę powietrzną państwa polskiego. To jest ponad 200 miliardów złotych w różnego rodzaju kontraktach – zaznaczył Kosiniak-Kamysz.

Wicepremier podkreślił, że „wszystkie systemy, które są możliwe do użycia, dzisiaj są w dyspozycji armii, są zagospodarowane i rozmieszczone według wskazań wojska", na podstawie doświadczeń i posiadanych informacji.

- Dlatego tak wiele tych systemów jest rozstawionych w województwie lubelskim, w województwie podkarpackim i w tych miejscach, gdzie ochrona infrastruktury krytycznej, tak jak tutaj w Płocku, jest kluczowa dla bezpieczeństwa państwa polskiego – dodał.

Wśród priorytetów minister obrony wymienił ochronę rafinerii w Płocku, „całej aglomeracji, ludności, infrastruktury krytycznej oraz wojsk własnych". Przypomniał, że sojusznicze systemy obrony powietrznej są rozmieszczone w Polsce od wielu miesięcy. Wskazał na holenderskie baterie Patriot, które chronią Rzeszów i lotniska w Jasionce.

Szef MON mówił też o zintegrowanej ochronie ściany wschodniej i Warszawy oraz o zaangażowaniu jednostek przeciwlotniczych, m.in. w Braniewie, Gołdapi i na granicy polsko-białoruskiej.

Kosiniak-Kamysz zapowiedział też, że „będą potrzebne zmiany w ustawie o obronie Ojczyzny, żeby szybciej jeszcze móc rozmieszczać różnego rodzaju sprzęt i jednostki".

Dowódca 3. Brygady Rakietowej Obrony Powietrznej płk Mariusz Czeczko podkreślił, że dzisiaj „praktycznie każdy z dywizjonów jest zaangażowany w osłonę naszego polskiego nieba", a wszystkie systemy uzbrojenia i środki bojowe, jakie są w dyspozycji wojska, są w ten proces zaangażowane.

PAP

KRÓTKO

Śląskie

Wyrzucił świnki morskie na śmietnik

Policjanci z Siemianowic Śląskich zatrzymali 84-latka, który pozbył się kilkunastu świnek morskich, wyrzucając je do śmieci. Mężczyzna usłyszał zarzuty dotyczące usiłowania uśmiercenia trzynastu świnek morskich, poprzez wyrzucenie ich do kontenerów na odpady. Za takie przestępstwo grozi do 3 lat więzienia. Świnkami zaopiekowało się jedno ze stowarzyszeń.

Ekologia

Zmiany w systemie kaucyjnym

Paulina Hennig-Kloska - minister klimatu i środowiska zapowiada zmiany w systemie kaucyjnym. Mają one dotyczyć wydłużenia ważności bonów z kaucjomatów. „W ramach usprawnień będziemy chcieli ustawowo wydłużyć termin ważności bonów, by były ważne znacznie dłużej niż 30 dni" – napisała minister na platformie X. I dodała: „System kaucyjny ma działać dla ludzi, nie odwrotnie. Naszym priorytetem jest wygoda zwrotu".

Rynek pracy

Pensje rosną, ale zatrudnienie spada

Przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w lipcu 2026 r. wzrosło o 6,8 proc. rdr i wyniosło 9.509,02 zł - podał Główny Urząd Statystyczny. Zatrudnienie w tym sektorze rdr spadło o 0,8 proc. Wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w lipcu 2026 r. w ujęciu miesiąc do miesiąca wynikał z dodatkowych wypłat, m.in. nagród i premii – kwartalnych, rocznych i uznaniowych, nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych – podał GUS.

FOT. SYLWIA DĄBROWA

Prezydent Karol Nawrocki zajmie stanowisko w sprawie zapowiedzianych przez rząd zmian podatkowych po przedstawieniu projektu ustawy

RAFAŁ LEŚKIEWICZ
rzecznik prezydenta RP

KRAKÓW

Premier o zmianie w opłacie turystycznej

Karolina Wrońska

Premier Donald Tusk powiedział w czwartek, że planowana opłata turystyczna będzie trafiała w 100 procentach, nie w 80 proc., do budżetu gminy.

Premier zapowiedział zmianę w w Krakowie, gdzie spotkał się z Moniką Piątkowską, kandydatką na prezydenta tego miasta. – Monika Piątkowska dzisiaj zwróciła moją uwagę, że dobrze byłoby i wstępnie ustalałem to też z ministrem finansów, żeby ta propozycja opłaty turystycznej w 100 procentach wracała do gminy, nie w 80 – powiedział premier.

Projekt dotyczący opłaty turystycznej, który jest w Sejmie, zakłada obecnie, że do budżetu gminy miałoby trafić 80 proc. – Wydaje się, że tutaj ta opłata turystyczna nie ma finansować turystyki, tylko ma rekompensować to wszystko, co miasto wydaje w związku z turystyką – wskazał Tusk. – Dlatego ja przychylam się do pani wniosku i tę zmianę, drobną, ale istotną wprowadzimy – zapowiedział premier.

EDUKACJA

Znane są terminy matur i egzaminów ósmoklasisty

Karolina Wrońska

W roku szkolnym 2026/2027 pisemne egzaminy maturalne w sesji głównej przeprowadzone zostaną w dniach 4-24 maja. Egzamin ósmoklasisty odbędzie się od 10 do 12 maja.

Centralna Komisja Egzaminacyjna opublikowała harmonogram egzaminów zewnętrznych.

Egzamin ósmoklasisty przeprowadzony zostanie w dniach 10-12 maja. 10 maja będzie egzamin z języka polskiego, 11 maja z matematyki, a 12 maja z języka obcego nowożytnego. Dodatkowy termin egzaminu ósmoklasisty dla uczniów, którzy nie będą mogli przystąpić do niego w terminie głównym, wyznaczono na 9-11 czerwca. Wyniki egzaminu ósmoklasisty ogłoszone zostaną 6 lipca.

Matury, w sesji głównej, przeprowadzone zostaną w dniach 4-31 maja. Sesję egzaminów pisemnych zaplanowano w dniach 4-24 maja, a ustnych 6-31 maja. Wyniki matur ogłoszone zostaną 9 lipca.

eprasa.pl ebe8ab4c73

UKRAINA

Atak Rosji na Kijów. Uderzono w szpital dziecięcy i budynki mieszkalne

Kazimierz Sikorski

Do 12 wzrosła liczba zabitych w nocnych, zmasowanych atakach Rosji na Kijów. Piątek będzie w stolicy Ukrainy dniem żałoby – ogłosił w czwartek mer miasta Witalij Kliczko.

Atak rakietowy i dronów na Kijów miał miejsce tuż po północy 20 sierpnia. Wybuchy spowodowały drżenie domów i uruchomienie alarmów samochodowych – relacjonowała Nadia Pahava z Kyiv Independent, a redaktor naczelna Olga Rudenko dodała, że czuć było silny zapach dymu w centrum Kijowa.

„W tej chwili wiadomo o 12 ludziach, którzy zginęli w Kijowie" – napisał Kliczko w komunikatorze Telegram. „Jutrzejszy dzień, 21 sierpnia, został ogłoszony w Kijowie dniem żałoby. Ku pamięci ofiar zmasowanego ataku wroga na stolicę" – podkreślił.

Kliczko poinformował, że ratownicy usuwają skutki ataku w trzech dzielnicach: Sołomiańskiej, Swiatoszyńskiej i Darnickiej.

Uszkodzony budynek szpitala dziecięcego

W dzielnicy sołomiańskiej gruz runął koło pięciopiętrowego budynku, wybijając okna i powodując pożar. Rakiety uszkodziły też budynek szpitala dziecięcego w tej dzielnicy. W wyniku ataku do szpitali trafiło co najmniej 14 rannych.

W godzinach porannych – w trakcie kolejnej fali ataków – nad miastem unosił się zapach dymu. W pobliskich Browarach, w obwodzie kijowskim, zginął jeden mężczyzna, a drugi został ranny.

Do najnowszego ataku na stolicę dochodzi w czasie, gdy Ukraina zmaga się z niedoborem pocisków przechwytujących do systemów obrony powietrznej Patriot. To jedyna broń zdolna do zwalczania pocisków balistycznych. W ostatnich tygodniach Rosja wykorzystała tę sytuację, zwiększając liczbę pocisków używanych w atakach na ukraińskie miasta, głównie Kijów.

FOT. PAP/VLADYSLAV MUSIENKO

Zniszczenia po zmasowanym nocnym rosyjskim ataku rakietowym na Kijów

USA

Trump zapowiada wojnę gospodarczą i izolację Iranu

Anna Nagel

Prezydent USA Donald Trump ogłosił w środę wojnę gospodarczą przeciwko Iranowi. Zapowiedział, że każdy kraj, który pozwala na pomoc Teheranowi, poniesie „ogromne" konsekwencje gospodarcze.

Trump na swojej platformie społecznościowej Truth Social zapowiedział rozpoczęcie „najbardziej dotkliwej operacji gospodarczej", jaką kiedykolwiek przeprowadzono przeciwko jakiemukolwiek krajowi. „Będzie to wojna gospodarcza i izolacja na niespotykaną dotąd skalę" – napisał prezydent USA.

Groźba sankcji dla krajów pomagających Iranowi

Trump zapowiedział, że konsekwencje poniesie nie tylko Teheran, ale również inne kraje. „Każdy kraj, który pozwoli swoim instytucjom finansowym, przedsiębiorstwom, lotniskom lub podmiotom rządowym udzielać Iranowi jakiegokolwiek rodzaju pomocy, sam poniesie ogromne konsekwencje gospodarcze" – zapowiedział.

Wśród działań, które mają się jak najszybciej zakończyć, prezydent USA wymienił m.in. przemyt ropy, transfery gotówkowe, kantory wymiany walut, rejestry statków i firmy fasadowe. Trump nie sprecyzował jednak, ani o które kraje chodzi, ani jakie restrykcje będą wymierzone.

„Będzie to GOSPODARCZY D-DAY i potrzebujemy, żeby wszyscy nasi sojusznicy stanęli wraz z USA, aby odizolować Iran i pokonać zagrożenie z jego strony" – wezwał Trump.

FOT. IMAGO/AARON SCHWARTZ/POOL VIA CNP /MEDIAPUNCH

Donald Trump zapowiedział, że każdy kraj pozwalający na pomoc Iranowi poniesie ogromne konsekwencje gospodarcze

Uznał, że Irańczycy, których określił jako „szaleńcy", są pod ścianą. Ocenił też, że ogłoszone przez niego działania „sparaliżują ich oraz ich zdolność do szerzenia terroru na całym świecie". Wpis zakończył stwierdzeniem, że Iran nigdy nie będzie miał broni nuklearnej.

Iran: to odwrócenie uwagi

Na wpis prezydenta Stanów Zjednoczonych zareagował irański minister spraw zagranicznych Abbas Aragczi. Stwierdził on, że „gospodarczy D-Day", jakim USA zagroziły Iranowi, to próba odwrócenia uwagi od problemów gospodarczych samych Stanów Zjednoczonych. Ostrzegł, że dalsza presja ze strony Waszyngtonu nie przyniesie rezultatu – przekazał Reuters.

Wstrzymane rozmowy

We wtorek Trump przekazał, że żadne rozmowy z Iranem nie są obecnie prowadzone ani nie ma negocjacji w planach. Według źródła stacji CNN tego dnia Trump miał polecić członkom swojej administracji, by wstrzymali rozmowy ze stroną irańską. Źródła CNN powiadomiły, że polecenie Trumpa skierowane do jego zespołu negocjacyjnego pojawiło się po kilku „pozytywnych rozmowach" z Irańczykami. Jednak Trump wciąż był niezadowolony z tego, że Teheran nie chciał poczynić ustępstw wobec jego żądań.

Według źródeł jeszcze w tym tygodniu USA mogą ogłosić nowe „miażdżące" sankcje na Iran. Trump i jego zespół uważają, że presja gospodarcza na Iran ostatecznie skłoni tamtejszy reżim do zaakceptowania jego warunków zakończenia wojny.

WIELKA BRYTANIA

Poruszenie w rodzinie królewskiej: Harry i Meghan wracają do Anglii

Kazimierz Sikorski

Książę i księżna Sussex zapowiedzieli powrót do Wielkiej Brytanii wraz z dziećmi. Lilibet i Archie zostaną zapisane do brytyjskiej szkoły. Wszystko to odbywa się sześć lat po kontrowersyjnej przeprowadzce książęcej pary do USA.

Wiele mediów donosi, że szokujący powrót pary planowany jest od miesięcy i może zostać sfinalizowany do końca sierpnia.

Mówi się, że ojciec Harry'ego, król Karol, nie został poinformowany o tej wiadomości podczas ostatniej wizyty syna w Wielkiej Brytanii. Zamiast tego dowiedział się o powrocie syna, synowej i dwójki wnucząt do kraju dopiero w zeszłą niedzielę.

Harry i jego małżonka już znaleźli nowy dom. Mieliby się przenieść do prywatnej rezydencji, która znajduje się poza Londynem.

Dokładna lokalizacja ich nowego domu jest owiana tajemnicą. Wiadomo, że Harry i Meghan nie będą pracować jak członkowie rodziny królewskiej, ale mają kontynuować swoje interesy.

W lipcu Sussexowie gościli w Highgrove w pobliskim Gloucestershire, a jako potencjalny cel podróży wymieniano dom rodzinny księżnej Diany w Althorp House w Northamptonshire. To tam znajduje się jej grób.

W 2008 roku, podczas pobytu w Afganistanie, Harry powiedział: „Ogólnie rzecz biorąc, nie przepadam za Anglią". Jego matka, Diana, zginęła w 1997 roku w wypadku samochodowym w Paryżu, uciekając przed ścigającymi ją paparazzi.

WŁOCHY

85-letnia seniorka postrachem przestępców

Anna Nagel

85-letnia mieszkanka Ligurii na północy Włoch pięć razy doprowadziła do aresztowania przestępców, którzy próbowali ją okraść, stosując różne metody oszustwa.

Dziennik „La Repubblica" w wydaniu z Genui opisał zmagania seniorki mieszkającej w miejscowości Bordighera z oszustami, którzy pięć razy próbowali ją okraść. Kobieta nie dała się oszukać dzięki refleksowi i współpracy z karabinierami. Rezultat to pięć prób oszustwa i pięć aresztowań.

Ostatnia próba miała miejsce w środę, gdy do kobiety zadzwonił fałszywy karabinier, mówiąc, że musi wejść do jej domu, by skontrolować i spisać biżuterię w związku z kradzieżą jej danych w urzędzie gminy i groźbą włamania.

85-latka od razu zorientowała się, że to oszustwo, ale celowo przedłużała rozmowę z przestępcą, podając różne wskazówki i w tym samym czasie wezwała znajomego karabiniera. Jak powiedziała, ma już jego numer telefonu po swoich poprzednich doświadczeniach. Kiedy oszust przyszedł pod jej dom, został aresztowany przez czekający na niego patrol.

Gazeta zaznaczyła, że seniorka dobrze już zna metody oszustów, którzy wcześniej próbowali wyłudzić od niej pieniądze na przykład w związku z rzekomym wypadkiem kogoś z jej rodziny.

– Przestępcy ciągle próbują okraść starsze osoby – powiedziała kobieta, która pięć razy skutecznie zastawiła pułapkę na oszustów.

eprasa.pl ebe8ab4c73

Nowe życie w starych koszarach. W ludziach jest moc – Str. 16-17

PULS *regionów*

URLOP

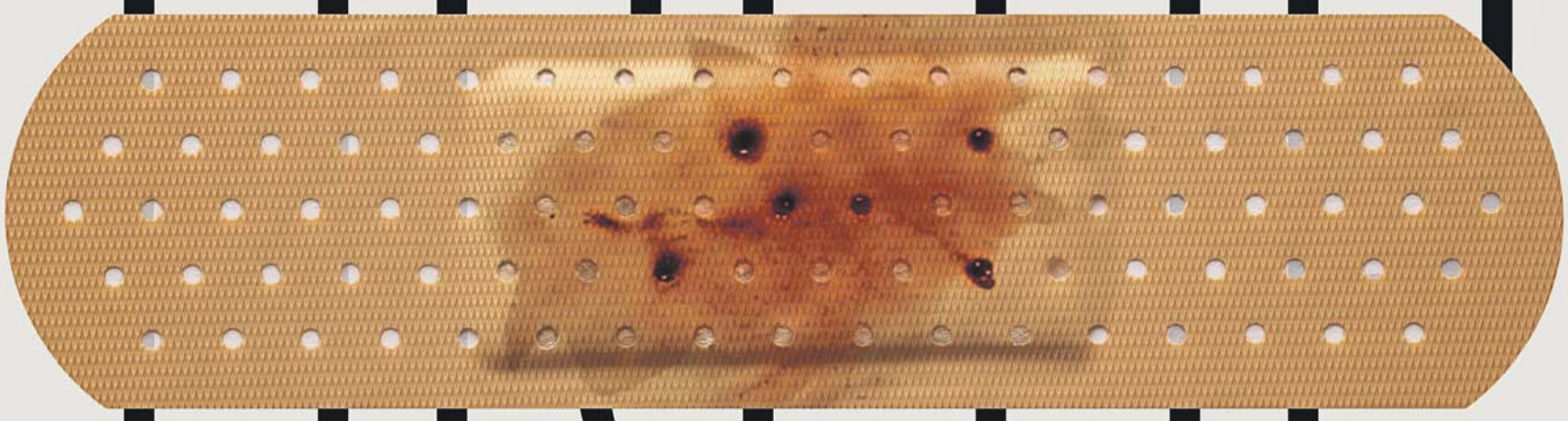

Wakacje podwyższonego ryzyka – Str. 14-15

FOT. BT/GETTY

eprasa.pl ebe8ab4c73

TEMAT TYGODNIA

FOT. PAP/EPA/GEORGE VITSARAS

Seria pożarów w Europie Południowo-Zachodniej okazała się dla wielu problemem przy planowaniu i spędzaniu wakacji (na zdjęciu pożar lasu na wyspie Salamina w Grecji)

Kiedy urlop zamienia się w koszmar

Wybuchy wulkanów paraliżujące ruch lotniczy, pożary lasów w turystycznych kurortach, wypadki autokarów pełnych ludzi – czasami wymarzone wakacje nie przebiegają tak, jakbyśmy tego chcieli. Bywa, że z powodów od nas niezależnych, ale często na nasze własne życzenie

Dorota Kowalska

To była zgrana paczka znajomych, wszyscy pochodzili z Podkarpacia. Już wcześniej jeździli ze sobą na pielgrzymki: znali się, lubili, zawsze było o czym pogadać, z kim się pośmiać. W niedzielę wracali do domów z Medjugorie. Byli na miejscu kilka dni, wypoczywali. Do przejechania zostało im około trzystu kilometrów. W środku nocy na węgierskiej autostradzie między Budapesztem a Miszkolcem ich autokar zjechał do rowu.

- Rozmawiałam przez telefon z Polską, z koleżanką, i nagle: „Bum". Autobus się przewrócił, przekoziołkował. Uderzyłam głową, ale byłam na tyle przytomna, że widziałam, co się stało. Wszystkie siedzenia były powyrywane, ludzie byli pod fotelami. Wszyscy krzyczeli: „ratunku" - powiedziała w rozmowie z dziennikarzami TVN24 pani Helena.

Ma pękniętą kość ramienia, połamane żebra, uszkodzony kręgosłup.

- Autobus przewrócił się raz, potem drugi. Zdążyłam się czegoś przytrzymać, ale siedzenie zostało wyrwane razem z całą konstrukcją, trzymałam się tej ramy. W środku było ciemno, nic nie było widać. To jest nie do wyobrażenia widzieć, jak ten autobus wyglądał od środka - relacjonowała.

Wszędzie szkło z powybijanych szyb, powyrywane siedzenia autokaru.

- Swoją siostrę wyciągnęłam za nogi. Powiedziałam jej: „Ty ratuj się rękami, a ja będę cię wyciągać za nogi". Pomogłam też wydostać jednego mężczyznę. Przeciągnęłam go za nogi, ale tylko kawałek. Później pomogli już strażacy - opowiadała ocalała z wypadku.

Ludzie byli poprzygniatani fotelami. Krzyki, jęki, wołanie o pomoc. Ci, którzy byli w stanie, pomagali ciężej rannym. Na miejscu szybko pojawili się strażacy, lekarze, policja, ale też mieszkający na Węgrzech Polacy.

Bilans wypadku – tragiczny. W pojeździe było 59 osób - 57 pasażerów i dwóch kierowców. Zginęło 12 osób, 10 w stanie ciężkim przewieziono do szpitali. Część z poszkodowanych wróciła już do Polski. Sprawę badają śledczy. Kierowca, który prowadził autobus, został tymczasowo aresztowany na 30 dni, prawdopodobnie zasnął za kierownicą. Ale on też jest ofiarą.

- Szkoda tego człowieka. Rozmawiałem z ludźmi, nikt nie ma do niego pretensji - mówił w rozmowie z TVN24 drugi z kierowców. I dodał, że mężczyzna był „nad podziw rzetelny, uczciwy, uczynny".

Nie pierwszy taki wypadek

Na drogach podczas wakacji giną turyści, pielgrzymi, uczestnicy kolonijnych wycieczek. W sierpniu 2022 roku na autostradzie A4 na północ od stolicy Chorwacji jadący w kierunku Zagrzebia autobus zjechał z drogi i wpadł do rowu przy autostradzie. W wypadku, podobnie jak teraz na Węgrzech, zginęło 12 osób, 32 zostały ranne. Wszystkimi ofiarami byli Polacy, którzy pielgrzymowali do Medjugorje.

Ksiądz Rafał Działak z parafii w Koninie był jednym z poszkodowanych.

Nie spał od godz. 3.15. Siedział w jednym z przedostatnich rzędów, obserwował wszystko, co dzieje się na drodze. Na granicy z Chorwacją czekali jakieś 20 minut, była kontrola paszportowa. Pan Paweł, z którym duchowny mieszkał w jednym pokoju, zauważył, że za przejściem granicznym kierowcy zatrzymali autokar i wymienili się miejscami. I potem to się stało.

– Autokar bez żadnego gwałtownego ruchu zjechał na prawą stronę. Ja, siedząc w przedostatnim rzędzie, byłem przerażony, że wjeżdżamy w pole. Nie widziałem, że w poprzek jest wybetonowany rów. Z prędkością 100 km/h na godzinę, bez hamowania, uderzyliśmy w ten betonowy bok rowu. Byłem gdzieś w dziurze, przygnieciony przez innego człowieka. On się wydostał i ja wtedy też się wydostałem. Zobaczyłem, że cały autokar jest zmasakrowany, wszyscy są pościskani, wszystkie fotele są praktycznie powyrywane, oprócz ostatniego rzędu. To było przerażające – opowiadał potem w mediach ksiądz Rafał Działak. - Pan Paweł mówił mi, że w pewnym momencie usłyszał coś jakby wystrzał koła. Powiedział: jakby autobus złapał kapcia. Dla mnie to byłoby jakieś wyjaśnienie tego, dlaczego autobus nagle zjechał z prostej drogi - relacjonował duchowny.

W autokarze w momencie wypadku wyrwane zostały wszystkie siedzenia. Telefony, torebki, podręczny bagaż „fruwały" w powietrzu.

Ksiądz zdążył udzielić rozgrzeszenia umierającym, pomagał udzielić pomocy osobom przygniecionym przez boczne drzwi.

– To było przedziwne, bo oni siedzieli w trzecim rzędzie od końca, a przesunęło ich o kilka metrów. Jak to się stało, to jest niepojęte – wspominał.

Inny uczestnik wypadku, Paweł Drozdowski miał złamaną nogę. Przeszedł operację. Pomyślał: kierowca złapał gumę. Słyszał stuki. Autobus nagle się zatrzymał, a on wyleciał na zewnątrz. Po chwili

eprasa.pl ebe8ab4c73

obudził się i popatrzył, co się dzieje. Jak wspominał, na miejscu pojawiały się kolejno służby drogowe, karetki i straż pożarna. – To było straszne. Człowiek nigdy nie widział czegoś takiego. Przeżyć coś takiego i wylecieć przez szybę... Miałem całą twarz we krwi, było pełno krwi i szkła – opowiadał. – Tam były straszne jęki. Wszyscy przygnieceni przez fotele. Nie wszystkich dało się wyciągnąć, trzeba było rozcinać wrak – dodał.

W listopadzie 2021 roku na autostradzie Struma w południowo-zachodniej Bułgarii zapalił się autobus. W pożarze zginęło 45 osób — w tym 12 przewożonych dzieci. Ofiarami byli w większości turyści, którzy wracali do Skopje z wycieczki do Stambułu.

Najtragiczniejsza katastrofa polskiego autokaru wydarzyła się we Francji w niedzielę 22 lipca 2007 roku w Vizille. To też była pielgrzymka. W wypadku zginęło 26 osób. W tej sprawie prowadzono aż dwa śledztwa. Sprawę badała prokuratura w Grenoble, w Polsce Prokuratura Okręgowa w Szczecinie. W obu przypadkach umorzono postępowania. Uznano, że za wypadek odpowiada kierowca prowadzący autokar, który zginął w katastrofie. Polska prokuratura dodatkowo stwierdziła, że prowadzący pojazd miał krótki staż zawodowy (był zmiennikiem bardziej doświadczonego kierowcy), w związku z czym w krytycznym momencie użył niewłaściwego hamulca. Zamiast włączyć hydrauliczny retarder, skorzystał wyłącznie z hamulca głównego, co spowodowało jego uszkodzenie.

4 lipca 2019 roku autokar wiozący turystów do Włoch miał wypadek w Górnej Austrii. Zginęły dwie osoby, a pięć innych zostało poważnie rannych.

Kilka dni później, 14 lipca autobus jadący do Bułgarii z dziećmi na kolonie miał poważny wypadek w pobliżu rumuńskiej miejscowości Deva, ok. 400 km od Bukaresztu. Zginęło sześć osób, w tym pięcioro dzieci.

2003 roku w Egipcie podczas dachowania autokaru zginęło sześciu polskich turystów. Wracali do Hurghady z wycieczki do Kairu. Żaden z nich nie spodziewał się tragedii.

Płoną turystyczne kurorty

Nie tylko wypadki autobusów zamieniają nasze wakacje w piekło. Czerwiec i lipiec 2026 roku przyniosły najcieplejszy początek lata, jaki kiedykolwiek odnotowano w Europie Zachodniej. Rekordowym temperaturom towarzyszyły kolejne fale upałów, rozległa susza i poważne pożary. Płonęły lasy we Włoszech, Hiszpanii, Francji, Grecji, Chorwacji.

W piątek wieczorem 7 sierpnia, niebo nad Olzano, miejscowością należącą do gminy Tignale nad jeziorem Garda we Włoszech, było czerwone — potężny pożar wybuchł w dużym kompleksie leśnym powyżej brzegu jeziora.

W sobotę sytuacja wciąż była bardzo zła. Nad regionem unosiły się gęste kłęby dymu, widoczne z odległości wielu kilometrów nad jeziorem.

- Właśnie wracaliśmy z pizzerii i chcieliśmy wrócić do hotelu. Wtedy zobaczyliśmy, że po drugiej stronie jeziora, około 10 km od nas, płonie góra. Widok był groźny. Dziś rano nad wodą krążyły samoloty gaśnicze - opisywał reporter Alex Hermann z Berlina.

Burmistrz Tignale Daniele Bonassi mówił włoskim mediom o „przerażających scenach" - płomienie pochłaniały drzewa i poszycie leśne.

Setki turystów w pośpiechu pakowało swoje rzeczy i w środku nocy uciekało na ulice. Domy wakacyjne i hotele trzeba było ewakuować.

25 lipca na lotnisku Chopina w Warszawie wylądował samolot z pasażerami z greckiej wyspy Rodos. To byli turyści, którzy z wyspy uciekli przed pożarem. W tym czasie we wschodnich częściach Grecji temperatura sięgała nawet 45 stopni Celsjusza.

- Było tragicznie. Ludzie uciekali i szli po kilkanaście kilometrów na piechotę w pełnym słońcu, bez wody, całymi rodzinami, z dziećmi. Kiedy dotarli do hotelu, w którym przebywałem, to otrzymali pomoc. Potem zapaliła się kolejna wyspa Korfu i trzeba było uciekać – opowiadał dziennikarzom na lotnisku pan Tomasz, potem dodał, że osoby, które dotarły do hotelu, mówiły, że „nikt ich nie informował, co się dzieje, co mają robić i gdzie szukać pomocy".

- Jednak lokalni mieszkańcy bardzo pomagali. Były kremy na słońce, dla dzieci pieluchy, mleko. Podobnie było na lotnisku, gdzie nadal jest masa ludzi i mam nadzieję, że wrócą bezpiecznie do kraju – mówił.

Pan Michał na wakacje na Rodos pojechał z całą rodziną oraz znajomymi.

- Dzięki Bogu jesteśmy już w domu. Biuro podróży, które nas tam wysłało, nie odbierało telefonu, a kiedy w końcu udało nam się tam dodzwonić, to powiedzieli, że jesteśmy teraz pod opieką rządu greckiego – wspomniał w rozmowie z reporterem TVN24.

Trafili do centrum pomocy zorganizowanego w hali sportowej. Mieszkańcy wyspy przywozili im jedzenie, materace, zabawki dla dzieci.

- Bardzo bałem się paniki, która mogłaby wybuchnąć, ale nic takiego się nie stało. Najgorszy okazał się jednak dym, który nas przyduszał - mówił. I opowiadał, że ludzie, którzy szli kilkanaście kilometrów plażą do bezpieczniejszego miejsca, porzucali swoje walizki, aby było im lżej iść.

Pożar na Rodos doprowadził do największej ewakuacji w historii Grecji. Ludzie z wyspy uciekali samolotami i łodziami.

Uciekali też z kurortów we Francji, Hiszpanii, a ostatnio w Chorwacji. Podobnie było rok temu, wtedy też pożary trawiły Europę, a zwłaszcza jej południe – najbardziej latem oblegane przez turystów.

Etna sparaliżowała Sycylię

W sierpniu ekstremalne upały utrudniały życie mieszkańcom Sycylii i turystom, którzy postanowili właśnie tu spędzić swoje wakacje. Ale to wybuch Etny, jednego z najbardziej aktywnych wulkanów na świecie, sparaliżował życie tego regionu. Na lotnisku w Katanii wstrzymano wszystkie przyloty i odloty. Utknęli na nim turyści. Jednym z nich jest pan Dawid, który napisał na Kontakt24 i relacjonował, co dzieje się na miejscu.

- Lotnisko w Katanii jest cały czas zamknięte, wszystkie loty zostały odwołane. Nie ma na razie informacji, kiedy ruch zostanie wznowiony. Problemy dotyczą również transportu drogowego. W okolicy jest bardzo dużo pożarów, autostrady są poblokowane. Sytuacja jest dość ciężka - opowiadał.

Lot pana Dawida przekierowano do oddalonego o ponad 200 km Palermo. Trudno się było tam dostać, bo wszyscy ruszyli w tym kierunku.

- Pilot na nas nie poczekał, wyleciał praktycznie z pustym samolotem. Znajdowało się tam może z 10 do 15 osób. Reszta z nas koczowała pod bramkami i nie wiedzieliśmy, co mamy robić. Nie dało się połączyć z przewoźnikiem – podsumował Polak.

Lot pani Gabrieli również został odwołany, dopiero o godz. 22.00 dowiedziała się, że mają lecieć o 1.45 w nocy z Palermo. Jak opisywała w rozmowie z serwisem Fly4free, na lotnisku w Katanii usłyszała, że Wizz Air nie zapewni transportu zastępczego. Razem z innymi turystkami wzięły taksówkę, za którą zapłaciły 1000 euro, jednak na miejsce dotarły na 7 minut przed planowanym odlotem. Za późno. Musiała dalej koczować w Palermo.

Osiem dni zamknięcia lotniska w Katanii kosztowało sycylijską branżę turystyczną około 22 milionów euro. W tym czasie odwołano 684 loty, utrudnienia dotknęły 104 tysięcy pasażerów. Większość z nich to turyści, którzy pojechali na wymarzone wakacje.

Woda powinna budzić respekt

Nie trzeba wyruszyć za granicę, żeby urlop skończył się dla nas tragicznie. Statystyka utonięć stale rośnie - według najnowszych danych od początku czerwca w rzekach, jeziorach, nad morzem - zginęło w Polsce 114 osób.

Nie dalej jak w miniony poniedziałek, podczas kąpieli na plaży wschodniej w Darłówku dwoje plażowiczów zostało porwanych przez silny prąd wodny. Na miejsce natychmiast skierowano ratowników Brzegowej Stacji Ratowniczej w Darłowie.

„Śmiertelny finał kąpieli w Darłówku. Dziś w rejonie Darłówka prowadzono akcję ratowniczą dotyczącą dwóch plażowiczów, którzy podczas kąpieli w morzu zostali porwani przez prąd. Do działań skierowano ratowników Brzegowej Stacji Ratowniczej w Darłowie, jednostki ratownicze R-17 i R-26 oraz pojazd ratowniczy Land Rover BSR Darłowo. Obie osoby zostały odnalezione i wydobyte z wody. U jednej z nich nasi ratownicy rozpoczęli resuscytację krążeniowo-oddechową. O godz. 19:16 na miejsce przybył śmigłowiec Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, którego załoga przejęła prowadzenie RKO. Nasi ratownicy pozostali na miejscu, wspierając działania LPR. Niestety, pomimo prowadzonej resuscytacji, o godz. 20:04 lekarz LPR stwierdził zgon poszkodowanego" – podano w komunikacie zamieszczonym na Facebooku.

Dzisiaj wiadomo, że mężczyzna, który utonął w Bałtyku, to proboszcz parafii w Lęborku, ksiądz Rafał Cieszyński.

Na początku sierpnia trzech nastolatków postanowiło odpocząć na niestrzeżonej plaży nad Jeziorem Durowskim w Wągrowcu (woj. wielkopolskie). Jeden z nich stwierdził, że nie umie pływać i nie będzie wchodził do wody. Dwóch pozostałych weszło do jeziora. W pewnym momencie jeden z chłopców zniknął pod wodą. Drugi pospieszył mu na ratunek, ale również nie wypłynął na powierzchnię. Młodzi ludzie zostali wyłowieni przez zespół nurków. Nie dawali znaku życia, nie udało się ich uratować.

Takie historie zdarzają się na całym świecie. W tym tygodniu brytyjskie media żyją dramatem, jaki rozegrał się na plaży w Shoreham-by-Sea w południowej Anglii. Świadkowie relacjonowali, że najpierw w wodzie bawiła się dwójka dzieci. Możliwe, że zaplątały się w sieć rybacką, więc na pomoc ruszyli im rodzice, którzy bez wahania wskoczyli do wód Kanału La Manche. Rybacy zauważyli bezradną rodzinę, która nie potrafiła wyjść z wody i zaalarmowali służby. Te natychmiast pojawiły się na miejscu i rozpoczęli akcję ratunkową. Utonęli ojciec, matka i nastoletnia dziewczyna, drugie dziecko walczy o życie w szpitalu. Cała czwórka przyjechała do Shoreham-by-Sea na swój wakacyjny urlop.

Ważny zdrowy rozsądek

W czasie wakacji, podczas urlopów, mamy więcej czasu, chętniej korzystamy z rozrywek. Nie zawsze zachowujemy przy tym rozsądek.

Do końca lipca zginęło już tylu użytkowników hulajnóg elektrycznych, co przez cały ubiegły rok – w sumie 11 osób.

W sierpniu na warszawskiej Woli 15-latka wiozła na hulajnodze elektrycznej 13-letnią koleżankę. Obie jechały bez kasków, obie były pod wpływem alkoholu. Po uderzeniu w znak drogowy upadły na jezdnię, a młodsza trafiła do szpitala.

W minioną niedzielę na drodze wojewódzkiej nr 241 z Wągrowca w kierunku Bydgoszczy policjanci zauważył nastolatka na hulajnodze elektrycznej. Młodzieniec jechał bez kasku ochronnego po trasie, na której obowiązuje limit prędkości do 90 km/h. Podczas kontroli okazało się, że 15-latek nie posiadał również wymaganych dokumentów uprawniających go do kierowania tego typu pojazdem. Gdy na miejscu pojawiła się matka chłopaka, mundurowi zapytali ją, czy ten posiada zwykły rower.

- Nie po to syn dostał hulajnogę elektryczną, żeby jeździł rowerem – odparła zbulwersowana.

W tym przypadku zabrakło refleksji i wyobraźni. Brakuje ich również tym, którzy chcą zabłysnąć w sieci. „Journal of Travel Medicine" wyliczył, że w latach 2009-2022 doszło do 379 zgonów związanych z robieniem sobie zdjęć na potrzeby social mediów. Nie są to jednak kompletne dane. Wielu przypadków tego typu śmierci po prostu się nie odnotowuje. Ludzie spadają z klifów, skał, mostów, bo chcieli na Instagrama wrzucić wakacyjne „selfie".

Przykłady? Są ich setki. 23-letnia Polka zmarła w Sewilli po tym, jak spadła z wysokości siedmiu metrów z bulwaru nad rzeką Gwadalkiwir. Straciła równowagę, robiąc „selfie" z widocznym w tle pięknie oświetlonym mostem. W październiku 2021 roku 72-letni turysta, spacerując Doliną Chochołowską w Tatrach, napotkał niedźwiedzia, z którym chciał sobie zrobić zdjęcie. Podszedł zbyt blisko drapieżnika, został ugryziony w nogę. Na szczęście zwierzę na tym poprzestało.

Cóż, czasami wymarzone wakacje nie przebiegają tak, jakbyśmy tego chcieli. Zdarza się, że nie mamy na to wpływu. Trudno przecież przewidzieć pożar, powódź, czy erupcję wulkanu. W takich wypadkach najlepiej zachować zimną krew i zdrowy rozsądek. Zawsze, nawet wtedy, kiedy czujemy się bezpieczni, warto wykazać się odrobiną wyobraźni i liczyć siły na zamiary.

eprasa.pl ebe8ab4c73

SPOŁECZEŃSTWO

Nowe życie w starych koszarach. Jest moc w lokatorach

Dwa lata temu pisaliśmy o „rewitalizacji zatrzymanej w pół drogi" - dawnych, zabytkowych toruńskich koszar, gdzie mieszka pół tysiąca miejskich lokatorów. Wyremontowano je za miliony z Brukseli, ale tylko od zewnątrz. Na więcej nie było pieniędzy. Ale... lokatorzy sami chwycili za szpachle i pędzle. - W remont naszej klatki włożyliśmy całe serce - mówią. A po nocach czuwają, by żaden „element" im tego nie zniszczył

Małgorzata Oberlan

Ogniste włosy, błysk w oku i dużo zapału. To pani Ewelina była motorem remontu klatki w domu przy ul. Mickiewicza 148 - jednym z kilku, składających się na kompleks dawnych koszar.

- Mieszkam tu z dziećmi od 16 lat. Klatka nigdy w tym czasie nie była remontowana i po prostu straszyła. Wstyd było kogoś zaprosić. W ten remont włożyliśmy z sąsiadami całe swoje serce, czas i siły. Teraz naszym marzeniem są domofony, żeby można było po nocach spać spokojnie i nie martwić się, że jacyś pijani wejdą i ściany poniszczą. Może i to uda się załatwić? - zastanawia się lokatorka.

Klatka pod numerem 148 remontowana była przez lokatorów przez cały lipiec. Dziś prezentuje się godnie i sympatycznie. Jest czysto i pachnąco. Zachowano oryginalną kolorystykę, czyli biel ścian i sufitów połączoną z brązem lamperii, schodów i balustrad. To zabytkowe mury, więc trzeba trzymać się wytycznych konserwatora.

- No i najważniejsze. Niech pani spojrzy - pani Ewelina pokazuje mi pamiątkowe tablice, które teraz zdobią klatkę. Mała ma przypominać, że remont wspólnie wykonali lokatorzy ze wsparciem. Dwie większe na zdjęciach prezentują, jak wyglądała klatka przed remontem i tuż po nim.

FOT. GRZEGORZ OLKOWSKI

Same dawne koszary w Toruniu zostały wyremontowane kosztem 5,2 mln zł dzięki unijnemu wsparciu. Niestety, ta modernizacja klatek schodowych nie obejmowała...

Jest duma. A co!

Mury odnowione za miliony z Brukseli. Ale klatki straszyły dalej...

Zabytkowe koszary to budynki przy ul. Mickiewicza 146, 148 i 150 na Bydgoskim Przedmieściu. W należących do miasta budynkach z pruskiego muru jest 141 mieszkań, z czego połowa to socjalne. Mieszka tutaj ponad 500 lokatorów. Domy od lat błagały o remont.

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji koszary odremontowano za ponad 5,2 mln zł. Modernizacja dotyczyła elewacji, instalacji, stolarki okiennej i drzwiowej, i nie tylko. Remont zakończył się w 2022 r. Nie byłby możliwy, gdyby nie olbrzymie dofinansowanie z Brukseli. Unia Europejska wsparła remont trzech budynków na poziomie: 67, 84 i 86 procent.

Efektu „wow" po tej rewitalizacji nie było. Cieszyły i cieszą odnowione pruskie mury. Zaniedbana przez lata okolica zmieniła się nie do poznania - z punktu widzenia przechodnia. Jednak lokatorzy wychodzący z mieszkań codziennie widzieli najpierw to samo: brudne, upstrzone graffiti, nieremontowane nawet od dekad klatki schodowe. Obraz nędzy i rozpaczy.

Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Toruniu tłumaczył, że rewitalizacja koszar remontu klatek schodowych nie obejmowała. A on sam, z miejskich pieniędzy, nie ma środków na ciąg dalszy . Szacowano, że remont koszarowych klatek pochłonąłby jakieś 3,5 mln zł. ZGM starał się o wsparcie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. Niestety, projekt nie zakwalifikował się do dofinansowania.

Efektami takiej „rewitalizacji" trudno było się zatem w pełni chwalić. - Bo to jeszcze nie jest żadna rewitalizacja. Nie jest nią nawet najkosztowniejszy remont budynku. Z poziomu zarządzających Toruniem i urzędników brak zrozumienia dla procesu i celów prawdziwej rewitalizacji, która zdegradowane obszary miasta ma wyprowadzać z kryzysu i nadawać im nowe funkcje. To proces dotyczący także ludzi, dla ludzi i z udziałem różnych stron społecznych realizowany - mówił na naszych łamach trzy lata temu Maciej Krużewski, wówczas radny miejski i specjalista od rewitalizacji. Przed laty jako urzędnik miejski wprowadzał w Toruniu pierwsze tego typu programy, a potem zajmował się rewitalizacją jako urzędnik marszałkowski.

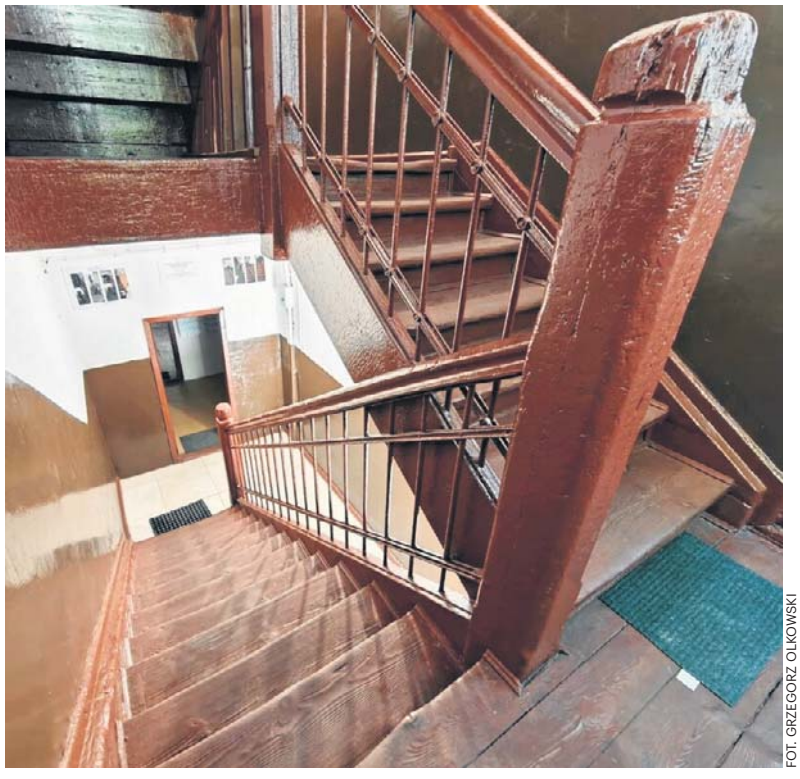

FOT. GRZEGORZ OLKOWSKI

Klatka po remoncie - duma lokatorów

Krużewski wtedy wskazywał jasno: w zmiany w koszarach trzeba zaangażować ludzi. - Oddać pole do działania organizacjom pozarządowym, streetworkerom, animatorom pracy z dziećmi - wyliczał. - A jeśli chodzi o ten bolący remont klatek schodowych, to warto rozważyć uczestnictwo w nim samych lokatorów, choćby częściowo.

Od nastolatków po emerytów: skrobali, gładzili, malowali

Po trzech latach od tego momentu jest przełom. Lokatorzy sami wyremontowali klatkę i mają apetyt na więcej. Jak to się stało, że się udało?

- Pani Ewelina jest uczestniczką projektu „Wygrana rodzina - model toruński". Remont klatki był jej pomysłem. Potem to ona była motorem działania, zaraziła pomysłem sąsiadów, a wreszcie sama pracowała i prace po lokatorsku nadzorowała. My natomiast wspieraliśmy cały remont i pomogliśmy go przygotować. Zacząć trzeba było od pism z wnioskami do ZGM-u, które lokatorom pomagaliśmy pisać - opowiada Magdalena Dąbrowska z Toruńskiego Centrum Usług Społecznych, koordynatorka wspomnianego projektu.

Na rzecz powodzenia remontu Centrum zawiązało lokalną koalicję, jak to określa. ZGM, dla przykładu, zapewnił materiały i narzędzia. Inne instytucje wspierały. No, ale najważniejszą pracę wykonali sami lokatorzy. Zaczęli pod koniec czerwca, skończyli po miesiącu. Zmęczeni, ale szczęśliwi.

eprasa.pl ebe8ab4c73

- Kto pracował przy remoncie? Kto mógł i chciał z naszej klatki. Nasi dwaj budowlańcy, pan Marcin i pan Rafał, to była fachowa siła. Pracowały też moje nastoletnie dzieci: Liliana, Tomasz i Nikodem. Dołączyli do nich nastoletni koledzy spoza koszar. A przecież to był lipiec, wakacje, upały - mogli wybrać np. wyjazdy nad jezioro - podkreśla pani Ewelina.

Kolejnymi cennymi rękoma do pracy były te 65-letniej pani Małgorzaty i 70-letnego pana Janusza. To także lokatorzy numeru „148".

- Roboty było mnóstwo. Chyba najgorsze było czyszczenie klatki przed malowaniem. Usunąć trzeba było to ohydztwo, które latami tu narosło. Nie zapomnimy tego pyłu, w którym byliśmy od rana do wieczora - śmieje się pani Ewelina.

FOT. ZGM/TCUS

FOT. ZGM/TCUS

Lokatorzy z domu przy ul. Mickiewicza 148 w ramach miejskiego projektu sami wyremontowali klatkę schodową, która straszyła od lat. Podsumowaniem remontu był piknik (z udziałem strażaków). Na zdjęciu z lewej - w zielonej sukience pani Ewelina, „motor remontu"

Dzień przed godziną zero. „Wiceprezydentka będzie, a tu taki klops!"

W całej tej remontowej, budującej historii jest jednak łyżka dziegciu. Ba, może nawet kilka.

Łyżka pierwsza: kłótnie i spory. - Były takie podczas remontu, ale staraliśmy je łagodzić. Udawało się. Generalnie przez cały lipiec byliśmy na miejscu co drugi dzień. To było potrzebne i wspierające, gdy motywacja chwilowo opadała - relacjonuje Magdalena Dąbrowska z TCUS.

Łyżka druga: w każdym domu zawsze znajdzie się jedna osoba, której remont klatki tylko przeszkadza. Nie inaczej było przy Mickiewicza 148. Bez wnikania w szczegóły - i to udało się przeżyć.

Łyżka trzecia: to już prawdziwa chochla! Na zakończenie remontu zaplanowano przed koszarowym budynkiem sąsiedzkie święto. Po pierwsze, z podziękowaniami dla pracujących lokatorów i wręczeniem im dyplomów. Po drugie, z różnymi atrakcjami, dla młodszego pokolenia szczególnie. Po trzecie - z wizytą zaprzyjaźnionych strażaków z OSP Toruń Podgórz, którzy mieli nie tylko prezentować swój sprzęt, ale dojrzeć też montażu czujników czadu.

Śmieją się ze mnie, że taką Ewelinę to trzeba by było mieć w każdej klatce po kolei. Najlepiej, jakbym się przeprowadzała i sąsiedzkie remonty rozkręcała

PANI EWELINA
lokatorka domu przy Mickiewicza 148

- Wiedzieliśmy, że przyjdzie do nas na to święto wiceprezydentka Torunia. To była jeszcze większa mobilizacja, żeby wszystko super wyszło. I wydawało się, że wszystko jest zapięte na ostatni guzik, gdy zrobili nam „TO" - na wspomnienie tamtej sytuacji pani Ewelina znów się gotuje.

Dzień przed godziną zero „nieznani sprawcy" pokryli śmietnikowe boksy i otoczenie domu swoimi pseudograffiti. Były na nich wulgaryzmy i bluzgi, były symbole piłkarskiej „Elany". Autorzy remontu byli załamani.

- Na szczęście dzięki paniom z projektu udało się to jakoś zakryć na czas uroczystości. Ale złość na tych, co to musieli na finał pokazać, że ich jest na wierzchu i można drugiemu radość popsuć, została - mówi pani Ewelina.

Czy ten remont uszanują inni? „Marzymy o domofonach"

Ostatecznie święto sąsiedzkie połączone z uroczystym „oddaniem klatki do użytku" naprawdę się udało. Zostały wspomnienia i wiele zdjęć. Na nich, przed domem z pruskiego muru, kolejni lokatorzy odbierają dyplomy. Jest wyczekiwana Dagmara Zielińska, wiceprezydentka Torunia. Jest Monika Mikulska, dyrektorka ZGM-u. Są wspierający ludzie z Toruńskiego Centrum Usług Społecznych i MOPR-u.

Wiceprezydentka lokatorów wyściskała, a tak w ogóle to nie przyjechała z pustymi rękoma. Od miasta wyremontowana klatka otrzymała czujniki czadu. Nie bez powodu - były tutaj w przeszłości sytuacje zagrożenia.

No a potem był sąsiedzki piknik. Byli strażacy, wspólne zabawy, śmiechy i rozmowy. Lokatorzy dostali skrzydeł i planują dalsze remonty wspólnej przestrzeni - korytarzy wiodących do piwnicy itd. Pisma do ZGM-u skierowali, zgody dostali, czekają w blokach startowych na materiały i sygnał startu.

Jedna sprawa jednak spędza sen z oczu pani Ewelinie i jej sąsiadom. I to dosłownie! Biegnie trzeci tydzień od zakończenia remontu, a ona spać po nocach nie może. Zresztą, inni też są czujni. Chodzi o to, czy inni ich pracę uszanują i czy im czegoś na klatce nie poniszczą. Dlatego doglądają klatki nawet po zmierzchu i marzą o domofonach.

- Byłyby u nas pierwszymi chyba w koszarach. Ale przecież ludzie w Toruniu prawie wszędzie już je mają. A z domofonem, wiadomo, dom bardziej bezpieczny. Obcy tak łatwo by nie wszedł; pijany czy naćpany po nocy - też nie - mówi lokatorka.

Zła sława przemija

Przed laty koszary przy ul. Mickiewicza to był adres, który nie cieszył się dobrą sławą. Wielu bało się tutaj zapuszczać. Najmniej wskazane było to dla fanów żużlowego Apatora Toruń, bo w koszarach „rządziła Elana". Poza tym brzydota tego zaniedbanego miejsca przybijała.

To jednak już w dużej mierze historia, obrosła trochę miejskimi legendami. Dziś „koszarowy adres" dla wielu jest taki, jak każdy inny w Toruniu. Normalny. Wśród lokatorów nie brakuje rodzin z dziećmi i nastolatkami. Dorastają już w innym otoczeniu.

Numer „148" jednak wybija się dziś na czoło. - Śmieją się ze mnie, że taką Ewelinę to trzeba by było mieć w każdej klatce po kolei. Najlepiej, jakbym się przeprowadzała i sąsiedzkie remonty rozkręcała - kończy lokatorka.©℗

„Wygrana rodzina - model toruński" - projekt ze wsparciem unijnym

„Wygrana rodzina - model toruński" to projekt prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu, którego liderem jest Toruńskie Centrum Usług Społecznych, a partnerem CI-STOR.
Jak sama nazwa wskazuje, celem projektu jest wzmocnienie rodzin. Wybrano kilkanaście rodzin z rejonów miasta, które wymagają wsparcia. Chodzi o uruchomienie rodzinnej siły i sąsiedzkiej samopomocy - na trwałe. To właśnie w ramach tego projektu udało się wykorzystać chęci i umiejętności lokatorów, organizując remont klatki. Trzeba go było ująć także w formalne i finansowe ramy.
Projekt realizowany będzie do 2028 roku, w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027. Źródła finansowania to Europejski Fundusz Społeczny Plus i budżet państwa.

Rewitalizacja to nie tylko nowe mury

Czym tak naprawdę jest rewitalizacja? Najprostsza z definicji mówi, że rewitalizacja (dosłownie: ożywienie, przywrócenie do życia) jest procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów miasta. Rewitalizacja to nie tylko remonty. Jej celem jest przywrócenie do życia zdegradowanej części miasta i uzupełnienie jej o nowe funkcje. To wprowadzenie takich zmian na obszarze części miasta, dzięki którym będzie się lepiej żyło, przebywało i pracowało.
Rewitalizacja to też praca z ludźmi, z lokalną społecznością. I nawet jeśli remonty budynków i przestrzeni publicznych są najbardziej efektowne i tak najważniejsze jest przezwyciężenie kryzysu społecznego. Rewitalizacja jest długim procesem, a jej powodzenie zależy od zaangażowania wielu stron: mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, placówek edukacyjnych, instytucji kultury, uczelni wyższych, urzędów.

eprasa.pl ebe8ab4c73

PRZEMYSŁ I LUDZIE

FOT. MATERIAŁY PROMOCYJNE FORM-PLAST, A.W.

Form-Plast w Bydgoszczy to, niestety, była już firma z branży przetwórstwa tworzyw sztucznych i produkcji form wtryskowych. Pracownicy czekają na zaległe wynagrodzenia - za czerwiec, lipiec i sierpień. Do syndyka zgłaszają się podmioty, które chcą kupić części majątku upadłej spółki

Form-Plast upadł. Załoga czeka na wypłaty i odprawy. Pomocy szuka nawet u nas!

Czas skończyć z mitem, że Bydgoszcz jest zagłębiem narzędziowym i formierskim. Z dawnej potęgi zostało niewiele. A ta garstka firemek, które jeszcze są i walczą o przetrwanie, też - jak wszyscy – zaopatruje się w Chinach - żali się przede mną pan Jakub. Po kilkunastu latach został zwolniony z Form-Plastu, podobnie jak kilkudziesięciu innych pracowników. Branża narzędziowa ma duże problemy w całej Europie

Agnieszka Domka-Rybka

- Dobrze, że pani o nas napisała, bo inaczej nikt by nie dowiedział się, co przeżywamy. A tak, zaraz po artykule, gdy zrobił się szum medialny, nagle znalazły się pieniądze i dostaliśmy zaległe wypłaty za maj - twierdzi były pracownik.

Wszyscy to kupują, choć każdy gardzi chińszczyzną

Form Plast S.A. w Bydgoszczy to, niestety, była już firma z branży przetwórstwa tworzyw sztucznych i produkcji form wtryskowych. Powstała w 1978 r. jako biznes rodzinny. Z czasem rozwinęła własną narzędziownię, produkując formy dla przemysłu motoryzacyjnego i elektronicznego, m.in. dla takich marek jak BMW, Volkswagen, Volvo.

29 maja tego roku Sąd Rejonowy w Bydgoszczy ogłosił upadłość Form-Plastu i wyznaczył syndyka, który 5 czerwca skierował pismo do pracowników: „Zawiadomienie wierzyciela o upadłości Pracodawcy".

Kiedyś firma zatrudniała 250 osób, a pod koniec około 80. Jej zobowiązania mają sięgać ponad 49 mln złotych.

- Cios i niedowierzanie! Choć wiedzieliśmy o problemach, to do samego końca wierzyliśmy, że firmę uda się uratować. Przecież nadzieja umiera ostatnia – mówi pan Jakub.

Wspomina, że kryzys przyszedł wraz z początkiem pandemii. Covid wywołał przerwy w łańcuchach dostaw i przestój w wielu firmach przemysłowych oraz narzędziowych: - I, jak wcześniej wyjeżdżało z Form-Plastu dziennie kilka tirów z wypraskami, tak wtedy... tylko jeden na tydzień.

Dla niewtajemniczonych: wypraski to gotowe elementy lub części uformowane pod ciśnieniem z tworzyw sztucznych, metalu lub gumy w specjalnych formach. Służą np. do tworzenia obudów urządzeń, części samochodowych, przezroczystych opakowań oraz elementów elektronicznych.

Kolejny wstrząs? Chińszczyzna, która szturmem zalewała i cały czas zalewa rynek.

- Niby wszyscy wiedzą, że chińskie produkty są gorszej jakości. Gardzi się nimi, bo wypierają rodzimą produkcję i niszczą polski biznes, ale i tak wszyscy je kupują. Nawet firmy narzędziowe sprowadzają formy z Azji. Tak to, niestety, dziś wygląda – komentuje z kolei pan Jacek, również były pracownik.

Kolejny, pan Adam, wskazuje na błędy w zarządzaniu firmą: - Wie pani, jak to jest w rodzinnych biznesach. Każdy chce rządzić. Niekoniecznie słucha mądrzejszych od siebie, bo wszystko wie najlepiej. Lepiej nie wnikać w szczegóły.

Dziś wiadomo na pewno, że w siedzibie zakładu przy ulicy Toruńskiej 143 w Bydgoszczy została tylko ochrona, która pilnuje majątku. Na wyposażeniu są ogromne maszyny narzędziowe i wtryskowe; niektóre ważą nawet 3 tysiące ton.

Najpierw pożegnano się z pracownikami z agencji zatrudnienia – panie pracowały przy wtryskarkach. Później część otrzymała wypowiedzenia w maju, zaś ci, którzy np. poszli na zwolnienia lekarskie - w czerwcu. Niektórzy byli w wieku przedemerytalnym. Na razie załoga dostała wypłaty za maj - wciąż czeka na wynagrodzenia za czerwiec, lipiec, a w przypadku zwolnionych w czerwcu - jeszcze za sierpień.

- Ci, którzy znaleźli pracę, to poza branżą i poza miastem. Powtarzam, Bydgoszcz nie jest zagłębiem narzędziowym - twardo twierdzi pan Jakub.

Kiedy dostaną zaległe wypłaty i odprawy?

O Form-Plaście, po moim artykule, zrobiło się bardzo głośno także w mediach społecznościowych. Na naszym Facebooku jest prawie 600 komentarzy. Wybrałam kilka.

Pani Ewa: „Na szczęście, udało mi się w czas przejść na emeryturę. Żal mi tylko pracowników, którym zostało do niej jeszcze kilka lat. Gdzie mają szukać pracy? Pozdrawiam i mocno trzymam kciuki".

„Tami" napisał: „Smutno się to czyta. 25 lat temu posiadali największy park obrabiarek CNC. Byli potęgą. Produkowali wszystko, od korka do wina taniego, przez zastawy dla więźniów, po obudowy telefonów. Co poszło nie tak?"

Pan Rafał: „Warunki rynkowe zdecydowały, że Polacy wolą kupować chińskie buble. Ile posiadacie misek i pojemników z tej fabryki?"

Jak aktualnie wygląda sytuacja Form-Plastu, co z zaległymi wypłatami, pytam syndyka, Arkadiusza Wiśniewskiego z kancelarii Szulc& Wiśniewski. Odpowiada: „12 sierpnia 2026 r. syndyk uzyskał z WUP w Toruniu - z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych - pieniądze na pokrycie zaległych wynagrodzeń powstałych przed dniem ogłoszenia upadłości oraz odpraw powstałych w maju. Pieniądze zostały przekazane 79 pracownikom objętym wnioskiem, 13 sierpnia. Dodatkowo, w związku z rozwiązaniem zdecydowanej większości stosunków pracy, z dniem 31 lipca, możliwe stało się wystąpienie przez syndyka z wnioskiem do FGŚP o wypłatę odpraw i odszkodowań za skrócone okresy wypowiedzenia powstałe w związ-ku z rozwiązaniem stosunków pracy. Syndyk taki wniosek złożył i podobnie jak dotychczas niezwłocznie po przekazaniu pieniędzy trafią one do pracowników. Ponadto do syndyka zgłaszają się podmioty zainteresowane nabywaniem większych lub mniejszych części majątku upadłej spółki".

Branża narzędziowa szuka odbiorców

O problemach branży narzędziowej rozmawiam także z Piotrem Wojciechowskim, dyrektorem Bydgoskiego Klastra Przemysłowego Dolina Narzędziowa.

- Rzeczywiście, branża ma teraz duże problemy, ale nie tylko w Polsce, bo również w całej Europie - mówi Wojciechowski. - Widać to właśnie na przykładzie firm, które współpracują z branżą motoryzacyjną, jak Form-Plast, choć akurat tutaj kłopoty były od lat. Chińska konkurencja, rygorystyczne warunki narzucone przez UE, ślady węglowe, powodują, że koszty prowadzenia biznesu rosną drastycznie. Nie ma jednak większych upadłości w sektorze, też lokalnie, a raczej firmy szukają innych obszarów dla działalności, jak naprawy czy utrzymanie. Trzeba szukać nowych odbiorców. Mogłyby pracować dla przemysłu zbrojeniowego. Skoro produkowały części do samochodów, to byłyby zdolne również do pojazdów wojskowych i czołgów. Niestety, zbrojeniówka jest zamknięta dla przedsiębiorstw cywilnych.

I na koniec poetyckie refleksje inspirowane ludzkim żalem po upadku Form-Plastu. Znalazłam je na portalu do pisania opinii o pracodawcach - GoWork: „Upadła fabryka, lecz pamięć wciąż żyje. W szorstkich dłoniach ludzi, co stąd odeszli/Bo zakład to nie mury, nie blacha, nie kije, lecz życie, które w nim razem wznieśli./Zastygły formy, wtryskarki już milczą. I choć na kłódkę zamknięto dziś bramę, to Waszych dłoni i wiedzy nie zniszczą".

PS. Zmieniłam imona byłych pracowników

Tradycje narzędziowe Bydgoszczy. To już tylko wspomnienia?

Byłych pracowników Form-Plastu bardzo boli, że wraz z kolejnymi zakładami znikają miejsca pracy i kawał przemysłowej historii Bydgoszczy - od pilników i narzędzi ręcznych po precyzyjne formy i wykrojniki.

A działała m.in. na tym rynku Befana, w latach 1927- 1939 największa w Polsce wytwórnia pilników.

Prom przed wojną funkcjonował jako fabryka pilników i narzędzi. Metalowa fabryka Prodmetal została z czasem przyłączona do Promu.

Istniał również Formet, który produkował na bydgoskich Glinkach wykrojniki, tłoczniki, formy do tworzyw sztucznych, metali i gumy.

Do maja tego roku działał również Form-Plast.

Warto też wspomnieć, że w latach 70. ubiegłego wieku planowano zbudowanie nowej Befany w sąsiedztwie Zachemu.

Zakład miał zatrudniać 2 tys. osób i produkować dla kraju i na eksport. Planów nie zrealizowano z powodu kryzysu gospodarczego.

Obecnie prowadzą działalność biznesową m.in. Graform, który produkuje formy wtryskowe i narzędzia specjalne, Shapers' Polska Sp. z o.o. - narzędziownia wytwarzająca formy wtryskowe oraz Akson, czyli narzędziownia i producent form wtryskowych oraz rozdmuchowych.

eprasa.pl ebe8ab4c73

OBYCZAJE

Awantura w gabinecie! Lekarz wyrzucił pacjentkę z pokoju i z sanatorium

Zaczyna się spokojnie: pani Alicja prosi o zmianę terapii, bo obawia się zdrowotnych konsekwencji zaleconych zabiegów. Lekarz odmawia, informuje ją o usunięciu z sanatorium. Spór zaognia się, słychać krzyk medyka i płacz kuracjuszki

Andrzej Pięs

Pani Alicja z początkiem sierpnia trafiła do ośrodka Glorietta Centrum Odnowy i Wypoczynku w Iwoniczu-Zdroju na terapię krótko po wszczepieniu rozrusznika serca, ale z powodu poważnych dolegliwości po poważnym urazie kręgosłupa. Lekarz specjalista w zakresie rehabilitacji medycznej w ośrodku zlecił jej terapię laserem i falami ultradźwiękowymi. To u kobiety wzbudziło obawy, że oba zabiegi mogą mieć negatywny wpływ na jej stan zdrowia, właśnie ze względu na rozrusznik. Ordynatora ośrodka poprosiła o wykreślenie tych zabiegów z listy zleceń. Z tą informacją pojawiła się u lekarza, który jej oba zaordynował, prosząc o zmianę formy terapii, choćby na masaż. Od początku pięciominutowego nagrania z tego spotkania, jakie zamieścił Zbigniew Stonoga na swoim interwencyjnym portalu, słychać rosnącą irytację medyka w trakcie rozmowy z pacjentką.

– Ani laser, ani ultradźwięki nie są zabiegami prądowymi – próbuje z początku uspokajać kuracjuszkę, że mogą wpływać na rozrusznik. – Nie chce pani, jedzie pani do domu, tyle – medyk w końcu nie wytrzymuje.

Pacjentka protestuje, powołuje się na opinię swojej fizjoterapeutki, na decyzję ordynatora; takie argumenty lekarzowi „podnoszą ciśnienie". Oświadcza, że nie interesuje go, co powiedział ordynator, a jej obowiązkiem jest przyjąć i wykonać decyzje lekarza.

– Pani przedstawia jakieś swoje dziwne wydumki, o których nie ma zielonego pojęcia – podnosi głos medyk. – Dwadzieścia osiem lat leczę, nigdy nie miałem takiej sytuacji. Wypisuję panią do domu, ja nie mam możliwości pani leczenia. Ja nie widzę absolutnie możliwości pani pobytu tutaj, obawiam się o życie pani, a w dodatku brak kontaktu logicznego z panią – powód wystarczający, jedzie pani do domu.

Panią Alicję zaskoczyła opinia lekarza o „braku kontaktu". Raz jeszcze powołała się na stanowisko ordynatora.

- A g...no mnie obchodzi, co powiedział ordynator! – wypalił medyk. – I na tym kończymy.

Rozmowa na chwilę przybiera łagodniejsze tony, kiedy medyk pyta, czy pacjentce potrzebne jest zwolnienie lekarskie. Oboje uzgodnili, że tak, do następnego dnia. Łagodne tony kończą się, kiedy pani Alicja zwraca lekarzowi uwagę, że „jest naładowany".

FOT. PDOMENA PUBLICZNA

Niektórzy internauci twierdzą, że zamiarem pani Alicji była prowokacja i „ustawka" wymierzona w lekarza

– Niech mi pani tak nie mówi, koniec dyskusji – znów on podnosi ton.

Pacjentka raz jeszcze zgłasza zastrzeżenia co do zachowania medyka. Ten oświadcza, że musi wypisać jej dokumentację. – Proszę wyjść, proszę wyjść – zwraca się do pacjentki. – I jutro pani wyjeżdża.

Następuje kilkanaście sekund ciszy, po czym...

- Jeśli tak pan traktuje ludzi z rozrusznikiem... – zaczęła kuracjuszka.

– Wyjdź pani!!! – to już był krzyk lekarza. Pani Alicja próbowała raz jeszcze odnieść się do jego zachowania. Usłyszała: „Won!". Kiedy w tym momencie ostrzegła medyka, że „dowie się o tym Warszawa", ten zakpił, że nawet Górny Śląsk. Nagranie wyraźnie wskazuje, że w tym momencie lekarz wyszedł zza biurka i „pomógł" pacjentce opuścić gabinet, powtarzając: „Wyjść mi stąd". Dalej już tylko narastający płacz kobiety, epitety pod adresem medyka, zapowiedź zgłoszenia do policji, tłumaczenie, że „przecież ordynator"...

Fala hejtu i nieco wątpliwości. Glorietta oświadcza

Pod nagraniem pojawiło się mnóstwo wpisów internautów, którzy lekarzowi nie szczędzili wulgaryzmów, gróźb i zapowiedzi.

„Proszę podać nazwisko tego chama. A i twarz także. Tu już RODO nie obowiązuje. Natychmiast zwolnić i zakaz pracy dożywotnio". Wielu proponowało rozwiązania siłowe.

Tylko nieliczni mieli wątpliwości. Po co pani Alicja zrobiła to nagranie, dlaczego nie ujawnia początku tej rozmowy, dlaczego podczas rozmowy z lekarzem kuracjuszka zachowuje spokój i dopiero po opuszczeniu gabinetu „puszczają jej nerwy"? Nieco wątpliwości co do intencji pacjentki, sugestie, że to była prowokacja i „ustawka" wymierzona w medyka.

– Jadę właśnie do pana doktora, bo chciał zająć stanowisko w tej sprawie – przyznał piątkowego południa Zbigniew Stonoga. – Poprosił o spotkanie, chce wyjaśnić, jak to dla niego nagranie jest cząstkowe i krzywdzące. Ta pani będzie składała albo już złożyła oskarżenie prywatne popełnienia przestępstwa naruszenia nietykalności osobistej i powództwo odszkodowawcze przeciwko panu doktorowi.

„Do dnia opublikowanych informacji w mediach do spółki zarządzającej Glorietta nie wpłynęło jakiekolwiek zgłoszenie, skarga czy prośba o wyjaśnienie dotyczące opisywanego zdarzenia – zarówno ze strony naszej Pacjentki, jak i osób działających w Jej imieniu" – brzmi fragment oświadczenia kierownictwa Glorietty, w którym wskazuje się także na tryb i adresatów takich skarg.

„Niemniej jednak po zapoznaniu się z opisywaną sprawą podjęliśmy wewnętrzne działania wyjaśniające mające na celu ustalenie pełnego przebiegu zdarzenia. W to-ku tych działań powzięliśmy informację, że lekarz, którego dotyczy sprawa, podjął bezpośredni dialog z Przedstawicielami Pacjentki, co przyjmujemy z uznaniem jako krok w kierunku rozwiązania sprawy w sposób bezpośredni i konstruktywny. Jednocześnie z Pacjentką skontaktował się pracownik zarządzający obiektem Glorietta, w celu wyjaśnienia okoliczności zdarzenia oraz jej wątpliwości" – głosi oświadczenie.

– Pan doktor opowiadał, jak to wygląda z jego perspektywy. Relację z tego spotkania skończył refleksją, że mimo wszystko nie powinien tak się zachować i że jest mu przykro – dodaje Zbigniew Stonoga chwilę po spotkaniu z medykiem. Nagranie publikujemy za jego zgodą.

Lekarz bije się w piersi

Lekarz pamięta tę sytuację inaczej, a jego relacja wydaje się potwierdzać wątpliwości tych, którzy zwracali uwagę, że przecież nagranie pacjentki nie ujmuje początku wizyty w gabinecie.

Była pierwszą, którą tego dnia medyk przyjął. – Skarżyła się na kołatania serca z dusznościami, potwierdziła, że takie incydenty zdarzają się jej od kilku dni – opowiada lekarz. Sprawdził wyniki jej badań i okazało się, że ma napadowe migotanie przedsionków serca.

– To jest objaw nietolerancji klimatu. Iwonicz ma specyficzne warunki środowiskowe, które sprawiają, że ludzie, którzy mają do tego predyspozycje, mają migotania przedsionków – opowiada medyk. – A to jest stan zagrożenia życia, skutkiem może być udar mózgu, zawał serca, zatorowość płucna. Poinformowałem pacjentkę, że nie może tu pozostać, musi wracać do domu, bo tutaj jej stan będzie się pogarszał i może dojść do tragedii. Odczytała to jako zamacha na jej dobra.

Okazało się, że w międzyczasie ordynator w Glorietcie odstawił pani Alicji zabiegi, które mogły nasilić dolegliwości i – zdaniem lekarza – słusznie. Kiedy zalecił jej powrót do domu, pacjenta zaczęła być pobudzona, zażądała zmiany zabiegów. Medyk zapewnia, że zaczęła machać rękami, przez chwilę miał obawy, że to może być objaw padaczki Jacksona; myślał, czy w takiej sytuacji nie wysłać jej do szpitala. Kobieta wciąż domagała się zmiany zabiegów.

– Poinformowałem ją, że nie ma mowy o żadnej zmianie, bo to jest walka o jej życie – ciągnie relację medyk, dodając, iż nie miał pojęcia, że jest nagrywany, a przebieg rozmowy wyglądał na prowokację. – Zaczęła to negować, dziwnie się zachowywać, nawet zastanawiałem się, czy to nie jest efekt niedokrwienia mózgu. Kilkanaście razy prosiłem ją o opuszczenia gabinetu. Jakby tego nie słyszała, w kółko powtarzała jedno zdanie: „Ordynator odstawił zabiegi".

Lekarz przyznaje, że jest „nerwową osobą" i że rzeczywiście doszło do karczemnej awantury.

– Powiedziałem parę nieparlamentarnych słów, nie powinienem, to nie było profesjonalne, ale stało się – bije się w piersi. – I za to mogę przeprosić. A kiedy pacjentkę chciałem raz jeszcze wyprosić, nawet podniosłem się, żeby pomóc jej wyjść, ona wtedy wypadła przez drzwi, chyba nawet uderzając barkiem o futrynę. Nie było z mojej strony żadnego użycia siły. A siniaki, które pokazywała na nagraniu, nie wynikają z tego, że ją pobiłem: to efekt działania leków przeciwkrzepliwych, które wywołują siniaczenie.

Okazuje się, że kobieta spełniła swoje zapowiedzi i po incydencie wezwała policję. Nie mając o tym pojęcia, lekarz skończył przyjmować pacjentów i przeniósł się do innego budynku, w którym przyjmowanie kontynuował.

– Kiedy dowiedziałem się od personelu, że jestem poszukiwany przez policję, poszedłem na komendę, gdzie dowiedziałem się, że pacjentka mnie nagrywała – opowiada lekarz.

Zapewnia, że próbował „jak najlepiej jej wytłumaczyć, co niespecjalnie się udało". Nie było przemocy fizycznej, naruszenia nietykalności cielesnej. Na tym etapie wiadomo, że doniesienie na policję wpłynęło, a prywatny akt oskarżenia ma być.

©℗

eprasa.pl ebe8ab4c73

ZDROWIE PSYCHICZNE

Psychoterapeutka: Nie każda tragedia musi uczynić nas silniejszymi

– Zdania: „Bądź silna", „Czas leczy rany", „Masz dla kogo żyć", choć wypowiadane w dobrej intencji, mogą jeszcze bardziej obciążyć człowieka pogrążonego w rozpaczy. Czasem bardziej leczą cisza, posiłek, spacer i najprostsze zapewnienie: „Jestem z tobą. Nie musisz teraz nic mówić" – psychoterapeutka Małgorzata Matuszewska o zdrowieniu po traumie

Anita Czupryn

FOT. PAP/EPA/ZOLTAN MATHE

Matuszewska: Jest coś takiego jak poczucie winy ocalałego. Paradoks polega na tym, że człowiek może cierpieć nie dlatego, że zrobił coś złego, lecz dlatego, że jemu się udało, a komuś innemu nie

Kiedy wydarza się coś tak dramatycznego, jak wypadek autokaru na Węgrzech, w którym zginęło 12 osób, co dzieje się z psychiką ludzi, którzy przeżyli, w pierwszych godzinach, w pierwszych dniach?

W pierwszych godzinach po tak mocnym przeżyciu człowiek nie jest w stanie w pełni zrozumieć, co się wydarzyło. Organizm przełącza się na tryb przetrwania. Może pojawić się szok, dezorientacja, niedowierzanie, zamrożenie, odrętwienie, automatyczne wykonywanie prostych, uspokajających czynności. Człowiek może na przykład siedzieć i kołysać się w przód i w tył. Ktoś po takim wydarzeniu płacze, ktoś inny zachowuje się bardzo spokojnie, jeszcze ktoś sprawia wrażenie, jakby w ogóle nic do niego nie docierało. W takiej sytuacji, z natury niezwyczajnej, nie ma jednej prawidłowej reakcji. Jeśli ktoś nie płacze, nie znaczy, że nie ma w sobie emocji. Jeśli reaguje histerycznie, nie oznacza, że ma słabą psychikę. Nie należy przykładać do tych zachowań miary właściwej codziennym sytuacjom. Układ nerwowy próbuje sobie poradzić z czymś, czego dotąd nie doświadczał w takiej skali i co przekracza jego zwykłe możliwości regulacji. Robi to po to, żeby człowiek się uratował, przetrwał. Dlatego nie powinniśmy od razu oceniać ani własnej reakcji, ani reakcji drugiej osoby. Dopiero w kolejnych dniach świadomość może stopniowo dopuszczać do siebie to, co się stało. Pojawiają się obrazy, wspomnienia, flashbacki, złość, lęk, rozpacz, poczucie nierealności. Człowiek budzi się i zastanawia, czy to był tylko zły sen, czy wydarzyło się naprawdę. W trudnych sytuacjach, na przykład po odejściu bliskiej osoby, spotykałam ludzi, którzy zajmowali się wyłącznie formalnościami, pogrzebem, rodziną. Skupiali się na zadaniach, a dopiero później zaczynali odczuwać własną tragedię. Najważniejsze jest to, że reakcja każdego człowieka może być inna. I to jest w porządku. Nie ma jednego przepisu na przeżywanie traumy.

Jak takie wydarzenie niesie później człowieka przez życie? Zostaje straumatyzowany i co to właściwie znaczy dla jego dalszego funkcjonowania?

Trzeba rozdzielić dwa etapy. Pierwszym jest wydarzenie traumatyczne. Dochodzi do niego w chwili, gdy człowiek doświadcza sytuacji zagrażającej życiu, zdrowiu albo integralności jego samego lub osób znajdujących się wokół. Drugim etapem jest reakcja traumatyczna, która nie musi pojawić się od razu. To trochę jak z falą. Samo wydarzenie jest uderzeniem, ale organizm jeszcze przez jakiś czas funkcjonuje siłą rozpędu. Dopiero kiedy pojawia się względne bezpieczeństwo, psychika zaczyna przetwarzać doświadczenie. Jesteś już w miejscu, w którym niebezpieczeństwo ci nie zagraża, zostałaś od niego odseparowana, masz wokół siebie bliskich. Właśnie dlatego powrót do domu może być bardzo trudnym momentem. Jako korespondentka wojenna widziałaś żołnierzy na froncie. Oni nie przeżywają PTSD wtedy. Zespół stresu pourazowego może dać o sobie znać dopiero, kiedy wrócą do domu, poczują się bezpieczni, odseparują się od wydarzeń. Wcześniej skupiają się wyłącznie na tym, żeby przetrwać, znaleźć innych, wrócić, załatwić konkretne sprawy. A potem zapada cisza. I właśnie wtedy dociera do człowieka: mogłem umrzeć, ktoś, kto był obok mnie, nie żyje.

Można mówić o poczuciu winy tego, kto ocalał? Dlaczego pojawiają się wyrzuty sumienia z powodu tego, że ktoś obok mnie zginął, chociaż siedzieliśmy w tym samym autokarze?

Jest coś takiego jak poczucie winy ocalałego. Paradoks polega na tym, że człowiek może cierpieć nie dlatego, że zrobił coś złego, lecz dlatego, że jemu się udało, a komuś innemu nie. Nasza psychika nie lubi przypadkowości, za wszelką cenę próbuje znaleźć regułę. Skoro ja przeżyłem, a on nie, to może zrobiłem coś, co sprawiło, że bardziej zasłużyłem na życie? To oczywiście nie musi mieć nic wspólnego z rzeczywistością. Ponad 20 lat temu powstał hiszpański thriller „Intacto". Opowiadał o ludziach, którzy przeżyli różne katastrofy, między innymi lotniczą, jeden z bohaterów ocalał z Holokaustu. „Intacto" oznacza po hiszpańsku „nietknięty". Bohaterowie uważali, że otrzymali szczególny dar, że są niezwykle bezpieczni. Zaczęli ze sobą rywalizować o to, kto jest bardziej „intacto", podejmując absurdalne ryzyko. Między innymi przebiegali przez autostradę pełną samochodów albo biegli z zasłoniętymi oczami przez las; wygrywał ten, kto najdłużej nie zderzył się z drzewem. Próbowali w ten sposób sprawdzić, kto z nich ma więcej szczęścia. To dobrze pokazuje, jak bardzo człowiek potrzebuje nadać przypadkowi jakąś regułę, nawet jeżeli jest ona całkowicie nieracjonalna. Czasem pojawia się też przekonanie: „Nie mam prawa cieszyć się życiem, skoro ktoś inny nie żyje". Wtedy żałoba zaczyna obejmować własne prawo ocalałego do dalszego życia.

Osoby, które uległy wypadkowi na Węgrzech, wracały z pielgrzymki, z Bośni i Hercegowiny, z sanktuarium w Medjugorje. To może mieć znaczenie dla sposobu przeżywania tragedii?

To, że ktoś był na pielgrzymce, może mieć znaczenie dla sposobu, w jaki będzie przeżywał tragedię. Nie można jednak z góry założyć, że religijność obroni człowieka przed traumą albo przeciwnie, że ją pogłębi. To kwestia bardzo indywidualna. Dla jednej osoby wiara będzie ogromnym źródłem sensu i wspólnoty. Ktoś inny będzie pełen wątpliwości, zacznie pytać o Boga, sprawiedliwość, sens śmierci. Takie pytania również są częścią przeżywania kryzysu. Każdy z ocalałych powinien mieć dostęp do profesjonalnej pomocy psychologicznej. Nie oznacza to oczywiście, że każdy będzie wymagał długotrwałej terapii; to także jest indywidualne. Dla jednego człowieka wystarczające okażą się bliskość rodziny, poczucie wspólnoty i możliwość rozmowy. Ktoś inny będzie potrzebował regularnego wsparcia specjalisty. Istotne jest, jak długo utrzymują się objawy i w jakim stopniu utrudniają codzienne funkcjonowanie. Jeżeli ktoś nie może jeść, spać ani funkcjonować, nie potrafi nawiązać kontaktu z bliskimi, doświadcza silnego lęku, odrętwienia, koszmarów czy flashbacków, a nawet ma poczucie, że nie chce żyć, i ten stan trwa dłużej niż miesiąc, wtedy należy skorzystać z psychoterapii.

Jak bliscy mogą pomóc osobie po tak tragicznym wydarzeniu? Zachęcać ją, żeby opowiadała, co się stało, czy dać jej spokój? Czy słowa: „Czas leczy rany", „Bądź silna", „Masz dla kogo żyć" pomagają, czy bardziej irytują?

Najważniejsze, żeby nie zmuszać. Po przeżyciu traumatycznym człowiek potrzebuje bezpieczeństwa, przewidywalności, kontaktu, odzyskiwania sprawczości i poczucia wpływu. Jako psychoterapeutka nie powiedziałabym: „Musisz o tym opowiedzieć, bo inaczej tego nie przepracujesz". To duże uproszczenie. Można powiedzieć: „Jeśli będziesz chciała o tym porozmawiać, jestem tutaj, ale nie musisz mówić teraz". Tym, co leczy, jest kontakt, relacja. Czasem wystarczą cisza, obecność drugiego człowieka, sen, jedzenie, spacer. W pierwszym okresie nie trzeba niczego przyspieszać ani wydobywać z człowieka szczegółowej relacji z wydarzenia. Ważniejsze jest przywracanie poczucia, że jest bezpieczny i może decydować, kiedy oraz ile chce powiedzieć. Słowa takie jak: „Bądź silna", „Czas leczy rany", choć wynikają z dobrej intencji, mogą nieść dodatkowy ciężar. „Bądź silna" można odebrać jako: „Nie pokazuj, jak cierpisz". „Czas leczy rany" jest tylko częściowo prawdziwe, bo sam czas nie wykona pracy terapeutycznej. „Masz dla kogo żyć" może być szczególnie trudne dla osoby pogrążonej w rozpaczy i żałobie. To tak, jakby usłyszała: „Powinnaś już funkcjonować". Wystarczą proste słowa: „Jestem z tobą", „Nie musisz być silna", „Możesz przy mnie płakać", „Będę przy tobie, kiedy będziesz przez to przechodzić". Nie potrzebujemy mądrego zdania – czasem wystarczy po prostu obecność.

Czy po takim zetknięciu się ze śmiercią ludzie rzeczywiście przewartościowują swoje życie?

Czasem tak, ale nie zawsze i nie od razu. Kontakt ze śmiercią może

eprasa.pl ebe8ab4c73

sprawić, że coś, co kiedyś wydawało się ważne, nagle traci znaczenie. Wiele zależy od relacji, bliskości i kontekstu. Ktoś może pomyśleć: „Nie chcę już pracować po kilkanaście godzin. Chcę spędzać więcej czasu z rodziną. Nie chcę odkładać życia na później". Jestem jednak bardzo ostrożna w romantyzowaniu traumy. Nie każda tragedia ma przynieść człowiekowi mądrość. Trauma jest cierpieniem, i to już wystarczająco dużo. Jeśli mądrość przyjdzie, to dobrze. Jeżeli jednak pojawi się zmiana, powinna wynikać z własnego procesu, z przepracowania tego, co się stało, a nie z oczekiwania otoczenia, że po czymś takim trzeba bardziej docenić życie.

Co zatem znaczy „pozbierać się"? Jak nauczyć się żyć na nowo? Czy po takim doświadczeniu możliwy jest powrót do starego życia?

„Pozbierać się" brzmi tak, jakby człowiek zbierał się z podłogi. Jakby rozpadł się na kawałki. W ludzkim znaczeniu wcale nie oznacza to powrotu do stanu sprzed katastrofy. Człowiek przeżył coś, czego nie można unieważnić. Nie jest urządzeniem ani komputerem, który można naprawić i przywrócić do ustawień fabrycznych. Po takim przeżyciu uczy się żyć z tym, co się wydarzyło. Pamięć pozostaje, ale nie musi już definiować całego życia. To się stało, ale jestem tu i teraz, żyję dalej z tym doświadczeniem. Początkowo pamięć o wydarzeniu traumatycznym organizuje całe życie: wpływa na sen, relacje, decyzje i poczucie bezpieczeństwa. Z czasem nie musi już tego robić. Służą temu przepracowanie doświadczenia i terapia. Trauma mówi: „Niebezpieczeństwo wciąż trwa", a zdrowienie pozwala powiedzieć: „To, co się wydarzyło, jest przeszłością. Teraz jestem tutaj". Człowiek nie zapomina, ale odzyskuje możliwość bycia kimś więcej niż tylko osobą, która przeżyła katastrofę. Powrót do dawnego życia jest w pewnym sensie możliwy, ale człowiek często wraca do niego trochę inny. Nie dokładnie taki, jaki był. Już bez tych samych, jak to nazywam, ustawień fabrycznych.

Można przygotować się na tragiczne wydarzenia tak jak odkłada się pieniądze na tak zwaną czarną godzinę? Jak ćwiczyć odporność psychiczną?

Osobiście uważam, że to dobrze, że nie możemy ćwiczyć odporności psychicznej w taki sposób, bo musielibyśmy żyć w stanie permanentnego zagrożenia. Nie da się przygotować tak, żeby tragedia nie bolała. Odporność psychiczna nie polega na tym, że nic nas nie łamie, nie boli ani nie rani. Możemy jednak uczyć się rzeczy, które pomagają przechodzić przez trudne doświadczenia, niekoniecznie aż tak dramatyczne, jak katastrofa. Możemy uczyć się prosić o pomoc i rozpoznawać własne emocje: czy czuję lęk, czy jestem roztrzęsiona, przerażona? Ważne jest także ich akceptowanie, tolerowanie napięcia, zamiast myślenia: „Nie powinnam tego czuć", wypierania i chowania wszystkiego w sobie. Możemy budować relacje z innymi ludźmi, odpoczywać, dbać o ciało, poznawać własne granice. To, że ludzie w różny sposób przeżywają trudne wydarzenia, zależy także od ich wcześniejszej kondycji. Czy ktoś był wyspany, czy ma problemy w pracy, ile obciążeń już dźwiga, czy może liczyć na innych. Im więcej trudnych sytuacji nakłada się na siebie, tym bardziej spada odporność. To trochę jak z wirusami: z trzema organizm może sobie poradzić, a czwarty wywoła infekcję. Nie świadczy to o słabości człowieka, tylko o tym,że każdy układ nerwowy ma określoną pojemność i potrzebuje regeneracji. Ważna jest elastyczność, bo człowiek odporny psychicznie nie zawsze mówi: „Dam radę, jestem dzielny". Czasem bardziej odporną i mądrą reakcją jest powiedzenie: „Teraz nie daję rady, potrzebuję kogoś obok". Naszą psychikę chronią przede wszystkim relacje, obecność bliskiej osoby, na którą można liczyć i której można ufać. Nie pozorna samowystarczalność, nie umiejętność zaciskania zębów. Chronią nas bezpieczne więzi, poczucie przynależności i doświadczenie wspólnoty: w tej trudnej sytuacji nie jesteśmy sami. To samo pomaga nam także w mniejszych trudnościach.

Nie trzeba przeżyć katastrofy, żeby mieć poczucie, że świat się skończył. Człowieka mogą rozsypać różne rzeczy. W ostatnich tygodniach publicznie bardzo mocno oceniano stan psychiczny Igi Świątek. Później wygrała turniej. Czy mamy narzędzia, żeby z zewnątrz powiedzieć: „Ten człowiek jest psychicznie zdruzgotany"? Czy zawodowa porażka rzeczywiście świadczy o kryzysie psychicznym?

Byłabym bardzo ostrożna w diagnozowaniu kogoś. My, czyli osoby, które nie pracują bezpośrednio z Igą, ludzie z mediów albo jej fani, możemy snuć hipotezy i wyrażać opinie, ale na pewno nie jest to diagnoza. Diagnoza wymaga czasu, wywiadu, obserwacji, badań, czasem testów. Ważne, żeby prawidłowo nazywać to, co robimy. Pytasz, czy zawodowa porażka świadczy o kryzysie? Nie. Możemy obserwować zachowanie człowieka, ale nie mamy dostępu do jego wewnętrznego doświadczenia. Zwycięstwo nie dowodzi zdrowia psychicznego, tak samo jak porażka nie dowodzi kryzysu. Człowiek może przegrać i być psychicznie w dobrej formie. Może też wygrać, a jednocześnie przeżywać wewnętrzny kryzys. Ponieważ psychika lubi reguły i drogi na skróty, współczesna kultura bardzo łatwo zamienia każde zachowanie w objaw. Jeśli ktoś płacze, to jest załamany. Nie płacze? Znaczy, że nie ma emocji. Wygrywa? O, to pokonał kryzys. Przegrywa – nie wytrzymał presji. Tymczasem człowiek jest znacznie bardziej skomplikowany niż jego wynik.

Czy kibice i fani nie tworzą oczekiwania: był kryzys, ale teraz nasza idolka już się podniosła, więc czekamy na zwycięstwa? Czy nie wyrządzamy jej tym krzywdy?

Pytanie, czy większej krzywdy nie wyrządzają sobie w ten sposób sami kibice. Profesjonalni sportowcy mają zespoły, które przygotowują ich na nierealne oczekiwania fanów. Umówmy się: kiedy ktoś występuje na mistrzostwach świata, spotyka tam mistrzów z każdego kraju. To nie jest tak, że jest nasza Iga Świątek, a po drugiej stronie przypadkowi tenisiści z małych miejscowości. To najlepsi ludzie. Ona też jest najlepszą z najlepszych; porażka nie zmienia faktu, że wciąż należy do najlepszych.

Mam wrażenie, że to fani przeżywają większą frustrację, złość czy gniew, kiedy zawodnik nie spełnia ich oczekiwań.

Tylko czy sportowcy są po to, żeby te oczekiwania spełniać? Dostarczają nam emocji. Pytanie, czy kibice potrafią te emocje pomieścić. Oczywiście, kiedy fani cieszą się ze zwycięstwa, to jest wspaniałe. Ale nie byłoby zwycięstw, gdyby nie było porażek.

Czy po ciężkich doświadczeniach człowiek ma prawo po prostu dalej żyć? Nie ma obowiązku stać się silniejszą wersją siebie?

Ma prawo dalej żyć i powiedziałabym więcej: powinien mieć takie prawo. Nie jesteśmy winni światu posttraumatycznego rozwoju. Nie musimy stać się bardziej odporni, wdzięczni ani świadomi. Jeśli ktoś chce po tragedii odzyskać swoje zwyczajne życie, ma do tego prawo. Zdrowienie nie zawsze jest wielką przemianą. Czasami to po prostu powrót do zwyczajności, do prostych, banalnych rzeczy: spotkania z kimś, zakupów, pracy, gotowania, sprzątania, beztroskiego śmiechu. Po niezwyczajnym doświadczeniu właśnie zwyczajne życie może być ogromnym zwycięstwem.

Rozmawiam z ludźmi po pięćdziesiątce i sześćdziesiątce i dość często słyszę: „Dla mnie jest już za późno. Pewnych rzeczy nie zrobię. Wszystko, co najważniejsze, jest za mną. Nie ma sensu zaczynać od nowa". Co im mówić?

Nie odbierałabym im poczucia, że najważniejsze rzeczy już się wydarzyły. Zadałabym jednak pytanie i skierowała ich ku ciekawości: skąd wiadomo, że najlepsze rzeczy także są już za wami? Przecież tego jeszcze nie możemy wiedzieć. Myślę, że mamy w Europie bardzo silną kulturową obsesję początku: młodość, studia, kariera, sukces, budowanie. Faktycznie wiele ważnych rzeczy dzieje się na początku dorosłego życia. Kończymy studia, zaczynamy pracę, budujemy dom, zakładamy rodzinę. Ale życie nie kończy się wraz z pierwszą połową dorosłości. Po pięćdziesiątce czy sześćdziesiątce człowiek ma coś, czego wcześniej nie miał: wiedzę o sobie. Wie już więcej o tym, czego nie chce, co jest dla niego ważne, jakie relacje są dobre, a jakie go niszczą. Nie chodzi o to, żeby po pięćdziesiątce czy sześćdziesiątce zaczynać życie od nowa, od zera. Można zacząć od miejsca, do którego się doszło, i tworzyć kolejne rozdziały. Nie muszą oznaczać, że po raz pierwszy robimy coś spektakularnego; nie trzeba od razu skakać na bungee. Może polegać na tym, że po raz pierwszy robimy coś naprawdę swojego albo wracamy do czegoś, o czym kiedyś marzyliśmy, lecz nie było na to czasu czy możliwości. Piesze wycieczki, ćwiczenia z koleżanką na siłowni w plenerze, nauka obcego języka. Nawet finanse nie zawsze muszą nas ograniczać, bo mając telefon i internet, możemy się uczyć niemal wszędzie.

Sensu życia powinniśmy szukać czy raczej go budować? I jak to się robi?

Myślę, że przede wszystkim budować. Słowo „szukać" sugeruje, że gdzieś istnieje ukryty sens naszego życia, a naszym zadaniem jest go odnaleźć. To odbiera człowiekowi poczucie sprawczości. Uważam, że mamy możliwość nadawania znaczenia własnym doświadczeniom. Sens nie musi być wielki. Kiedy mówimy o jego szukaniu, brzmi to trochę jak poszukiwanie skarbu. Tymczasem dla jednej osoby sensem będzie rodzina, dla innej twórczość, dla kogoś relacja, natura, wiara, pomaganie innym czy praca. Ważne jest również to, że sens może się zmieniać. To, co było ważne w wieku 25 lat, nie musi być ważne, kiedy mamy 60 czy 80 lat. Dojrzałość polega między innymi na wewnętrznej zgodzie, by budować kolejne rozdziały życia, zamiast przez cały czas bronić pierwszego: „Muszę być zdobywcą, zakładać kolejne firmy, odnosić sukcesy". Czasem chodzi właśnie o odpuszczenie.

Jakie sygnały świadczą o tym, że poradziliśmy sobie z traumą, wstajemy z tej przysłowiowej podłogi i zaczynamy się odbudowywać? Co może nam w tym pomóc, a co będzie przeszkadzać?

Z mojego doświadczenia wynika, że pierwszym sygnałem niekoniecznie jest dobry humor; to przychodzi później. Wcześniej pojawia się odzyskiwanie ciekawości świata. Co dzisiaj zrobię? Z kim chcę się spotkać? Wolę zieloną herbatę czy czarną? Co założę? Którego żelu użyję pod prysznicem? To maleństwa, drobiazgi, ale właśnie od nich się zaczyna. Człowiek zaczyna zauważać świat poza własnym cierpieniem. Jeżeli widzisz wyłącznie swoje cierpienie, nadal leżysz na tej podłodze. Kiedy wraca apetyt, sen zaczyna się regulować, odzyskujesz zdolność planowania, przestajesz działać wyłącznie w trybie przetrwania. Myślisz: „Chciałabym jeszcze zrobić to. Kiedy mogę to zrobić?". Pojawiają się drobne przyjemności, znowu smakują ci lody. Po żałobie zaczynasz się śmiać bez poczucia, że zdradzasz tych, którzy cierpieli albo zmarli. Ważnym sygnałem jest odzyskiwanie sprawczości: nie mam wpływu na to, co się wydarzyło, ale mam wpływ na to, co zrobię dzisiaj. To nie musi być wielka decyzja. Może nią być wyjście z domu, telefon do bliskiej osoby, przygotowanie posiłku, powrót do małego rytuału. Pomagają relacje, bezpieczeństwo, możliwość porozmawiania o swoich przeżyciach również z profesjonalistą. A także ruch, sen i codzienna struktura. Przeszkadza presja, wszystkie te komunikaty: „Już powinieneś", „Musisz być silny", „Inni mają gorzej". Odbierają człowiekowi prawo do własnego tempa. To właśnie takie drobne kamyczki budują człowieka na nowo.

FOT. ARCHIWUM AUTORA

Małgorzata Matuszewska

Psychoterapeutka. Absolwentka Szkoły Psychoterapii Gestalt w Warszawie. Pracuje z parami i osobami w depresji. Ekspertka od relacji, PR-managerka. Ukończyła również dziennikarstwo na Uniwersytecie Warszawskim

eprasa.pl ebe8ab4c73

PASJE

Bargiel: Nie chcę być ani bohaterem, ani ryzykantem. Kocham góry, ale umiem im powiedzieć „nie”

Kiedy wrócił po wejściu i zjeździe na nartach z K2, mówił o nim cały świat. Ojciec zapytał tylko, czy skończył już tę wycieczkę, bo trzeba zebrać słomę. Andrzej Bargiel mówi o domu, który chroni go przed ciężarem własnej legendy

Anita Czupryn

Co trzeba mieć w sobie, żeby stanąć na Mount Evereście – na dachu świata, a potem przypiąć narty i ruszyć w dół?

Trzeba mieć determinację, ale też ciekawość tego, czego chcemy spróbować. To ona motywowała mnie, żeby mimo nieudanych prób wracać. Jest w tym poznawanie siebie, obcowanie z przyrodą i próba jej zrozumienia. Wybrałem się w Himalaje jesienią, kiedy nie było tam nikogo. To zupełnie inny wymiar działalności niż ten, który znamy z zatłoczonych obrazków. Spadło dużo śniegu, nie było śladów po poprzednikach. Wszystko było czyste, dzikie. To wielki przywilej, że mogłem zobaczyć Everest właśnie taki wyjątkowy, niezniszczony przez tłum.

Teraz w czerwcu działał pan na Nanga Parbat. Czego nie widać na filmie, kiedy człowiek rusza na nartach ze szczytu ośmiotysięcznika?

Trzeba być świadomym tego, co się robi, i mieć precyzyjny plan. Na filmie nie widać zagrożeń. Problemem nie jest tylko stromizna i znalezienie linii, która przeprowadzi nas ze szczyty do bazy. Trzeba brać pod uwagę lawiny, jakość śniegu, pogodę. Nie widać też wieloletniej pracy, treningów i doświadczeń, dzięki którym stajemy się samodzielni. Nikt nie podejmuje tam za nas decyzji. Sami musimy rozumieć sytuację i na bieżąco rozwiązywać problemy.

Inni na szczycie Himalajów pomyśleliby: „Udało się”, a pan wtedy przypina narty. Co w takim momencie dzieje się w głowie?

Sam zjazd jest nagrodą za wielogodzinną wspinaczkę. Lubię to robić. To ogromna przyjemność. Jestem w wyjątkowym miejscu, bardzo wysoko, w trudnym środowisku, ale potrafię jeździć na nartach i to działa. Największa satysfakcja przychodzi po kilku godzinach, kiedy docieram do bazy i uświadamiam sobie, że jeszcze chwilę temu byłem tak wysoko.

Z Mount Everestu zjechał pan bez dodatkowego tlenu jako pierwszy człowiek na świecie. Z Nanga Parbat dokonał pan pierwszego pełnego zjazdu do końca warunków śniegowych. Który zjazd bardziej pana przestraszył?

FOT. BARTŁOMIEJ PAWLIKOWSKI / RED BULL

Andrzej Bargiel: Trzeba być bardzo świadomym tego, co się robi, i mieć precyzyjny plan. Na filmie nie widać zagrożeń

W górach ryzyko wyznaczają warunki, nie trudność techniczna. Ludziom może się wydawać, że na Kasprowym Wierchu zawsze jest bezpiecznie, a na pionowej ścianie zawsze niebezpiecznie. Tymczasem przy dobrych warunkach i odpowiednim poziomie sportowym działalność na trudnej ścianie może być relatywnie bezpieczna. Każda góra stawia inne wyzwania. Everest był trudny, bo pojechaliśmy jesienią, bez innych ekip, więc cała praca spadła na nasz zespół. Musieliśmy być samodzielni. Na Nanga Parbat wyzwaniem był zjazd drogą Messnera, której od lat siedemdziesiątych nie powtórzono. Ja pokonywałem ją na nartach. To lodowcowa, skomplikowana ściana, prawie cztery kilometry w pionie. Trzeba ją poznać, zrozumieć i na tyle, na ile to możliwe, wykluczyć zagrożenia. Na K2 z kolei powstała właściwie nowa linia. Te ściany są tak wielkie, że wymagają całkowitego zaangażowania. Za każdym razem to warunki rozdają karty.

Na szczycie jest czas, by się zachwycić? Czy myśli pan tylko: „Muszę zjechać”?

Jest czas na zachwyt. Bez niego to wszystko pewnie nie miałoby sensu. To przecież nie jest pójście na siłownię. Musi istnieć coś, co przykrywa wszystkie niedogodności. Wręcz trzeba zaprzyjaźnić się z przyrodą, zrozumieć ją, zbliżyć się do niej, umieć odnajdywać momenty, w których działanie staje się możliwe. To bezpośrednie połączenie z naturą jest jednym z największych walorów tego, co robimy. Ważny jest też spokój. W górach go odnajduję.

Człowiek, któremu w głowie bez przerwy gra radio, byłby w stanie znaleźć się w takiej sytuacji i przeżyć?

Nie wiem. Ja raczej jestem spokojny i w trudnych momentach nie panikuję. Odpala mi się naturalny mechanizm i od razu przechodzę do działania. Ten spokój mi pomaga. Nie boję się ciszy ani działania w pojedynkę.

Pamięta pan pierwszą myśl po bezpiecznym zjeździe z Nanga Parbat?

Po kilku tygodniach wyprawy człowiek chce wrócić do domu. Tęskni za rodziną i normalnym życiem, za tym, żeby zobaczyć najbliższych, zjeść coś zwyczajnego, wyspać się we własnym łóżku. Surowe miejsca uświadamiają mi wartość tego, co mamy tutaj. Po wyprawie bardziej doceniam proste rzeczy.

Za jakim jedzeniem pan tęskni?

W Zakopanem, pod Nosalem, jest restauracja U Ryśka. Mają tradycyjne polskie jedzenie, na przykład przepyszne schabowe. Zawsze mam ochotę na takie proste rzeczy. Wracając z lotniska, jedziemy też do rodzinnego domu w Łętowni, bo leży po drodze między Krakowem a Zakopanem.

Był pan dziewiątym z jedenaściorga dzieci. Jakim pan był dzieckiem?

Szukałem własnej przestrzeni i sport był właśnie taką przestrzenią tylko moją. Dobrze się czułem, trenując, biegając, jeżdżąc na nartach. Byłem aktywny, ale też niełatwy. Zawsze robiłem wszystko pod prąd. Pewnie dlatego zajmuję się tym, czym się zajmuję, bo gdybym podchodził do wszystkiego racjonalnie, nic z tego, co zrobiłem, by się nie wydarzyło. Byłem też wrażliwy i zawsze starałem się być pomocny. Środowisko, w którym dorastałem, duża rodzina i to, że w życiu bywało trudno, nauczyły mnie dzielić się swoim szczęściem. To ważna wartość.

W domu częściej słyszał pan: „Uważaj” czy „Idź, poradzisz sobie”?

Było nas tak dużo, że rodzice starali się eliminować wszystko, co mogło oznaczać zagrożenie albo kłopoty. Nie mieli też dla nas zbyt wiele czasu, więc trochę wychowywaliśmy się sami. O sport nie pytałem. Kiedy pojawiała się możliwość, po prostu to robiłem. Sportu nie traktowało się u nas w domu poważnie. Rodzice pchali nas raczej w stronę rzeczy racjonalnych, które pozwolą się utrzymać i bezpiecznie żyć. To, czym dzisiaj się zajmuję, z ich ówczesnego punktu widzenia było irracjonalne. Każde z nas musiało walczyć o swoje, bo rodzice bali się ryzyka i tego, czego nie znali.

Jakie było pana dzieciństwo w Łętowni?

Zawsze były zwierzęta. Wypasaliśmy krowy, graliśmy w karty, chodziliśmy na grzyby. Kiedy miałem parę lat, chodziłem na nie sam. Zbierałem tylko te z gąbką, nie z blaszkami, bo te zawsze były do wyrzucenia. Sami organizowaliśmy sobie czas. Praca była priorytetem, obowiązki trzeba było wykonać, bo nikt nie mógł zrobić ich za nas. Ale to było naturalne i harmonijne, połączone z przygodą. Życie miało swoje powtarzalne cykle. Dzisiaj wszystko pędzi, bez przerwy musimy decydować i działać pod presją. Dlatego lubiłem wracać na wieś, do miejsca, w którym nic się nie zmieniało. Do pewnego momentu mój operator telefoniczny nie miał tam nawet zasięgu.

W domu zawsze panował kult pracy. Kiedy wróciłem po udanym zjeździe z K2, o którym mówiły media na całym świecie, tata zapytał, czy skończyłem już tę wycieczkę, bo jest dużo roboty i potrzebuje pomocy. Prosto z lotniska pojechaliśmy na pole zbierać słomę. To jest fajne: możesz wrócić do domu i nie ma znaczenia, że czegoś dokonałeś. Nadal jesteś tą samą osobą. Lubię to, bo na koniec robimy różne rzeczy, ale pozostajemy tymi samymi ludźmi.

Pierwsze narty zdobył pan jako dziesięciolatek. Oddał za nie paletki do ping-ponga i scyzoryk. Co zobaczył pan w tych długich, drewnianych deskach?

Chciałem jeździć z kolegami, którzy mieli narty, a ja biegałem za nimi z sankami. W pewnym momencie poczułem, że muszę sobie zorganizować sprzęt. To były stare narty skokowe, miały chyba dwa i pół metra. Przyciąłem je ręczną piłą do drewna i przestawiłem wiązania. Buty, które zdobyłem, miały rozmiar 45 albo 46, a byłem małym dzieciakiem.

Ale to nie miało znaczenia. Nie interesowało nas, czy coś jest odpowiednie, modne, najnowsze. Liczyło się, że możemy to robić. Nie porównywaliśmy się. To była czysta, naturalna i autentyczna radość.

Jako dzieci budowaliście skocznie i szukaliście własnych tras. Zjazdy z ośmiotysięczników są kontynuacją tamtych zabaw?

W pewnym sensie wróciłem do korzeni, zajmując się skialpinizmem. Wtedy nie wiedziałem, że tak się to nazywa. Nosiliśmy narty, bo nie mieliśmy infrastruktury. Robiliśmy wszystko w analogowym stylu. Właśnie wtedy zaraziłem się pasją. Z dzisiejszej perspektywy

eprasa.pl ebe8ab4c73

tamten okres okazał się bardzo ważny.

Kto pierwszy zrozumiał, że to nie jest dziecięca fanaberia?

Mój brat Grzegorz pokazał mi ten sport. Jest ratownikiem i przewodnikiem. Miałem dużo szczęścia, bo dzięki niemu dorastałem w środowisku górskim, wśród ratowników, mogłem się od nich uczyć i od razu wejść na wysoki poziom.

Kiedy pomyślał pan po raz pierwszy: „Naprawdę jestem w tym dobry"?

Kiedy jako dzieciak wygrałem z seniorami. Jako młodzik zgodnie z przepisami nie mogłem wystartować, ale stanąłem obok nich i po prostu to zrobiłem. Wygrałem. Drugim takim momentem było pierwsze podium Pucharu Świata. Poczułem wtedy, że jestem bardzo blisko czołówki.

A kiedy pojawiła się myśl, żeby zjechać na nartach z ośmiotysięcznika?

Kiedy miałem 17 czy18 lat i startowałem w zawodach. Myślałem, że po zakończeniu kariery zawodniczej wykorzystam swój potencjał w górach wysokich, bo wydawało mi się to możliwe. Niestety, karierę skończyłem za wcześnie.

Dlaczego niestety?

Byłem bardzo młody i mogłem się ścigać z najlepszymi, ale nie miałem możliwości finansowania startów. Przyszedł kryzys gospodarczy w 2007 roku. Wcześniej, po lawinie w 2006 roku, odsunęła się też perspektywa włączenia tej dyscypliny do programu olimpijskiego. Wszystko się posypało. Dlatego szybciej pojawiłem się w górach wysokich, choć to rywalizacja sportowa była wtedy dla mnie priorytetem i czułem, że mam w niej jeszcze dużo do zrobienia.

Samo wejście na szczyt panu nie wystarcza?

Można by równie dobrze zapytać o sens uprawiania narciarstwa. Narty są najbardziej efektywną i przyjazną formą przemieszczania się po śniegu w górach. Po co schodzić z góry, z której można zjechać? Zjazd jest przyjemniejszy.

Zwykły człowiek widzi przepaść, szczeliny i chaos. Pan mówi o „logicznej linii zjazdu". Co to znaczy?

Chodzi o znalezienie drogi pozwalającej płynnie zjechać ze szczytu do bazy, bez odpinania nart, podchodzenia, schodzenia po skałach czy zjazdów na linie. Czasem taka możliwość istnieje, ale jej znalezienie wymaga ogromnego wysiłku, eksplorowania i poruszania się w dzikim terenie. Rozwiązujesz problem i masz samodzielność w górskim działaniu.

Nanga Parbat nazywano „górą zabójcą". Poznał pan historie ludzi, którzy z niej nie wrócili, czy wolał je od siebie odsuwać?

Znam historię eksploracji miejsc, do których jadę. Przygotowując się, próbuję zrozumieć zagrożenia, które występują tam najczęściej. Każdy wypadek niesie naukę i wnioski, które trzeba uwzględnić we własnym planie. Warto też pamiętać, że ludzie przed nami dokonywali rzeczy przełomowych jak na swoje czasy. Nie lubię jednak etykiet, takich jak „Killer Mountain", które mają od razu wzbudzać lęk. Odsuwam legendę i próbuję na własny sposób zaprzyjaźnić się z miejscem: zrozumieć je i poznać. Nie chcę nastawiać się negatywnie pod wpływem literatury, filmów czy opowieści o wypadkach.

Co decyduje o wyborze kolejnej góry: ambicja, ciekawość, estetyka linii czy pragnienie zrobienia czegoś jako pierwszy?

Przede wszystkim inspiracja. Pewne rzeczy dostrzega się przy okazji innych wypraw. To, że nikt wcześniej czegoś nie zrobił, bywa ciekawe, bo trzeba wymyślić, jak rozwiązać problem. Nie chodzi mi jednak o zapisanie się w historii. Satysfakcję daje rozłożenie problemu na czynniki pierwsze i praca nad nim na wielu płaszczyznach. Jestem w górach od wielu lat i czuję, że potrafię to robić.

Po dokonaniu rzeczy niemożliwej czuje pan spełnienie czy natychmiast pojawia się brak i kolejne wyzwanie?

Przede wszystkim lubię być w górach. Z czasem poziom trudności tego, co robię, pewnie będzie spadał. Moje wyprawy staną się bardziej przyjazne, turystyczne i przygodowe. Jestem z tym pogodzony. Nie wyobrażam sobie jednak całkowitej rezygnacji, bo kocham przyrodę i góry.

Czego naprawdę boi się pan w górach?

Trzeba mieć duży dystans i pokorę, bo góry są niebezpieczne, a przyroda bywa surowa. Góry nie wiedzą, że jesteśmy fachowcami. Nie można dać się ponieść emocjom ani ambicji. Trzeba umieć zmienić plan, zrobić krok w tył i się wycofać. Zawsze możemy wrócić.

Mówił pan, że strach pojawia się w przestrzeni, której pan nie zna, albo kiedy nie wie pan, jak odpowiedzieć na zagrożenie. Co pan robi, gdy nie da się go kontrolować?

Trzeba mieć plan i narzędzia pozwalające go zmienić albo się wycofać. Nie można zakładać, że po prostu coś zrobimy, nie mając pomysłu na to, co będzie, jeśli sprawy pójdą źle. Żeby podjąć działanie, muszę dogłębnie zrozumieć sytuację i odpowiedzieć sobie na wiele pytań. Jeżeli nie mam takiego zrozumienia albo czuję, że jest zbyt niebezpiecznie i nie mam na to wpływu, odpuszczam.

Zdarza się panu udawać przed zespołem, że pan się nie boi?

Jestem osobą, która nie pokazuje emocji. Spokojnie analizuję sytuację, podejmuję decyzje i się ich nie boję. Może więc po mnie nie być widać, że czegoś się obawiam.

Którego słowa nie lubi pan bardziej: „bohater" czy „ryzykant"?

W odniesieniu do siebie nie lubię ani jednego, ani drugiego.

Co panu daje to, co pan robi?

W życiu potrzebne są emocje, bo bez nich byłoby nudno. Nie istnieje idealny plan ani lekarstwo na nieśmiertelność. Trzeba żyć, przeżywać i robić to, co się kocha. Bez tego życie miałoby inny smak, bylibyśmy innymi ludźmi, mielibyśmy inną energię i może mniej dawalibyśmy od siebie.

Co słychać na wysokości ośmiu tysięcy metrów?

Słychać wiatr, padający śnieg, pękające szczeliny, obrywające się seraki. Sporo się dzieje. Nie można założyć słuchawek i pójść pobiegać. Trzeba wsłuchać się w przyrodę, bo ona daje sygnały i ostrzega przed zagrożeniami. Te dźwięki są ważne, ale też niesamowite; pokazują, jak potężna i nieokiełznana jest natura.

Czego dowiedział się pan o sobie na szczycie, w absolutnej samotności, czego na dole nigdy by się pan nie dowiedział?

Ciągle uczę się cierpliwości. Nie jest tak, że wpadasz, robisz swoje i uciekasz. Musisz czekać na właściwy moment. Nauczyłem się też, że warto trzymać się swoich przekonań wbrew temu, co myślą inni. Konsekwencja może doprowadzić do wyjątkowych chwil. Trzeba szanować przygodę i dbać o to, by podczas naszych działań ingerencja w przyrodę była jak najmniejsza. Ważne jest też szanowanie ludzi i otwartość na nich. W górach poznałem mnóstwo fantastycznych osób, z którymi mam kontakt od wielu lat.

Ile z tego, co świat nazywa wyczynem Andrzeja Bargiela, należy również do pana brata, Bartka Bargiela?

Bartek jest bardzo ważnym elementem tej działalności. Stworzyliśmy model, który pozwala realizować zdjęcia i filmy bez podnoszenia fizycznego ryzyka ludzi. Dzięki temu ja mogłem uprawiać sport bez presji, że muszę coś zrobić ze względu na produkcję, a zarazem pokazywaliśmy miejsca, do których większość osób nigdy nie dotrze. Okazało się też, że drony podnoszą bezpieczeństwo: pomagają organizować akcje ratunkowe i transportować leki. Kiedy warunki są trudne i zagrożenie lawinowe uniemożliwia ludziom wyjście, technologia może pomagać bez narażania kolejnych osób. Kiedy zaczynaliśmy, były to nowatorskie rozwiązania. Dzisiaj nawet TOPR wykorzystuje drony przenoszące duże ładunki. Bartek niesamowicie rozwinął się też jako filmowiec i zajmuje się tym zawodowo.

Wystarczy jedno zdanie brata, żeby pan zawrócił?

Bartek nie ma takiego doświadczenia górskiego. Dron pozwala przyjrzeć się miejscu albo sprawdzić, gdzie znajdują się ludzie, gdy nie ma łączności. Rozwiązuje wiele problemów, bo poza utratą urządzenia nie ryzykujemy niczym. Nigdy jednak nie zdecydowałbym się na zjazd w terenie, którego nie znam, na który nie mam pomysłu i któremu wcześniej się nie przyjrzałem. Na obrazie nie widać wszystkich zagrożeń. Technologia podnosi bezpieczeństwo, ale nie podejmuje decyzji. Nie możemy oddać jej inicjatywy. Zdarza się, że zespół, obserwując obraz, pod wpływem stresu przekazuje mi wiele rad i ostrzeżeń, choć o nie nie proszę. Ja mam własny plan i z miejsca rozumiem sytuację inaczej. Powstaje zamieszanie, a ja potrzebuję spokoju. Nie jestem osobą, która dużo mówi. Odzywam się, kiedy czegoś potrzebuję.

Po powrocie potraficie być po prostu braćmi czy cały czas rozmawiacie o górach?

W ogóle nie rozmawiamy o górach. W rodzinie także o nich nie opowiadam. Po takich przedsięwzięciach mam przesyt i z przyjemnością zajmuję się czymś innym. Kiedy wracam do domu, chcę być otwarty na innych i ich słuchać. Teraz remontujemy dom, mamy dwoje małych dzieci, dużą rodzinę, więc cały czas coś się dzieje i komuś trzeba pomagać.

Jak pan odpoczywa?

Mamy chatkę w górach. Zajmuję się tam prostymi rzeczami, na przykład sadzę las. Interesuję się też motoryzacją i trochę muzyką.

Ojcostwo zmieniło pański stosunek do odwagi i ryzyka?

Zawsze dbałem o bezpieczeństwo i ceniłem swoje zdrowie oraz życie. Zmieniło się to, że chcę być częściej w domu. Rodzina odbiera pasji beztroskę. Nie można już wyjechać gdzieś na pół roku i niczym się nie przejmować. Staram się nie przesadzać z wyprawami, żeby nie odbywały się kosztem życia tutaj.

Po sukcesach na K2, Everéście i Nanga Parbat czuje pan presję, że Bargiel znowu powinien dokonać czegoś niemożliwego? Czuje ciężar własnej legendy?

Nie. Robię to, bo to lubię, nie po to, żeby komuś coś udowadniać. Dawno temu nabrałem dystansu do tych wszystkich rzeczy. Nie nakładam na siebie presji i nie pozwalam, żeby wpływała na moje decyzje. Dopóki czuję, że chcę to robić, robię to.

Po powrocie ma pan czas przeżyć to, co się wydarzyło, zanim zamieni się to w film, kampanię i artykuły?

Nie ma mnie zbyt wiele w mediach. O wyprawie informujemy dzień przed wyjazdem. Po powrocie jestem dostępny przez dwa dni, a potem znikam. Staram się złapać dystans i dać sobie przestrzeń oraz spokój.

Myśli pan czasem, że niektórych pańskich zjazdów za kilka czy kilkanaście lat nie będzie już można powtórzyć? Dokumentuje pan świat, który znika?

Pewnie przyjdzie moment, kiedy pewnych rzeczy nie da się już zrobić. Mam nadzieję, że następne pokolenia nadal będą mogły jeździć, ale możliwości będą coraz bardziej ograniczone. Zmiany klimatu drastycznie wpływają na przestrzeń, w której uprawiamy narciarstwo. W Europie odczujemy to szczególnie. Widzę to w Łętowni, gdzie się wychowałem. Kiedyś jeździliśmy tam na nartach przez kilka miesięcy w roku. Dzisiaj śnieg utrzymuje się najwyżej przez dwa, trzy tygodnie. To powtarzalny fakt.

Co powiedział pan żonie po powrocie z Nanga Parbat?

Nie rozmawiamy za dużo o górach. Przeszliśmy do codziennych obowiązków i cieszyliśmy się, że wreszcie jesteśmy razem.

Skąd pan będzie wiedział, kiedy przestać?

Poziom trudności tego, co robię, będzie spadał i jestem z tym pogodzony. Mam nadzieję, że jak najdłużej będę mógł pozostać aktywny, choćby już tylko rekreacyjnie.

Po czym pan poznaje, że naprawdę żyje?

Po chwilach, kiedy mogę wyjść w góry i znaleźć się w wyjątkowym miejscu. Czuję wtedy, że jestem szczęśliwy i że mam szczęście, skoro dostałem takie możliwości. Ważne, żeby znajdować takie momenty dla siebie, choć jest to coraz trudniejsze, bo wszystko pędzi.©℗

eprasa.pl ebe8ab4c73

FILM

„Dekalog”. Historie o ludzkich wyborach

To bez dwóch zdań ukoronowanie twórczości Krzysztofa Kieślowskiego. Każdy z dziesięciu filmów cyklu opowiada o zwykłych ludziach, którzy stają przed trudnymi wyborami moralnymi, życiowymi i rodzinnymi, a każda z historii nawiązuje do jednego z Dziesięciu Przykazań, ukazując je jednak w sposób nieoczywisty i osadzony we współczesnych realiach. W tym roku minie 37 lat od premiery pierwszego odcinka z serii „Dekalog”

Wojciech Obremski

Na pomysł „Dekalogu” wpadł Krzysztof Piesiewicz, prawnik, polityk i scenarzysta, a było to jeszcze w 1983 roku, w czasie stanu wojennego. Podczas przechadzki z reżyserem Krzysztofem Kieślowskim powiedział: – Słuchaj, jest chaos, ludzie są zagubieni, nie wiedzą, w jakim kierunku iść. Tylu wierzących, a i niewierzących zbiera się w kościołach, jedynej przestrzeni, gdzie mogą się gromadzić publicznie i czują się wolni. Trzeba zrobić „Dekalog” – opowiadał Piesiewicz na łamach magazynu „Film”.

Początkowo Kieślowski podchodził do tego projektu z rezerwą. Jednak po nieprzychylnym przyjęciu filmu „Bez końca” (ukazującego Polskę w okresie stanu wojennego), zarówno przez władze komunistyczne, jak i środowiska związane z opozycją solidarnościową, reżyser ostatecznie zdecydował się przyjąć propozycję Piesiewicza. Wspólnie z nim napisał scenariusz, a potem stanął za kamerą.

FOT. MARY EVANS/ALL FILM ARCHIVE/NEW YORKER/EAST NEWS

„Dekalog” stał się jednym z najważniejszych dzieł w karierze Krzysztofa Kieślowskiego. Zwłaszcza „Krótki film o zabijaniu” zdobył bardzo duży rozgłos – także w Europie Zachodniej

Z własnych doświadczeń i wspomnień

– Po „Bez końca” chcieliśmy radykalnie zerwać ze wszystkim, co ma związek z polityką, i skoncentrować się w scenariuszach na indywidualnych, uwarunkowanych psychologicznie zachowaniach ludzkich. I to nie bez przyczyny. Mieliśmy dość połajanek (...). Wiedziałem, że po roku od zamordowania księdza Jerzego Popiełuszki nadszedł odpowiedni moment – wspominał reżyser w książce Krzysztofa Piesiewicza i Mikołaja Jazdona „Kieślowski. Od »Bez końca« do końca”.

Początkowo Kieślowski wraz z Piesiewiczem zamierzał stworzyć jedynie scenariusz, który następnie zostałby przekazany dziesięciu początkującym reżyserom. Jeszcze na wczesnym etapie prac ustalili, że wszystkie historie będą rozgrywać się na jednym z warszawskich osiedli z wielopiętrowymi blokami.

Nad scenariuszem pracowali wspólnie w mieszkaniu Piesiewicza przy ulicy Klaudyny. Adwokat czerpał pomysły z własnych doświadczeń zawodowych, obserwacji, anegdot, wyobraźni, a także wspomnień z dzieciństwa. Kieślowski i Piesiewicz przedstawili te uniwersalne problemy w taki sposób, by mogły zainteresować każdego widza – niezależnie od jego światopoglądu, wiary czy przekonań religijnych.

Tajemniczy facet w czerni

Cykl trudno jednoznacznie określić mianem klasycznego serialu – poszczególne, trwające mniej więcej godzinę opowieści nie tworzą jednej, ciągłej fabuły, a w każdym odcinku poznajemy innych bohaterów i ich problemy. Łączy je jednak miejsce akcji – wspomniane ogromne osiedle mieszkaniowe, pełne niemal identycznych bloków i niewielkich mieszkań. To właśnie w tych przestrzeniach rozgrywają się zarówno codzienne, pozornie błahe sytuacje, jak i poważne ludzkie dramaty.

Kieślowski unikał bezpośredniego pouczania i oceniania swoich bohaterów. Zamiast tego przedstawiał ich w trudnych sytuacjach, w których każda podjęta decyzja wiązała się z określonymi konsekwencjami. Ukazywał codzienne problemy i dramaty zwykłych ludzi – nauczyciela, lekarza czy dziecka – pozostawiając widzowi możliwość samodzielnej oceny ich postępowania.

Jednym z najbardziej charakterystycznych motywów „Dekalogu” jest tajemnicza postać grana przez Artura Barcisia, pojawiająca się znienacka w różnych wcieleniach – rowerzysty, motorniczego tramwaju, studenta na wykładzie czy robotnika. Mężczyzna jawi się jako obserwator wydarzeń, przyglądający się decyzjom i działaniom głównych bohaterów. Są oni często postawieni w sytuacjach, w których przekraczają moralne granice wyznaczone przez Dziesięć Przykazań i muszą zmierzyć się z konsekwencjami swoich wyborów.

Pomysł tej postaci podsunął pisarz i publicysta Witold Zalewski, który opowiedział Kieślowskiemu historię związaną z Wilhelmem Machem, prozaikiem, eseistą i krytykiem literackim. Mach, po obejrzeniu jednego z filmów, miał stwierdzić, że najbardziej zapadła mu w pamięć scena pogrzebu, w której, gdzieś w tle, zauważył mężczyznę ubranego w czarny garnitur. Co ciekawe, pozostali widzowie nie dostrzegli tej postaci. Historia ta zainspirowała Kieślowskiego do stworzenia bohatera, który pojawia się w różnych momentach „Dekalogu”, pozostając niemal niezauważony przez innych.

A może również w kinach?

Prace nad scenariuszem trwały ponad rok. Jesienią 1986 roku gotowe teksty dziesięciu odcinków trafiły do Telewizji Polskiej, gdzie spotkały się w większości z pozytywnym odbiorem decydentów.

W styczniu 1987 roku Janusz Roszkowski, prezes Telewizji Polskiej i przewodniczący Komitetu do spraw Radia i Telewizji, wyraził zgodę na rozpoczęcie realizacji „Dekalogu”. Twórcy dowiedzieli się jednak, że z powodu trudnej sytuacji telewizja jest w stanie dofinansować jedynie osiem z planowanych dziesięciu filmów.

Krzysztof Zanussi, dyrektor artystyczny Zespołu Filmowego „Tor”, który miał cykl wyprodukować, zaproponował, aby część odcinków zrealizować w dwóch wersjach – telewizyjnej i kinowej. Filmy przeznaczone do dystrybucji kinowej miały trafić również za granicę, co mogłoby przyciągnąć zagranicznych inwestorów i pomóc w zdobyciu dodatkowych środków na produkcję całej serii.

Ostatecznie udało się uzyskać środki na powstanie dwóch obrazów: „Krótkiego filmu o zabijaniu” oraz „Krótkiego filmu o miłości” (były to nieco dłuższe wersje odpowiednio „Dekalogu V” oraz „Dekalogu VI”, które weszły na ekrany kin w 1988 roku).

Międzynarodowe uznanie

W końcu Kieślowski podjął decyzję, że sam wyreżyseruje wszystkie dziesięć części „Dekalogu”, jednak przy realizacji poszczególnych odcinków współpracował z różnymi operatorami. „Dekalog I” telewizja wyemitowała w grudniu 1989 roku, zaś na kolejne części przyszło czekać widzom do maja roku następnego.

Tworzenie całego cyklu odbywało się w trudnych i wymagających warunkach. Kieślowski poświęcał na pracę nad zdjęciami i montażem „Dekalogu” nawet 13–14 godzin dziennie. Tymczasem środki przeznaczone na produkcję zaczynały się wyczerpywać. Krzysztof Zanussi udał się więc do Europy Zachodniej w poszukiwaniu dodatkowego źródła finansowania, jednak kolejne osoby i instytucje, w tym mediolańska wytwórnia Sao Paolo, nie zdecydowały się wesprzeć projektu.

Ostatecznie pomoc finansową zaoferował berliński producent Manfred Durmiok z wytwórni Sender Freies. Dzięki jego wsparciu możliwe było ukończenie wszystkich dziesięciu części „Dekalogu”. Całkowity budżet cyklu szacowano na około 100 tysięcy dolarów.

Muzykę do „Dekalogu” skomponował Zbigniew Preisner. Ścieżka dźwiękowa po raz pierwszy została wydana w 1991 roku we Francji pod tytułem „Les Dix Commandements. Le Décalogue”. Rok później album ukazał się również w Polsce nakładem Kompanii Muzycznej Pomaton, tym razem jako „Dekalog. Muzyka filmowa”. Płyta doczekała się także kolejnych wydań i wznowień, między innymi we Francji i Wielkiej Brytanii, gdzie cykl cieszył się ogromną popularnością. We wrześniu 1989 roku cykl był prezentowany w kinach poza konkursem głównym na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Wenecji, gdzie spotkał się z wielkim uznaniem.

I nic dziwnego: „Dekalog” to nie tylko znakomity scenariusz, reżyseria i muzyka, ale i aktorstwo – na ekranie widzimy kwiat polskich wykonawców, zaś wśród najważniejszych można wymienić: Krystynę Jandę, Janusza Gajosa, Jerzego Stuhra, Zbigniewa Zamachowskiego, Bogusława Lindę, Daniela Olbrychskiego i wielu innych.

„Dekalog” stał się jednym z najważniejszych dzieł w karierze Krzysztofa Kieślowskiego. Sukces jego oryginalnego spojrzenia na temat Dziesięciu Przykazań umocnił pozycję reżysera na arenie międzynarodowej, szczególnie w Europie Zachodniej. Pokazom kinowym cyklu często towarzyszyły również retrospektywy wcześniejszych filmów Kieślowskiego, co dodatkowo przyczyniło się do wzrostu zainteresowania jego twórczością.

„Dekalog” nie mówi widzowi wprost, kto ma rację – skłania go raczej do samodzielnego zastanowienia się, co jest dobre, a co złe. To właśnie otwartość na różne interpretacje sprawia, że cykl pozostaje aktualny i poruszający mimo upływu lat.

eprasa.pl ebe8ab4c73

PRAWO I OBYCZAJE

Rolnik orze tam, gdzie (nie) może. I trafia na trzy miesiące do aresztu

Ostropa przywykła do ciszy, spokoju i sąsiedzkich sporów, które zwykle nie wychodzą poza dzielnicę. Kiedy Józef M. zniszczył położony tam przez miasto asfalt, już cicho tu nie jest. Okazuje się, że spór trwa od dawna

Julia Muc

Ostropa to dzielnica Gliwic. Łatwo tu jednak zapomnieć, że wciąż znajdujemy się w jednym z największych miast województwa śląskiego. Pola dochodzą tu niemal pod zabudowania, między domami wciąż widać ślady dawnej wsi, a nad okolicą górują kościoły. Dopiero w 1975 roku została w całości włączona do Gliwic. I choć od tego czasu minęło ponad półwieku, wiejski charakter dzielnicy nie zniknął. Rolnictwo nie jest tutaj wspomnieniem, tylko częścią codzienności.

FOT. MARZENA BUGAŁA-ASTASZOW

Droga przeorana przez ciągnik ma zostać naprawiona

Ursusem po asfalcie

Kilkanaście dni temu, dokładnie 7 sierpnia, 60-letni rolnik, Józef M. wjechał Ursusem na świeżo wykonaną nawierzchnię ulicy Rybackiej, opuścił pług i przeorał około 200 metrów drogi razem z jej podbudową. Dalsze niszczenie asfaltu zatrzymali pracownicy budowy, blokując ciągnik ciężkim sprzętem. Józef M. od początku przekonywał, że nie niszczy cudzej własności. Twierdził, że grunt należy do niego. Miasto odpowiada jednoznacznie: nie należy. I właśnie ten spór sprawił, że historia przestała być wyłącznie o człowieku, który wjechał pługiem na nowy asfalt, bo miał taką fantazję.

Kilka dni później ślady po pługu nadal wyznaczają miejsce, od którego zaczęło się całe zamieszanie. W internecie dyskusja szybko podzieliła komentujących. Dla jednych sprawa jest oczywista: zniszczona została miejska inwestycja, sprawca powinien ponieść konsekwencje. Inni zaczęli szukać drugiego dna. Pojawiły się archiwalne zdjęcia, mapy działek i pytania o to, czy asfalt rzeczywiście znalazł się na gruncie należącym do miasta.

Sąsiedzi mają wątpliwości

W Ostropie ten spór nie wywołuje jednak aż tak jednoznacznych reakcji. Jedna z mieszkanek, Dagmara Malinowska, Józefa M. zna z widzenia.

– Kiedy mijamy się gdzieś na drodze, mówimy sobie „dzień dobry" i właściwie na tym nasz kontakt się kończy – mówi . O ocenę tego, co zrobił, nie jest jej łatwo. – Kiedy zamieszkałam tutaj 25 lat temu, ten konflikt z miastem już istniał. Z tego co wiem, od początku dotyczył tej działki, którą ten pan nadal uważa za swoją.

Szczegółowej genezy konfliktu nie zna. Podobnie jak inni mieszkańcy. W lokalnych rozmowach od dawna pojawia się jednak temat działki, granice i przekonania rolnika, że droga „wkroczyła" na teren, do którego on ma prawa.

Inna z mieszkanek dzielnicy zwraca uwagę, że problemy z przebiegiem granic nieruchomości nie są w tej części Gliwic czymś nowym.

– W tej okolicy podobnych historii związanych z granicami działek jest więcej. My sami jesteśmy w sporze z gminą o zasiedzenie fragmentu nieruchomości. Przez lata płoty i granice działek nie zawsze odpowiadały temu, co wynikało z dokumentów, dlatego do dziś zdarzają się tutaj różne niejasności – mówi. Jej zdaniem, bez poznania dokumentów obu stron trudno ferować wyroki tylko na podstawie tego, co można zobaczyć w terenie.

– Żeby jednoznacznie ocenić, kto w tym sporze ma rację, należałoby zobaczyć pełną dokumentację obu stron. Bez dokładnych map, zapisów w księgach wieczystych i dokumentów dotyczących podziału działek trudno wyciągać wnioski – zaznacza.

To ważne zastrzeżenie, bo właśnie dokumenty stały się najważniejszym elementem drugiego aktu tej historii.

Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach zdecydował się opublikować specjalne oświadczenie dotyczące własności gruntu. Miasto przekonuje, że sytuacja prawna działek nie pozostawia wątpliwości. Według ZDM gmina Gliwice jest właścicielem spornego terenu od 25 lat, a stan ten ma być potwierdzony wpisami w księdze wieczystej. Nieruchomość miała przejść na własność gminy w 2001 roku z mocy prawa, w następstwie podziału dokonanego na wniosek ówczesnego właściciela, zgodnie z art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami. – Należy podkreślić, że wnioskującym o podział dwóch działek i wydzielenie gruntów przeznaczonych pod drogę był ten sam rolnik, który kilka dni temu zakwestionował prawo gminy do tego terenu i zaorał fragment świeżo wykonanej nawierzchni – poinformował Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach.

Według miasta, pojawiające się w internecie zdjęcia i mapy nie dowodzą, do kogo należy grunt.

– Ortofotomapy pokazują jedynie faktyczny sposób użytkowania terenu w dniu wykonania zdjęć. W przypadku działek nr 803 i 804 w Ostropie nie odzwierciedlają więc stanu prawnego gruntu. Pas gruntu należący do gminy jest szerszy niż teren faktycznie zajęty pod drogę – wyjaśnił ZDM. To stanowisko miasta. Rolnik, jak wynika z informacji przekazywanych przez służby po jego zatrzymaniu, nadal utrzymuje, że miał prawo do gruntu.

„Przyzwyczailiśmy się, że tej drogi może już nie być"

Asfaltowanie ulicy Rybackiej nie była inwestycją, która pojawiła się nagle i bez znaczenia dla okolicy. Mieszkańcy mówią, że na poprawę jej stanu czekali sporo czasu. – Na tę drogę czekaliśmy naprawdę długo. Kiedy w końcu rozpoczęły się prace, byliśmy wręcz zaskoczeni, bo zdążyliśmy się już przyzwyczaić do myśli, że być może ten remont nigdy nie dojdzie do skutku – opowiada Dagmara Malinowska.

Jak relacjonuje, roboty drogowe trwały od końca lipca. W tym czasie nie zauważyła żadnych prób ich blokowania. – Prace trwały tutaj od końca lipca i wcześniej nie dochodziło do żadnych podobnych incydentów. Sytuacja zmieniła się dopiero w momencie, gdy na drodze pojawiła się świeża warstwa asfaltu .

Dla części mieszkańców samo poszerzenie i wyremontowanie drogi jest po prostu rozwiązaniem praktycznym.

– Szersza i bezpieczniejsza droga służy wszystkim mieszkańcom, a nie tylko jednej osobie. Ja sama nigdy nie zdecydowałabym się na taki krok. W takich sytuacjach trzeba przede wszystkim zachować rozsądek i pamiętać, że żyjemy obok siebie – powiedziała nam inna mieszkanka Ostropy. Ale nawet ci, którzy chcieli remontu, dostrzegają drugą stronę zmiany. Nowy asfalt oznacza wygodniejszy dojazd, lecz może też przynieść coś, czego w Ostropie dotychczas było mniej: szybszy ruch. – Cieszymy się, że droga w końcu powstaje, ale z drugiej strony pojawia się obawa, że kierowcy zaczną jeździć tędy znacznie szybciej. To spokojna okolica i chcielibyśmy, żeby taka pozostała – mówi pani Dagmara. Bo kiedy pyta się mieszkańców, jak żyje się w tej części Gliwic, odpowiedź pada natychmiast.

– Dobrze. Spokojnie. I właśnie za tę ciszę najbardziej lubimy Ostropę.

Przez ostatnie dni spokojna na co dzień Ostropa znalazła się w centrum zainteresowania całej Polski. Nie wszyscy mieszkańcy dobrze znoszą nagły rozgłos i kolejne pytania o sprawę rolnika.

– Mam już dosyć tego medialnego przedstawienia – mówi z przekąsem jeden z mieszkańców. Bo dla mieszkańców dzielnicy to nie groteskowa internetowa historia z filmem przedstawiającym Ursusa jadącego po asfalcie. To spór między człowiekiem, którego mijali od lat, a miastem, w którym mieszkają.

Spór, którego konsekwencje poniosą również wtedy, gdy zainteresowanie tematem reszty Polski osłabnie. O ile dla Ostropy cała sprawa oznacza przede wszystkim niechciany rozgłos, o tyle dla 60-letniego rolnika jej skutki są już bardzo poważne.

Sąd Rejonowy w Gliwicach zdecydował o jego tymczasowym aresztowaniu na trzy miesiące. Mężczyzna usłyszał prokuratorski zarzut zniszczenia mienia o znacznej wartości. Grozi mu od roku do 10 lat pozbawienia wolności. Według informacji przekazywanych po zatrzymaniu decyzja o wystąpieniu o areszt miała związek m.in. z obawą, że po ponownym wykonaniu nawierzchni może dojść do kolejnego zniszczenia drogi. W chwili zatrzymania 60-latek był trzeźwy. Jego ciągnik nie posiadał obowiązkowego ubezpieczenia OC i został odholowany na policyjny parking.

Zbyt surowy wyrok? Są wątpliwości

Decyzja o trzymiesięcznym areszcie również budzi wątpliwości. Mec. Łukasz Kowalski w komentarzu dla naszej gazety zwraca uwagę, że sąd sięgnął po najsurowszy ze środków zapobiegawczych, choć do dyspozycji miał także m.in. dozór, zakaz opuszczania kraju czy poręczenie majątkowe.

– Mam ogromne wątpliwości, czy w tej sprawie tymczasowy areszt był rzeczywiście konieczny. Mamy nagrania, świadków i ustalonego podejrzanego, dlatego trudno na podstawie dostępnych informacji dostrzec realną obawę matactwa czy ucieczki – ocenia mec. Łukasz Kowalski.

Prawnik zastrzega przy tym, że nie zna pełnego materiału dowodowego, którym dysponował sąd. Z informacji medialnych wynika, że pełnomocnictwem pana Józefa zajmuje się anonimowy adwokat ze Śląska, który zdecydował się nie pobierać honorarium. Tymczasem miasto chce możliwie szybko zakończyć drogowy rozdział całej historii. Zarząd Dróg Miejskich zapowiedział, że do usuwania szkód na ulicy Rybackiej zamierza przystąpić lada dzień. Wcześniej magistrat informował, że rozpoczęcie prac uzależnione jest od formalnej zgody policji i prokuratury.

Skorygowano także pierwsze informacje dotyczące wartości szkód. Początkowo pojawiała się kwota około 400 tys. zł. Jak później wyjaśniło miasto, była to wartość całej inwestycji drogowej, a nie wyłącznie zniszczeń dokonanych przez rolnika. Ponowne wykonanie zniszczonej nawierzchni i podbudowy ma kosztować do 300 tys. zł. Droga więc najprawdopodobniej zostanie naprawiona. Ślady pługa znikną pod kolejnymi warstwami podbudowy i asfaltu.

Znacznie trudniej będzie przykryć konflikt, który, według opowieści mieszkańców, istniał na długo przed tym, zanim w Ostropie pojawiły się ekipy budowlane.

eprasa.pl ebe8ab4c73

HISTORIA

FOT. ZE ZBIORÓW TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ SZTUK PIĘKNYCH W KRAKOWIE.

Karol Estreicher odzyskał po wojnie „Damę z gronostajem", ale w Krakowie „profesor-chuligan" wciąż budzi kontrowersje

Na słynnym zdjęciu na tle towarowych wagonów jeszcze w wojskowym mundurze pozuje z „Damą z gronostajem", która za chwilę ruszy w powrotną drogę do Krakowa. Jest 1946 rok, Karol Estreicher także wróci do domu w nimbie rewindykatora zrabowanych dzieł. Jednak w Krakowie – mimo tych zasług – będzie nawet cztery dekady po śmierci postrzegany jako „profesor-chuligan" o piekielnym charakterze. – Chcieliśmy pokazać człowieka z tym wszystkim, co sprawiło, że przeszedł do historii i tym, za co do dziś Kraków ma z nim problem – mówi Artur Wójcik, autor książki poświęconej Karolowi Estreicherowi Jr.

Anna Piątkowska

Profesor-chuligan to określenie, które Karol Estreicher sam sobie ukuł?

Rzeczywiście, sam je wymyślił, ale świetnie się przyjęło w środowisku akademickim. Wiemy o tym, że tak o sobie mówił, z jednego z donosów do SB, w którym osoba składająca ten donos informuje, że Estreicher tak właśnie siebie nazywa. Był tak postrzegany z uwagi na swój nieprzewidywalny charakter.

Historyk sztuki, profesor uniwersytecki, jeden z Monuments Men, twórca Collegium Maius w takim kształcie, jaki dziś znamy – kim właściwie był Karol Estreicher?

Gdyby chcieć wymieniać, byłaby to długa litania. Najlepszym określeniem, które zawiera wszystko, czym się zajmował Estreicher, to dziecko Krakowa. Rodowity Krakowianin, całe życie związany z tym miastem. Tu czuł się najlepiej, z myślą o Krakowie podejmował swoje działania ochrony zabytków i ich rewindykacji. Mówi się, że Krakowianie nie lubią Warszawy, w jego przypadku niechęć do stolicy była ogromna – nienawidził Warszawy, doskonale dając temu wyraz w dziennikach.

Swojej miłości do miasta dał wielokrotnie wyraz, Kraków sporo zawdzięcza Estreicherowi.

Jest takie powiedzenie, że Kraków zawdzięcza swoją pozycję dwóm dynastiom: Jagiellonom i Estreicherom. Cała jego rodzina od końca XVIII wieku była bardzo mocno związana z miastem, to profesorowie, bibliografowie, których kontynuatorem był Karol Estreicher.

Ale mimo tych niewątpliwych zasług w Krakowie jest postrzegany jako postać co najmniej kontrowersyjna. Dlaczego?

Zasługi niby są znane, ale zawsze towarzyszył im cień w postaci czarnej legendy. Karol Estreicher nie żyje ponad 40 lat, ale niechęć do niego i niezrozumienie nadal trwają. Zaczynając pracę w Collegium Maius, zauważyłem, że o twórcy muzeum mówi się z pewnym zakłopotaniem. Taki gorący ziemniak – nie wiadomo, co z nim zrobić. Miał trudny charakter, zalazł za skórę wielu osobom i to jest niezwykle silna zadra. Proszę zauważyć, że jak na osobę o tak wielkich zasługach dla miasta jakoś specjalnie nie został w Krakowie upamiętniony. Oczywiście, jest Dziedziniec Huta Collegium Maius z popiersiem Estreichera, ale cały czas zamknięty. Dla mnie to symboliczne. Kraków niewątpliwie ma z nim problem. Czarna legenda to jego charakter, konflikty, które miał z wieloma osobami. Po drugiej stronie jest Collegium Maius, które stworzył i które dziś jest wizytówką Krakowa, odwiedzaną przez wszystkie ważne persony goszczące w mieście oraz cała działalność rewindykacyjna i społeczna na rzecz ratowania zabytków.

Barwna postać, jako bohater do opisania – wymarzony. Anegdotek zapewne nie brakowało?

Mnóstwo, zwłaszcza że on się w język nie gryzł. Klął jak szewc – podobno nauczył się tego od robotników podczas remontu Collegium Maius. Zarzucano mu, że nie dość, że miał samochód, to jeszcze sam go prowadził, a profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego powinien być wożony przez szofera. Miał za nic majestat profesorski. Bardzo nie lubił urzędników, mnóstwo anegdot o tym opowiada. Jak to raz w jednej z kamienic przy Rynku zauważył, że robotnicy rąbali zabytkowe okna, więc wyrwał im siekierę i – tu pojawiają się dwa zakończenia – w jednym poszedł do magistratu i wbił ją w biurko jednego z urzędników, w drugiej jeździł z nią po mieście. Innym razem, walcząc o to, by zachować Drukarnię Anczyca, klęczał ponoć przed urzędnikami błagając, by nie wyburzali budynku. Innym razem odmówił zamontowania piorunochronu na Pałacu Sztuki, którym kierował, komentując, że prędzej ten piorun huknie w d... urzędnikowi, niż w Pałac Sztuki stojący w otoczeniu Plant. Był nieprzewidywalny. Myślę, że gdybym spotkał dziś Estreichera, to albo byśmy poszli na wódkę, albo by się to spotkanie skończyło rękoczynami. Ale z drugiej strony był to człowiek z autorytetem, po wojnie wrócił do Krakowa owiany nimbem rewindykatora,

eprasa.pl ebe8ab4c73

samo jego nazwisko otoczone było szacunkiem.

Collegium Maius jest dziś wizytówką miasta i miejscem, które uosabia wyobrażenie dawnej Akademii, ale Estreicherowi zarzucano, że to wytwór jego wyobraźni, że zamiast odremontować przebudował gruntownie.

Prawda jest taka, że skuł budynek do gołych ścian, ale też on jeden miał pomysł na to, jak będzie funkcjonował, kiedy po wojnie wrócił do uniwersytetu. A że spędził tu dzieciństwo, to każdy swój pomysł legitymizował wspomnieniami tego, jak było tu dawniej. Niewątpliwie jednak kształtował Collegium Maius zgodnie ze swoim pomysłem. Słynna dewiza uniwersytetu „Plus ratio quam vis" na portalu prowadzącym z Auli do Sali Kopernika jest cytatem zaczerpniętym z „Elegii" poety Maximianusa z VI wieku n.e., który mu po prostu pasował więc je w tym miejscu umieścił. Dzisiejsze Collegium Maius to jest jego kreacja, chciał, żeby muzeum uniwersytetu było miejscem żywym, nie gablotami pełnymi eksponatów, turystów traktował jak gości. Legendy krążą o tym, jak tworzył to miejsce, a to, że polewano posadzkę w Librarii burgundzkim winem, by ją postarzyć i nadać specyficznego aromatu, a to, że płyty na podłodze kazał układać drugą stroną, bardziej chropowatą, bo tak wyglądała na starą. Słynne schody, które dziś tworzą klimat Stuby Communis ściągnął z pałacu Potockich w Krzeszowicach, walcząc o to, by nie trafiły do Warszawy. W pokojach profesorskich stały ponoć wiaderka z odlanymi z gipsu kupami, by pokazać, że profesorowie to też ludzie. Ważny był dla niego ceremoniał, ale nie lubił tego napuszenia wiążącego się z byciem profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego, choć sam przecież pochodził z profesorskiej rodziny. Trzeba przyznać, że świetnie sobie to miejsce wymyślił.

Wspominał pan o okropnym charakterze, ale być może to jego zasługą jest fakt, że w niezwykle trudnych dla kraju powojennych latach Estreicher zdobył środki finansowe na odbudowę Collegium Maius. Jak tego dopiął?

Przebudowa ciągnęła się 14 lat i pewnie trwałaby dłużej, gdyby nie decyzja, że budynek ma być gotowy na wielki jubileusz uniwersytetu w 1964 roku. I tak się stało. Oczywiście, pojawiło się mnóstwo teorii na temat tego długiego remontu, wszystkie obarczały jakąś winą Estreichera. Zachowała się romantyczna historia, jak to Estreicher błaga Cyrankiewicza, ówczesnego premiera, by dał pieniądze i wpisał budowę Collegium Maius w Plan 6-letni, powołując się na wojenną znajomość i pomoc konspiracyjną, jakiej udzieliła Cyrankiewiczowi, gdy trafił do Auschwitz, narzeczona i późniejsza żona Estreichera Teresa Lasocka. Prawda była prostsza, Estreicher i Cyrankiewicz znali się z czasów przedwojennych z Koła Pacyfistów UJ.

Miał trudny charakter, ale też miał zdolności organizacyjne. 14 lat trwania remontu w tamtych warunkach to wcale nie tak dużo. Choć i o tym krąży anegdota, że kiedy zdano sobie sprawę, że ten remont się ciągnie i ciągnie, i jest kosztowny, nikt nie miał odwagi powiedzieć Estreicherowi, że nie dostanie więcej pieniędzy. Z Warszawy przysłano urzędnika, który miał mu to zakomunikować, ale Estreicher ugościł go swoim słynnym winem. Kiedy już go spił, zadzwonił do Cyrankiewicza i uratował jakoś dalsze finansowanie.

FOT. ZE ZBIORÓW MUZEUM UJ

Collegium Maius kazał skuć do gołych ścian

Najsłynniejsze chyba zdjęcie Estreichera wykonano w 1946 roku w Norymberdze tuż przed załadunkiem najcenniejszych dzieł sztuki zrabowanych z Polski do wagonów, którymi wróciły tu. Jak w tej historii znalazł się Karol Estreicher?

Trzeba zacząć od 1939 roku, kiedy to Estreicher, widząc, jak kształtuje się się sytuacja międzynarodowa, zaangażował się w ewakuację rzeźb z kościoła Mariackiego – istniała wówczas obawa, że Kraków będzie bombardowany. Pod koniec sierpnia figury z ołtarza zostały ukryte w Sandomierzu. Z czasem sam Estreicher udał się na emigrację, znał się z generałem Sikorskim, z którym przyjaźnił się jego ojciec i to on znalazł mu w swoim otoczeniu zajęcie. A że był historykiem sztuki, Sikorski zaproponował mu, by zajął się rewindykacją zrabowanych z Polski dział sztuki – na tym etapie ustalaniem losów poszczególnych zabytków. Dzięki tej pracy Polska po zakończeniu działań wojennych miała listę ukradzionych dział sztuki i niejednokrotnie prześledzone ich wojenne losy – to był ewenement, m.in. dzięki pracy Estreichera. Jednak głównym punktem jego zainteresowania był w tamtym czasie ołtarz mariacki, za którego demontaż czuł się odpowiedzialny. Niemcy nigdy nie zbombardowali Krakowa, uważając go za swoje miasto, ale w 1939 roku nikt takiej wiedzy nie miał, a Estreicher czuł się odpowiedzialny osobiście za to, że zainicjował ukrycie ołtarza. Wiedział, że jeśli ten ołtarz nie wróci do Krakowa, Estreicherowie będą w mieście przeklęci na wieki.

Ołtarz wrócił. Także Estreicher wrócił do Polski jako wielki rewindykator, ale jest i czarna legenda.

Tak. Estreicher był chyba jedynym, który wrócił z tej wojny z tarczą. Jego życie wojenne to podręcznik opowiadający historię II wojny światowej. Mało znanym faktem jest, że to on zawiadomił żonę Sikorskiego o katastrofie gibraltalskiej. Mógł ułożyć sobie życie na Zachodzie, ale chciał wrócić do Polski, do Krakowa. Kiedy jednak w 1945 roku podjął rozmowy z komunistami, zawisł nad nim cień. Nigdy nie poniósł konsekwencji współpracy z rządem w Londynie, choć wiadomo, co spotkało innych, nie dostał wyroku, nie trafił do więzienia – przepustką do komunistycznej Polski był dla niego powrót do kraju ołtarza mariackiego. Gdyby nie on, „Dama z gronostajem" nigdy nie wróciłaby do Polski – do niedawna jeszcze przecież obraz był prywatną własnością rodziny Czartoryskich – podobnie jak ołtarz Wita Stwosza czy wawelskie arrasy. Kiedy wrócił z pierwszym transportem odzyskanych dzieł w 1946 roku, poszedł z Da Vincim i Rembrandtem do ówczesnego dyrektora Stanisława Gąsiorowskiego spodziewając się dziennikarzy, wielkiej fety, podobnej do tej w Norymberdze, gdy pakowano dzieła sztuki do wagonów i wykonano to wspomniane zdjęcie. Tymczasem w Krakowie zapytano go, po co to w ogóle przywiózł. Nie był jedynym, który odzyskiwał dzieła sztuki, ale był najważniejszą osobą w tym gronie, miał jako historyk sztuki i z czasów działalności londyńskiego Biura Rewindykacji przygotowanie merytoryczne i ogromną wiedzę. Później zwyczajnie próbował się odnaleźć w komunistycznej rzeczywistości, m.in. przez tę wspomnianą znajomość z Cyrankiewiczem, ale z drugiej strony podpisał „List 34" sprzeciwiający się cenzurze. Do dziś nie jest łatwą do rozszyfrowania postacią, ale moim zdaniem nieuprawnione są oskarżenia go o prosowieckie poglądy. W dziennikach pisał, że ten system potrwa kilkadziesiąt lat i on uczył się w nim funkcjonować tak, by mógł realizować własne cele.

Wielkie znaczenie miało dla niego dziedzictwo rodziny, a jednak nie zadbał o nie należycie.

Bardzo mocno był w latach 70. skonfliktowany z uniwersytetem. Obraził się, że w wieku 70 lat został przeniesiony na emeryturę, musiał odejść z Collegium Maius i za wiele innych spraw – realnych i wydumanych. W efekcie postanowił oddać tę spuściznę sięgającą XVIII wieku Towarzystwu Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie, gdzie przez wiele lat pełnił funkcję prezesa. To był błąd, ponieważ UJ miałby narzędzia, by o to wszystko zadbać, TPSP wówczas nie miało takich możliwości. Przez wiele lat więc wszystko niszczało, m.in. jego dom na Sarnim Uroczysku.

Jak odbierany jest Karol Estreicher 40 lat po śmierci?

Są jeszcze ludzie, którzy go pamiętają i nikt nam nie odmówił rozmowy o nim. Jest raczej dobrze wspominany, choć wciąż jest ta czarna legenda. Czasem słyszałem takie komentarze podczas pracy nad książką, że teraz to się wyjaśni, co to on zrobił. Ale nie potwierdza się nic z tego, co mu zarzucano. Nie jest krystaliczną postacią, o wszystkich przewinieniach piszemy, nie ma w nich niczego, z czego nie dałoby się go wybronić. Choć wcale nie było naszym zamiarem wybielanie go.

Ja natomiast uważam, że trzeba po prostu przyjąć, że taki był. Chcieliśmy pokazać człowieka z tym wszystkim, co sprawiło, że przeszedł do historii i tym, za co do dziś Kraków ma z nim problem.

* * *

Karol Estreicher Jr. - polski historyk sztuki, encyklopedysta, prozaik, autor licznych publikacji, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, rewindykator zrabowanych dzieł sztuki. W latach 1945-1947 major Karol Estreicher był najskuteczniejszym polskim rewindykatorem zagrabionych skarbów kultury narodowej, rozproszonych na terenie byłej III Rzeszy Niemieckiej. W maju 1946 r. przywiózł do Krakowa pociągiem składającym się z 26 wagonów: Ołtarz Mariacki, obrazy Rembrandta, Canaletta i inne skarby kultury.

eprasa.pl ebe8ab4c73

DO POCZYTANIA

ALEX KERSHAW „CZTERECH ZUCHWAŁYCH. OD PIASKÓW AFRYKI DO SERCA III RZESZY”
Gdzie diabeł nie mógł, tam ich posyłał Nieopowiedziana dotąd historia najbardziej uhonorowanych amerykańskich żołnierzy II wojny światowej. Jedna dywizja, ponad sześćset dni walk i cztery legendy stworzone jeszcze za życia. Od plaż francuskiego Maroka po serce Niemiec każdy z tej czwórki udowadniał, że zasługuje na najwyższe odznaczenie - Medal Honoru.
Wyd. Znak Horyzont, Kraków, 59,99 zł

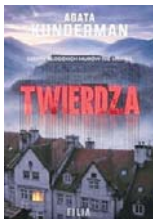

AGATA KUNDERMAN „TWIERDZA”
Pod osłoną nocy do mrocznych korytarzy schodzi czwórka znajomych, ale wychodzi tylko troje z nich. Kłodzko czeka na wiosnę. Do miasta wracają turyści, również po to, by zwiedzać liczącą setki lat twierdzę. Jednak tym razem jest inaczej... W tym czasie ginie młoda mieszkanka miasta. Szybko wychodzi na jaw, że odwiedzała korytarze nocami, dołączając do grupy poszukiwaczy.
Wyd. Skarpa Warszawska, Warszawa 2026, 49,99 zł

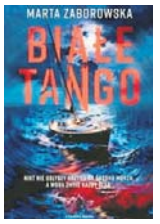

MARTA ZABOROWSKA „BIAŁE TANGO”
Siedem dni. Sześć osób. Jeden jacht. To miał być niezapomniany rejs wzdłuż wybrzeża Hiszpanii. Tydzień na morzu, pełen słońca i niczym nieograniczonej wolności. Kiedy załoga „Białego Tanga” wchodziła na pokład, nikt z jej członków nie przypuszczał, że już wkrótce nad żaglami zawisną ciemne chmury, a jacht zamieni się w dryfującą pułapkę.
Wyd. Czarna Owca, Warszawa 2026, 54,99 zł

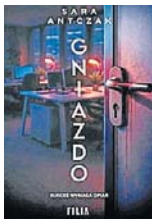

SARA ANTCZAK „GNIAZDO”
Największe zagrożenie siedzi przy biurku obok. Wyjazd integracyjny miał być dla Soni z działu HR tylko datą w kalendarzu. Dobra zabawa kończy się morderstwem. Czy to był wypadek, czy zaplanowane morderstwo? Wkrótce po powrocie z wyjazdu giną kolejni pracownicy. Sonia już wie, że nikt w firmie nie jest bezpieczny. Rozpoczyna śledztwo, które prowadzi ją wprost do mrocznych sekretów skrywanych za biurowym ładem.
Wyd. Filia, Poznań 2026, 53,00 zł

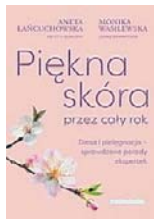

MONIKA WASILEWSKA , ANETA ŁAŃCUCHOWSKA „PIĘKNA SKÓRA PRZEZ CAŁY ROK DIETA I PIELĘGNACJA – SPRAWDZONE PORADY EKSPERTEK”
Skóra ma swój własny rytm, który zmienia się wraz z porami roku. Dowiedz się, jak pielęgnować ją mądrze. To praktyczny przewodnik po świadomej pielęgnacji i diecie – oparty na wiedzy klinicznej i wieloletniej praktyce, a przystępny i zrozumiały.
Wyd. Zwierciadło, Warszawa 2026, 54,90 zł

ANETA KRASIŃSKA „LATO W KOŁOBRZEGU”
Leon Hoser samotnie wychowuje ośmioletniego synka, który od momentu rozpoczęcia nauki w szkole często choruje. Ojciec zabiera chłopca do kołobrzeskiego sanatorium. Podejrzliwe spojrzenia i pytania, gdy tylko nowi kuracjusze się przedstawiają, zaczynają rodzić mnóstwo wątpliwości w sprawie pochodzenia Leona oraz jego rodziny z Iłży, w której przyszedł na świat.
Wyd. Skarpa Warszawska, Warszawa 2026, 49,90 zł

ŻANETA GÓRECKA „NIESPŁACONY DŁUG”
W okolicy Poznania zaczynają ginąć przypadkowe osoby. Ciała ofiar zostały brutalnie okaleczone. Komisarze Maja Lewandowska i Antoni Szymański początkowo podejrzewają, że mogą mieć do czynienia z handlarzami organów. W toku śledztwa wychodzą na jaw kolejne elementy układanki: zmarli byli częścią tej samej szkolnej grupy, a ich wspólna przeszłość skrywa mroczną tajemnicę.
Wyd. Zwierciadło, Warszawa 2026, 49,90 zł

WERONIKA ILSKA „EMIGRANTKA”
W barwnej Barcelonie lat dwudziestych Lina szuka ukojenia i nowego początku. U boku Diego, charyzmatycznego artysty, odkrywa świat katalońskiej bohemy – pełen wolności, sztuki i nieznanych dotąd emocji. Wszystko się zmienia, gdy na jej drodze staje rosyjski emigrant, Michaił Pietrowicz Wołkoński. Mężczyzna, przy którym Lina pozwala sobie uwierzyć, że przeszłość można zostawić za sobą. Ale są historie, które nie pozwalają o sobie zapomnieć.
Wyd. Filia, Poznań 2026, 53,00 zł

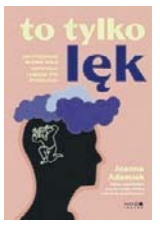

JOANNA ADAMIAK „TO TYLKO LĘK JAK PRZERWAĆ BŁĘDNE KOŁO NIEPOKOJU I ZACZĄĆ ŻYĆ SPOKOJNIEJ”
Autorka - lekarz psychiatra - rozkłada lęk na czynniki pierwsze – od biologii mózgu po codzienne sytuacje, które uruchamiają spiralę napięcia. Pokazuje, skąd bierze się niepokój, dlaczego czasem przejmuje kontrolę i – co najważniejsze – jak ją odzyskać. To przystępny, a jednocześnie rzetelny przewodnik po świecie lęku. Nie pozwól, by przejął kontrolę nad twoim życiem.
Wyd. Mando, Kraków 2026, 49,90 zł

ANNA STRYJEWSKA „SYN WIATRU. KRÓL ŻYCIA”
Szymon poznaje piękną, pewną siebie Majkę, która do tej pory nie zwracała na niego uwagi. Dopiero kilka lat później, gdy Szymon jest już zamożnym przedsiębiorcą, ich drogi znów się przecinają. Wkrótce sielankę zaczynają burzyć nadmierna ambicja i zachłanność Mai. Upadek przychodzi nagle. Gdy wszystko wydaje się już stracone, nagle pojawia się ktoś, kto wyciąga do Szymona rękę.
Wyd. Skarpa Warszawska, Warszawa 2026, 52,90 zł

EVA-MARIA BAST „LOUIS VUITTON. OPOWIEŚĆ O WIELKIM MARZENIU”
Od portiera do milionera. 1937 rok. Młody Louis Vuitton dotarł z małego miasta do ekscytującej metropolii Paryża! Rozpoczyna praktykę jako producent pudełek i pakowacz kufrów, udowadniając, że jest tak profesjonalny, że zostaje wezwany na dwór cesarski. W tym samym roku, w którym poznaje miłość życia, rewolucjonizuje produkcję kufrów i zakłada własną firmę.
Wyd. Skarpa Warszawska, Warszawa 2026, 54,90 zł

MICHIHITO SUGAWARA „USUŃ TĘ OSOBĘ ZE SWOJEJ GŁOWY”
Poznaj 7 prostych technik, dzięki którym uwolnisz swój umysł od intruzów i odzyskasz przestrzeń mentalną. Autor opracował ten unikalny program na podstawie badań naukowych i dzięki wieloletniemu doświadczeniu w pracy neurochirurga. Gdy wprowadzisz do swojego życia te techniki, odbudujesz pewność siebie, przestaniesz zamartwiać się opinią innych.
Wyd. Znak JednymSlowem, Kraków 2026, 49,99 zł

EMILIA SZELEST „BIESZCZADZKIE DEMONY. LICHO NIE ŚPI”
Magda Jaskólska, młoda asesor prokuratury, zostaje rzucona na głęboką wodę – przełożeni przydzielają jej sprawę, którą wszyscy już dawno spisali na straty. W okolicy giną młode dziewczyny, ale jedyny podejrzany... już siedzi w więzieniu. Zdesperowana i pozbawiona wsparcia Magda nie cofnie się przed niczym, by znaleźć odpowiedzi na wszystkie pytania.
Wyd. Skarpa Warszawska, Warszawa 2026, 49,90 zł

GEORGE A. MALONEY „MODLITWA SERCA. TRADYCJA KONTEMPLACYJNA CHRZEŚCIJAŃSKIEGO WSCHODU”
Autor pomaga wejść w sam środek doświadczenia modlitwy, która jest czymś więcej niż praktyką religijną – to droga przemiany życia, integracji swojego „ja” i dążenia do jedności z Trójcą Świętą. Poprzez prostotę modlitwy Jezusowej, skupienie uwagi i duchową czujność człowiek uczy się żyć obecnością Tego, który jest.
Wyd. WAM., Kraków 2026, 49,90 zł

AGATA SIKORA „JAK WYJŚĆ Z SIEBIE. O ZŁUDZENIU NIEZALEŻNOŚCI I SILE SPOŁECZNYCH WIĘZI”
Czy codzienny stres to nasza prywatna porażka czy może adekwatna reakcja na porządek społeczny, w którym żyjemy? Autorka obnaża iluzję, że samowystarczalność to jedyna droga do wolności. Przekonuje, że nasz lęk nie wynika z wewnętrznej kruchości, lecz z pustki po rozpadzie więzi społecznych.
Wyd. Znak Literanova, Kraków 2026, 59,99 zł

GABRIELA GARGAŚ „TO NIE BYŁO NA ZAWSZE”
Zamojszczyzna, czas wojny. Łucja i Janek byli tylko dziećmi, gdy los wystawił ich na najcięższą próbę. Wspólne przetrwanie piekła pacyfikacji połączyło ich więzią, której czas nie zdołał zatrzeć, choć powojenna zawierucha rozdzieliła ich drogi na lata. Warszawa, lata pięćdziesiąte. Stolica mozolnie podnosi się z gruzów, a bohaterowie próbują poskładać swoją codzienność.
Wyd. Filia, Poznań 2026, 53,00 zł

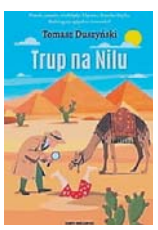

TOMASZ DUSZYŃSKI „TRUP NA NILU”
Piasek, mumie, wielbłądy i klątwa... Staszka Ziętka. Nadciągają egipskie ciemności! Wczasy all inclusive w Egipcie? Rodzinna podróż zapowiada się na niezapomnianą. Pan Pisarz spodziewa się, że jego okrągłe urodziny będą wyjątkowe. Czeka go wyprawa do piramid, podróż statkiem i nieplanowany, dodatek w postaci... kilku trupów. Nikt nie powinien zapominać o jedenastej pladze Egiptu!
Wyd. Skarpa Warszawska, Warszawa 2026, 52,90 zł

MARIA MADEJ „NIE NAZYWAJ TEGO MIŁOŚCIĄ”
Ostatnie wspólne lody pod pomnikiem Mickiewicza i obietnica, że za dwadzieścia lat spotkają się w tym samym miejscu. Karolina, Lena i Patrycja wierzyły, że świat stoi przed nimi otworem. Dla Patrycji progiem do dorosłości miały być studia i marzenia o pisaniu. Nie spodziewała się jednak, że najtrudniejszą lekcję odbierze u boku Marka. Jednak z każdym dniem, zamiast rozkwitać, Patrycja stawała się coraz mniejsza.
Wyd. Filia, Poznań 2026, 50,00 zł

SŌSUKE NATSUKAWA „GABINET DOKTORA SPINOZY”
Tetsuro Omachi był kiedyś gwiazdą medycyny – błyskotliwym internistą z wielkimi sukcesami i świetlaną przyszłością. Teraz pracuje w małym szpitalu. Zrezygnował z prestiżu i ambicji, które go napędzały. Po tragicznej śmierci siostry postanawia zmienić swoje życie i zaopiekować się jej synem. Czy można jednak uciec od pytań, które nie dają spokoju?
Wyd. Flow Books, Gdańsk 2026, 59,99 zł

A. RAE DUNLAP „WSKRZESICIEL”
Edynburg, 1828 rok. Naiwny, lecz zdeterminowany James Willoughby porzucił luksusowe, bezpieczne życie w Oksfordzie, by spełnić marzenie o studiowaniu chirurgii w Edynburgu. Ten miejski uniwersytet oferuje Jamesowi wszystko, czego pragnie - z wyjątkiem możliwości pracy na ludzkich zwłokach. Aby to zrobić, musi zapisać się do jednej z prywatnych szkół, za cenę, na którą go nie stać.
Wyd. Skarpa Warszawska, Warszawa 2026, 54,90 zł

eprasa.pl ebe8ab4c73

DROBNE

Praca

ZATRUDNIĘ

PRACOWNIKÓW budowlanych, fachowców, remonty, elewacje, stała praca, Toruń. 602-337-086

Zdrowie

STOMATOLOGIA

NAPRAWA Protez Wyszyńskiego 11A/61 tel. 56 645 45 72

Usługi

BUDOWLANO-REMONTOWE

BUDOWY i remonty, budowy domów. 608-071-593, Toruń i powiat

KOMPUTEROWE

514-042-236. Informatyk z dojazdem.

Turystyka

KRAJ - GÓRY

Beskidy, turnus 7dniowy od 1250zł. Ful opcja, cisza, spokój, natura, miodowyraj.pl 501642492.

PROMOCJA - pobyt - 95 zł ze śniadaniem. TYLICZ k/Krynicy G., pok. z łaz.+TV, bilard, parking, 730-007-166

KRAJ - MORZE

ŁEBA - tanie pokoje z łaz. 603-471-715.

USTKA- Wczasy! Pokoje! 604-486-413.

Matrymonialne

POZNAM Panią do 47 lat. Tel. 506-591-867

Różne

KASA za stare książki 609-643-399

Rolnicze

ZWIERZĘTA HODOWLANE

KURY nioski dowóz 600500129

AUTOREKLAMA
ibo TWOJE DOMOWE BIURO OGŁOSZEŃ

Ogłoszenia drobne
w Twojej gazecie zlecisz bez wychodzenia z domu przez Internetowe Biuro Ogłoszeń

ibo.polskapress.pl

AUTOPROMOCJA
Kondolencje i nekrologi w Twojej gazecie
Tutaj zlecisz ogłoszenie
ibo.polskapress.pl

REKLAMA 0011561900
PRYWATNA SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA LEKARSKA
GABINET PSYCHIATRYCZNY
ARKADIUSZ SZMAŃDA
87-100 Toruń, ul. Stefana Srebrnego 1
rejestracja
tel. 56 62 10 811, 516 138 555
wizyty domowe 601 959 392

REKLAMA 0011561865
„ALPA"
Zakład i Dom Pogrzebowy
Nowa Główna Siedziba:
Toruń: ul. M. C. Skłodowskiej 41
ul. Podgórna 16
ul. Okólna 30
tel. 56/62-226-59
fax 56/66-11-239
CAŁĄ DOBĘ www.alpa.com.pl
- Transport ciała na terenie kraju i Europy;
- Załatwianie formalności pogrzebowych;
- Kremacje, ekshumacje;
- Odzież i dewocjonalia
- Wieńce i wiązanki
- Sprzedaż nagrobków;
- Możliwość wyboru kolorystyki strojów żałobników;
- Z szacunkiem i zaangażowaniem spełniamy ostatnią posługę.

REKLAMA 0011571302

Informacja o nieruchomościach stanowiących własność oraz użytkowanie wieczyste Gminy Miasta Toruń przeznaczonych do oddania w dzierżawę

Wydział Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Torunia informuje, iż w siedzibie Wydziału przy ul. Grudziądzkiej 126 b (II piętro) został wywieszony na okres 21 dni wykaz dla nieruchomości Gminy Miasta Toruń, położonych przy:

- ulicy Kociewskiej 48-54, Morwowej 10, Morwowej 7, Kociewskiej, Kociewskiej 50-54, Morwowej 1-3 oraz Morwowej 5, oznaczonych kolejno jako działki:
  - dz. Nr 16/1, 14/3, 15/3, 75/8 z obrębu 40

oraz

  - dz. Nr 22/3, 25/3, 21, 23/1 z obrębu 41,

przeznaczonych na potrzeby rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi, jak i przedsięwzięć związanych z odnawialnymi źródłami energii rozwijanych w ramach Toruńskiego Klastra Energii.

- Dzierżawa ww. nieruchomości nastąpi na czas oznaczony do dnia 31.12.2026 r.

Informacja pod numerem telefonu 56 61 18 543.

REKLAMA 0111562220
FIRMA SPRZEDA budynek przemysłowy w Poznaniu przy ul. Malwowej 158.

Powierzchnia użytkowa budynku – 3202,80 m², powierzchnia gruntu – 0,8701 ha.
Tel. kontaktowy 603 920 399

0011571168

„Nie odchodzi ten, Kto pozostaje w sercach bliskich"

Z głębokim żalem zawiadamiamy,
że dnia 18 sierpnia 2026 r. odszedł po chorobie
kochany Mąż, Tata, Teść, Dziadek, Brat, Szwagier i Wujek

Śp.

Marek Kiziuk

lat 73

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się w sobotę
22 sierpnia 2026 r. o godz. 12.30 czuwaniem w kaplicy
krematorium przy ul. Grudziądzkiej 190-194 w Toruniu.
O godz. 13.00 nastąpi wyprowadzenie
na Centralny Cmentarz Komunalny,
gdzie odbędzie się ceremonia pogrzebowa.

Pogrążona w smutku
Rodzina

REKLAMA 0011571283

Wydział Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Torunia

informuje,

iż w siedzibie Wydziału przy ul. Grudziądzkiej 126 b (II piętro) został wywieszony na okres 21 dni wykaz dla nieruchomości Gminy Miasta Toruń, przeznaczonych do oddania w użyczenie.

Informacja o nieruchomościach stanowiących własność Gminy Miasta Toruń przeznaczonych do oddania w użyczenie:

ul. Bulwar Filadelfijski 9 działka geodezyjna nr 359 z obrębu 12 o powierzchni 0,4800 ha, nieruchomość przeznaczona pod funkcje parkingu płatnego.

Nieruchomości wymienione powyżej będą rozdysponowane w trybie bezprzetargowym. Informacje pod numerem telefonu 56 61 18 539.

0011570700

Z głębokim żalem żegnamy
Pana

Jerzego Tobjasza

emerytowanego pracownika
Toruńskich Wodociągów

Wyrazy głębokiego współczucia

Rodzinie i Bliskim

składa

Zarząd i Pracownicy
Toruńskich Wodociągów Sp. z o.o.

REKLAMA 0111542994
REZONANS MAGNETYCZNY
• 7 dni w tygodniu • Odpłatnie i w ramach NFZ*
LUXMED DIAGNOSTYKA
Rejestracja i szczegóły: **56 621 43 21**
LUX MED Diagnostyka
ul. Kościuszki 71, 87-100 Toruń
*Badania NFZ wymagają ważnego skierowania

REKLAMA 0011568592

Zgodnie z art. 38 i art. 40 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tj. Dz.U. z 2026 r. poz. 399) oraz §3 ust. 1, §6 ust. 1 i 7 i §13 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 roku w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz.U. z 2021 roku, poz. 2213)

STAROSTA WĄGROWIECKI

informuje,

iż w dniu 21.08.2026 r. na tablicy ogłoszeń w siedzibie Starostwa Powiatowego w Wągrowcu, na okres 2 miesięcy zostało wywieszone ogłoszenie o przetargu ustnym nieograniczonym na sprzedaż nieruchomości Skarbu Państwa, położonej w Wągrowcu, oznaczonej nr działki 2135/2 o pow. 0,6768 ha, zapisanej w księdze wieczystej KW numer PO1B/00025704/6. Ogłoszenie o przetargu zamieszczono również w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Wągrowcu. Cena wywoławcza została ustalona na kwotę 786.313, 00 zł (netto). Przetarg odbędzie się dnia 21.10.2026 r. o godzinie 10.00 w sali nr 110 w siedzibie Starostwa Powiatowego w Wągrowcu, przy ulicy Kościuszki 15. Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wpłata wadium w wysokości 78.683 zł. Informacji w sprawie przetargu udziela: Kierownik Wydziału Gospodarki Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Wągrowcu, ul. Kościuszki 15, pokój nr 6 (telefon: 67 26 80 545), nieruchomosci@wagrowiec.pl.

REKLAMA 0011465600
SOTOR®
FIRMA POGRZEBOWA
TELEFONY: 56 655 33 50 | +48 509 799 013
Kompleksowe usługi pogrzebowe | Międzynarodowy transport zmarłych | Rozliczenie ratalne | Usługi cmentarne
www.sotor.pl | Toruń, Sowińskiego 5

eprasa.pl ebe8ab4c73

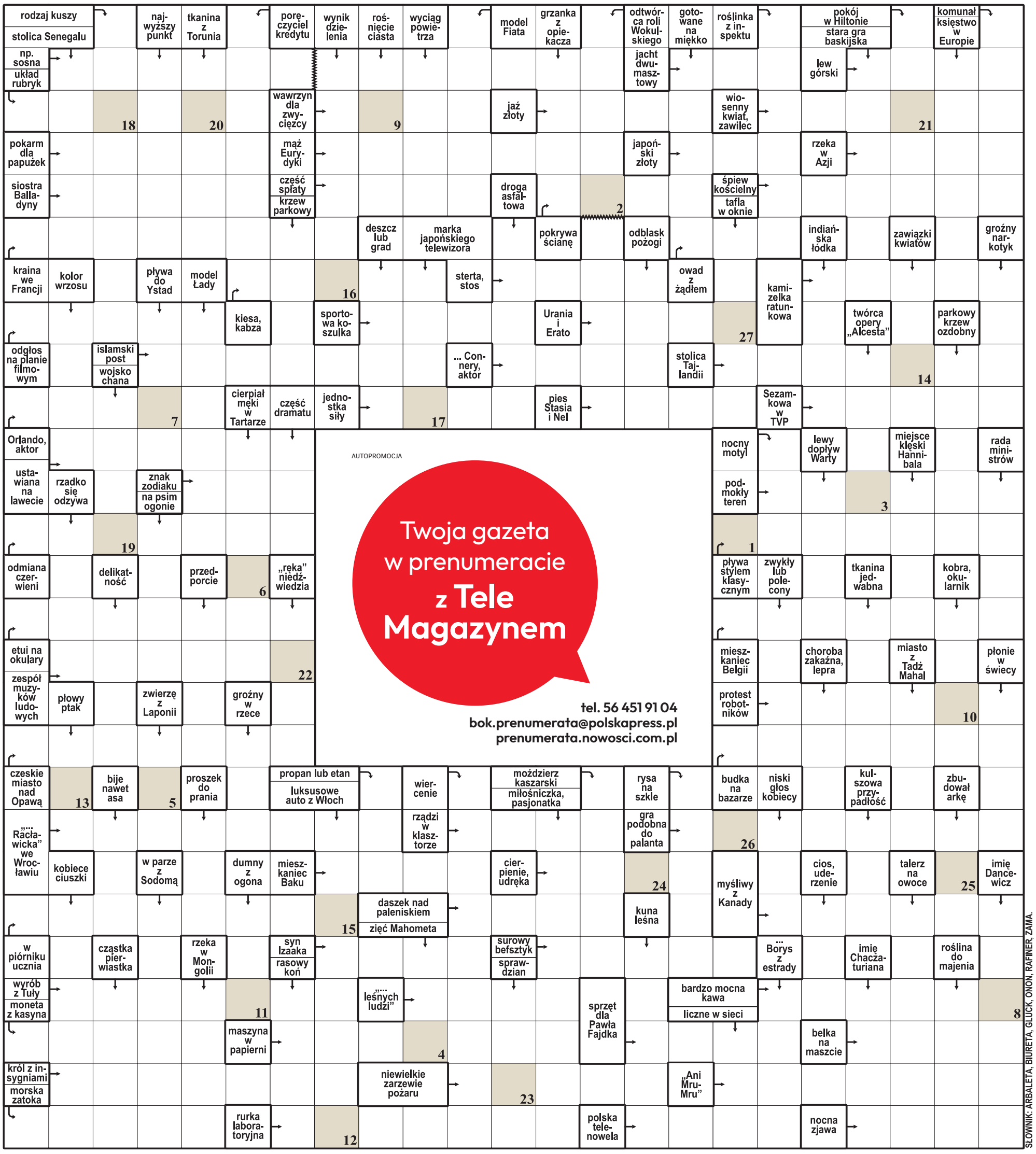

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 27 utworzą rozwiązanie: myśl Jana Grossa.

ROZWIĄZANIE: ŻYCIE TO NAJWIĘKSZY BAL MASKOWY.

eprasa.pl ebe8ab4c73

PIŁKA NOŻNA

Ligowe przyspieszenie. Trzy mecze w tydzień

Zespoły rywalizujące w Betclic 3. Lidze Grupa 2 oraz w 4. Lidze Kujawsko-Pomorskiej kończą w weekend trudny siedem dni. Na razie najlepiej spisuje się Wda Świecie, która wygrała dwa spotkania i zadomowiła się w czołówce

Dariusz Knopik

W Betclic 3. Lidze dramat przeżyli zawodnicy Elany Toruń, który w ostatniej akcji meczu z Unią Swarzędz stracili gola, który zdecydował o ich porażce. Wcześniej przegrywali, remisowali, wygrywali i znowu remisowali, aż do tej nieszczęsnej akcji z końcówki...

Teoretycznie najłatwiejszego rywala miała Wda, ale widzowie na stadionie w Świeciu przeżyli prawdziwą huśtawkę nastrojów. Po trafieniu Dawida Retlewskiego szybko objęli prowadzenie, ale nie minęło 20 minut i już przegrywali. Potem dążyli do odrobienia strat. Długo się im to nie udawało. Potem w niespełna 60 sekund zdobyli dwie bramki. Wynik meczu w końcówce pięknym strzałem z rzutu wolnego w samo okienko ustalił Retlewski. Radości w ekipie Wdy po ostatnim gwizdku nie było końca...

W teorii najtrudniejsze zadania czekało Chemika, który udał się na boisko wicelidera do Luzina. Bydgoszczanie długo stawiali zacięty opór Wikędowi. Po strzale Patryka Perlińskiego doprowadzili do remisu. Jednak potem dali sobie wbić dwa gole i ostatecznie przegrali.

FOT. DARIUSZ BLOCH

Patryk Perliński (w środku) strzelił dla Chemika jedynego gola podczas meczu w Luzinie

ELANA TORUŃ - UNIA SWARZĘDZ 2:3 (2:1)

Bramki: Maciej Rożnowski (31), Kamil Woroniecki (45+1 karny) - Wojciech Słowiński (26), Jakub Piotrowski (57). Maksymilian Depe (90+4)

Elana: Procek - Jożwicki, A. Kowalski, Czabański - Korpalski, Knera (75. Karbownik), Woroniecki, Skibicki (61. Hshidate) - Gajewski, Rożnowski (75. Orzeł), Stolc

WDA ŚWIECIE - GROM NOWY STAW 4:2 (1:2)

Bramki: Dawid Retlewski (3, 89), Bartosz Kotras (74), Evaristo De Souza (75) - Igor Jankowski (13), Wojciech Zieliński (18)

Wda: Zapała - Nawrocki, Słaby, Kotras, Wojciechowski - Wenerski (79. Droż), Dawid (29. Kolbus), Bratkowski - Iwanicki (56. Jaworski), Retlewski, Souza

WIKĘD LUZINO - CHEMIK BYDGOSZCZ 3:1 (1:0)

Bramki: Sebastian Weremko (22), Jakub Kręt (71), Filip Sosnowski (86) - Patryk Perliński (60)

Chemik: Klon - Kamiński, Karbowski, Ozga, Hulisz - Rysiewski, Jarosz (79. Wierzbicki) - Zaręba (55. Łotoszyński), Zagórski (79. Trojanowski), Kulig (64. Grzelak) - Perliński

Pozostałe wyniki i strzelcy 4. kolejki: Lech II Poznań - Lipno Stęszew 1:0 (Sierafim Bochno 7); **KKS Kalisz - Noteć Czarnków 0:1** (Szymon Piekarski 79); **Flota Świnoujście - Victoria Września 5:0** (Oliwier Szkamelski 6, Dominik Chromiński 55, Szymon Cybulski 69, Roman Dziuba 73, Maciej Rzońca 82); **Kluczevia Stargard - Gedania Gdańsk 2:2** (Rian da Silva 71, 90 - Oskar Śliwowski 30, Artur Stawikowski 39); **Kotwica Kórnik - Bałtyk Koszalin 0:1** (Miłosz Stępnik 79); **Polonia Środa Wielkopolska - Błękitni Stargard 4:1** (Bartosz Bartkowiak 43, 86, Patryk Mikita 45, Jakub Wilczyński 47 - Dominik Lis 90+2).

1. Polonia Środa Wlkp	4	12	12-2
2. Wikęd Luzino	4	10	13-5
3. Flota Świnoujście	4	9	9-2
4. Wda Świecie	4	8	8-5
5. Lech II Poznań	4	7	9-7
6. Kluczevia Stargard	4	7	8-7
7. KKS Kalisz	4	7	4-3
8. Gedania Gdańsk	4	6	10-8
9. Noteć Czarnków	4	6	7-7
10. Unia Swarzędz	4	6	6-8
11. Elana Toruń	4	5	7-7
12. Błękitni Stargard	4	4	7-11
13. Chemik Bydgoszcz	4	4	6-8
14. Bałtyk Koszalin	4	4	3-6
15. Grom Nowy Staw	4	3	7-9
16. Lipno Stęszew	4	1	3-8
17. Kotwica Kórnik	4	1	4-11
18. Victoria Września	4	0	3-14

5. kolejka: Chemik - Flota (sobota, godz. 12), Noteć - Elana (sobota, godz. 16), Unia - Wda (niedziela, godz. 13).

W najciekawszym meczu 3. kolejki 4. Ligi Kujawsko - Pomorskiej Unia Solec Kujawski zwyciężyła Pogoń Mogilno po golu Jakuba Bojasa z rzutu karnego. Obie ekipy nie kryją swoich ambicji sięgających awansu do Betclic 3. Ligi.

3. kolejka 4. ligi kujawsko-pomorskiej: Lech Rypin - Wisła Dobrzyń nad Wisłą 2:1 (Dawid Listkowski 10, 56 - Adrian Nowak 90+2); **Start Pruszcz - Unia Wąbrzeźno 2:2** (Mateusz Zbiranek 13 karny, Jakub Krukowski 80 - Oleksiy Zbun 8 karny, 55); **Cuiavia Inowrocław - Victoria Czernikowo 0:2** Łokietek (Mikołaj Kantorski 38, Tomasz Chabasiński 82); **Pomorzanin Toruń - Kujawiak Kowal 2:1** (Oliwier Sakowski 46, Maksymilian Opaciński 76 - Rafał Jankowski 86); **Unia Solec Kujawski - Pogoń Mogilno 1:0** (Jakub Bojas 37 karny); **Łokietek Brześć Kujawski - Tłuchowia Tłuchowo 0:2**(Konrad Gutowski 16, Chris Soumahoro 43); **Rawys Raciąż - Mustang Ostaszewo 3:3** (Michał Wojnerowicz, Tobiasz Sawa, Kamil Model - Hubert Maciąg 2, Radosław Tuleja); **Skrwa Skrwilno - Sparta Brodnica 1:1** (Michał Laskowski 56 - Brendon Pereira 81); **Noteć Gębice - Orlęta Aleksandrów Kujawski 2:4** (Sebastian Baran 19, Krzysztof Chojnacki 42 - Szymon Brzeziński 25, Bartosz Wiwatowski 52, Miłosz Obrębski 72, Patrick Kasaira 83).

1. Mustang Ostaszewo	3	7	9-4
2. Victoria Czernikowo	3	7	6-2
3. Unia Solec Kujawski	3	6	6-3
Pogoń Mogilno	3	6	6-3
5. Tłuchowia Tłuchowo	3	6	6-4
6. Lech Rypin	3	6	4-4
7. Pomorzanin Toruń	3	6	5-6
8. Skrwa Skrwilno	3	5	5-2
9. Rawys Raciąż	3	4	7-6
10. Unia Wąbrzeźno	3	4	6-3
11. Start Pruszcz	3	4	4-5
12. Sparta Brodnica	3	4	7-5
13. Kujawiak Kowal	3	3	3-4
14. Wisła Dobrzyń n/ Wisłą	3	3	4-7
15. Orlęta Aleksandrów Kuj.	3	3	4-8
16. Noteć Gębice	3	1	3-7
17. Cuiavia Inowrocław	3	1	1-6
18. Łokietek Brześć Kuj.	3	0	2-9

4. kolejka - sobota: Wisła - Start (godz. 12), Unia S. K. - Łokietek (13), Orlęta - Cuiavia (14), Sparta - Noteć (14), Kujawiak - Skrwa (14), Tłuchowia - Lech (15), Pogoń - Victoria (16), Unia W. - Rawys (16), Mustang - Pomorzanin (17). ©℗

SIATKÓWKA

Czas na Euro i walkę o olimpijski paszport

Dariusz Knopik

Polki sobotnim meczem z Węgierkami rozpoczynają udział w mistrzostwach Europy

W Euro wystąpią 24 zespołu. Najpierw zagrają w czterech grupach po sześć zespołów każdy z każdym. Z każdej grupy do fazy pucharowej awansują po cztery zespoły. Faza pucharowa od 1/8 finału aż po walkę o medale. Mistrzynie Europy zapewnią sobie paszporty na Igrzyska Olimpijskie Los Angeles 2028. Tytułu bronią Turczynki.

Polki będą rywalizowały w Stambule. Turcja to główny organizator mistrzostw. W stolicy tego kraju odbędą się decydujące mecze. Dodatkowo mecze grupowe będą rozgrywane w Brnie w Czechach, w Baku w Azerbejdżanie i w Goeteborgu w Szwecji.

Prócz Węgierek polskie siatkarki w grupie kolejno zagrają z Łotwą (24 sierpnia), Słowenią (25 sierpnia), Niemcy (27 sierpnia) i Turcją (28 sierpnia).

Wyjście z grupy jest obowiązkowe dla podopiecznych Stefana Lavariniego. Potem zaczynają się schody. Wiele wskazuje, że w ćwierćfinale Polki ponownie mogą zmierzyć się z Turczynkami. Choć same zawodniczki mówią, że interesuje ich minimum półfinał i ewentualna gra z Włoszkami, które obok Turczynek, są głównymi faworytkami turnieju.

Przypomnijmy, że Polki na dwóch poprzednich Euro zajmowały piąte lokaty. Czy teraz uda się im poprawić te osiągnięcia? Będzie o to bardzo trudno. Wydaje się, że reprezentacja jest słabsza niż w poprzednich sezonach. Wtedy udało się zdobyć brązowe medale w Lidze Narodów i zagrać w ćwierćfinale IO w Paryżu. W tym sezonie wiele zawodniczek odmówiło gry w kadrze. Efektem był brak awansu do turnieju finałowego Ligi Narodów, a to miał być główny sprawdzian przed Euro.

Przed wylotem do Turcji Polki grały w memoriale Agaty Mróz i w nim pokonały Ukrainki i Francuzki po 3:0, ale uległy Włoszkom 0:3.

Mecz Polska - Węgry w sobotę o godz. 18. Transmisja w Polsacie i Polsacie Sport 1. Inne mecze mistrzostw można oglądać na pozostałych kanałach Polsatu Sport.

Kadra - rozgrywające: Alicja Grabka, Katarzyna Wenerska; **atakujące:** Magdalena Stysiak, Julia Szczurowska; **przyjmujące:** Martyna Czyrniańska, Paulina Damaske, Monika Lampkowska, Julita Piasecka; **środkowe:** Magdalena Jurczyk, Maja Koput, Anna Obiała, Sonia Stefanik; **libero:** Justyna Łysiak, Aleksandra Szczygłowska. ©℗

PIŁKA NOŻNA

Mecz beniaminków w Świdniku. Rekord jest do pokonania

Dariusz Knopik

Czas na piatą kolejkę w Betlic 2. Lidzei mecze Zawiszy Bydgoszcz i Olimpii Grudziądz

Bydgoszczan czeka wyjazdowe spotkanie w Świdniku z Avią, a więc także z beniaminkiem. Świdniczanie byli rewelacją początku, bo wygrali trzy mecze i przewodzili stawce, ale przed tygodniem przyszedł zimny prysznic i gładka porażka w delegacji ze Stalą Stalowa Wola aż 0:4. Niebiesko-czarni po wpadce z Rekordem Bielsko-Biała zaczęli budować swoją pozycję zwycięstwami z Resovią i Lechią Zielona Góra. Bydgoszczan mimo tych ostatnich wyników czeka w Świdniku trudne zadanie. Avia u siebie to bardzo groźny zespół o czym przekonała się Olimpia Grudziądz, która tam przegrała aż 1:4. Asem atutowym ekipy ze Świdnika jest Andrij Remeniuk, który już ma cztery gole na koncie. Aby myśleć o zwycięstwie trzeb będzie go powstrzymać. Spotkanie w sobotę o godz. 13. Transmisja w internecie na sport.tvp.pl.

Grudziądzanie dzień później o godz. 16.30 zagrają na wyjeździe z Rekordem. Biało-zieloni od wpadki z Avią grają coraz lepiej. Mierzyli się z trudnymi rywalami na nich boiskach i nie pękali. Dwa remisy i ostatnio zwycięstwo pokazują, że w ekipie Dawida Pędziałka drzemie spory potencjał, a każdy kolejny tydzień pracy będzie wpływał korzystniej na zespół.

Rekord, podobnie jak Avia, ma za sobą bolesną i trochę niespodziewaną porażkę. Ekipa z Bielska-Białej uległa w delegacji Sokołowi Kleczew aż 0:3. To pokazuje, że Rekord jest do pokonania, mimo że u siebie do tej pory wygrywał. Transmisja w internecie na pzpnplus.pl. ©℗

eprasa.pl ebe8ab4c73

Sport

Żużel. Znamy finalistów Drużynowych Mistrzostw Polski Juniorów. O medale powalczą Polonia Bydgoszcz - obrońcy tytułu, KS Toruń, Stal Gorzów i Motor Lublin

KOSZYKÓWKA

Astoria w komplecie. Wisienką na torcie czołowy strzelec ligi fińskiej

Joachim Przybył

Jayden Taylor zamyka skład Enea Łaciate Astorii Bydgoszcz. Młody Amerykanin w poprzednim sezonie był topowym strzelcem w lidze fińskiej.

Dyrektor Michał Chyliński i trener Anders Sommer długo szukali podstawowego gracza na pozycji rzucającego obrońcy. Cierpliwość się opłaciła, bo do Bydgoszczy trafił utalentowany koszykarz, który może stać się czołowym strzelcem PLK.

- Na tej pozycji jest mnóstwo na rynku i nie jest łatwo znaleźć takiego, który pasuje do koncepcji budowy drużyny. My szukaliśmy combo-guarda, który będzie w stanie przez kilka minut zagrać też na jedynce. Oferta Taylora pojawiła się niedawno, być może Amerykanin szukał klubu gdzieś wyżej, ale to się nie udało. Ma wielki potencjał w ofensywie, ale potrafi też zagrać agresywnie w defensywie - mówi Michał Chyliński, dyrektor sportowy bydgoskiego klubu.

23-letni Jayden Taylor karierę w NCAA spędził w dwóch cenionych zespołach Butler i North Carolina. Przygodę akademicką kończył ze średnią ponad 10 pkt na mecz.

Swój pierwszy zawodowy sezon Taylor spędził w lidze fińskiej, skąd trafia wielu graczy do PLK i sprawdzają się potem w naszej lidze. Amerykanin miał naprawdę dobre statystyki. Zaczynał w zespole Kataja (późniejszym wicemistrzu Finlandii), w którym notował blisko 22 punkty na mecz, do tego ponad 5 zbiórek i 3 asysty, po sześciu meczach przeniósł się do KTP Basket, gdzie miał bardzo podobne osiągnięcia - 19,8 pkt, ponad 6 zbiórek i 3 asysty.

To wszechstronny obwodowy, silny fizycznie, zwracają uwagę solidne statystyki zbiórek. Ze względu na duży zasięg ramion jest całkiem niezłym obrońcą, w ekipie North Carolina należał do najlepiej przechwytujących graczy. Taylor ma także pewną rękę w rzutach z dystansu, w każdym swoim sezonie w NCAA i w Europie było to w okolicach 40 procent, dobrze czuje się w grze na kontakcie z obrońcami, potrafi wymuszać faule i trafiać wolne.

To już ostatni zabytek przed sezonem. Beniaminek rozgrywki rozpocznie z pięcioma obcokrajowcami w składzie.

- Startowaliśmy z ostatniej pozycji, bo dopiero pod koniec maja było wiadomo, że zagramy w play off i można było na poważnie rozpoczynać rozmowy. To było mnóstwo nowych doświadczeń, mnóstwo poznanych ciekawych ludzi, mnóstwo obejrzanych meczów. Razem z trenerem uważamy, że pracę wykonaliśmy dobrze, ale oczywiście zostaniemy rozliczeni w trakcie sezonu - dodaje Michał Chyliński.

ENEA ŁACIATE ASTORIA BYDGOSZCZ 2026/27

Obrońcy: Jordan Ogundiran, Martyce Kimbrough, Jayden Taylor, Marcin Nowakowski, Wojciech Dzierżak, Maciej Kachelski

Skrzydłowi: Denzel Andersson, Dawid Brembly, Kacper Kłaczek, Karol Kamiński, Bartosz Ptak

Środkowi: Jalen Thomas, Piotr Wińkowski.

FOT. ARCHIWUM

Jayden Taylor to świetny strzelec, ale także dobry obrońca. Może być jednym z liderów bydgoskiej drużyny

ŻUŻEL

GKM o awans do play off, Pres na rozgrzewkę, Polonia po finał

FOT. SŁAWOMIR KOWALSKI

Pres Toruń pod koniec maja pokonał na Motoarenie Stal Gorzów 52:38

Magdalena Zimna

Ostatnie rozgrzewki przed play off w PGE Ekstralidze i pierwsze półfinały w Metalkas 2. Ekstralidze - emocje od piątku do niedzieli.

Ważne rozstrzygnięcia zapadną dziś w Grudziądzu. Bayersystem GKM Grudziądz podejmie Motor Lublin, a zwycięstwo gospodarzy choćby jednym punktem gwarantuje im awans do najlepszej czwórki i sensacyjnie wyrzucenie wicemistrzów Polski z play off.

Dzięki niedawnego potknięciu Motoru we Wrocławiu, GKM wciąż ma wszystko w swoich rękach. W ostatni weekend wreszcie przerwał passę porażek i wygrał w Częstochowie. - Zrobiliśmy pierwszy z dwóch kroków i to ten łatwiejszy - przyznał po meczu trener Robert Kościecha.

Kibice w Grudziądzu na ligowe zwycięstwo czekali blisko dwa miesiące. Szkoleniowiec drużyny liczy, że także na drużynę wynik z Częstochowy wpłynie mobilizująco. - Wygrany mecz jest najlepszym psychologiem. Nabraliśmy wiatru w żagle, dostaliśmy jeszcze jedną szansę i chcemy to wykorzystać. Odcinamy grubą linią przeszłość i chcemy być tym zespołem, którym byliśmy na początku sezonu - mówi Kościecha.

Cieszy wreszcie nieco lepszy mecz Maxa Fricke'a, choć dziś Australijczyk rywali będzie miał znacznie mocniejszych. Po kontuzji wrócił też Bastian Pedersen i to raczej na bardziej doświadczonego Duńczyka postawi Kościecha w meczu z Motorem.

A u rywali daleko od optymizmu. W ostatniej kolejce Motor męczył się u siebie z osłabioną Unią Leszno. Problemy wicemistrzów Polski to słabsza forma juniorów, nierówna jazda Kacpra Woryny i bardzo słaba Martina Vaculika. - Jedziemy do Grudziądza po zwycięstwo. We wtorek mam mecz w lidze szwedzkiej, w czwartek planujemy trening, a w piątek jedziemy powalczyć o zwycięstwo - zapowiedział jednak ten ostatni.

GKM: 9. Jepsen Jensen, 10. Szarszewski, 11. Drabik, 12. Fricke, 13. Tarasenko, 14. Pedersen, 15. Małkiewicz
MOTOR: 1. Woryna, 2. Cierniak, 3. Vaculik, 4. Lindgren, 5. Zmarzlik, 6. Baríbor, 7. Jaworski

Pierwsze miejsce po rundzie zasadniczej dla Torunia wciąż jest możliwe, ale to tylko teoria i to mocno naciągana. Sparta i Pres mają tyle samo punktów (dwumecz wygrali wrocławianie), ale w ostatniej kolejce wygraną Sparty można obstawiać w ciemno. Do Wrocławia przyjeżdża Włókniarz Częstochowa, drużyna bez zwycięstwa w tym sezonie...

Do tego Torunianie mają swoje zadanie do wykonania - muszą wygrać w Gorzowie. To akurat też jest prawdopodobny scenariusz, bo drugą część sezonu Anioły mają naprawdę dobrą.

STAL: 9. Przedpełski, 10. Bednar, 11. Holder z/z, 12. Szymko, 13. Thomsen, 14. Paluch, 15. Kordun.
PRES: 1. Dudek, 2. Lambert, 3. Bloedorn, 4. Michelsen, 5. Sajfutdinow, 6. Kawczyński, 7. Duchiński

14. runda PGE Ekstraligi - piątek: Sparta Wrocław - Włókniarz Częstochowa (18.00), Bayersystem GKM Grudziądz - Motor Lublin (20.30); **niedziela:** Stal Gorzów - Pres Toruń (17.00), Unia Leszno - Falubaz Zielona Góra (19.30). Transmisje w Canal+Sport i Canal+online

Abramczyk Polonia w rundzie zasadniczej Metalkas 2. Ekstraligi była po zasięgiem rywali. To jednak już nie ma znaczenia, bo walka zaczyna się od początku. Jeszcze cztery mecze dzielą bydgoszczan od awansu.

Jak półfinałowego przeciwnika bydgoska drużyna wybrała sobie Orła Łódź. Drużynę, która sprawiła w tym sezonie jedną z większych niespodzianek w Metalkas 2. Ekstralidze. Przed rozpoczęciem rozgrywek ta ekipa skazywana była na walkę o utrzymanie, a przez większą część sezonu trzymała się w czubie tabeli. Fazę zasadniczą Orzeł ostatecznie zakończył na czwartym miejscu.

W tej pierwszej części sezonu w Bydgoszczy Abramczyk Polonia wygrała u siebie aż 62:28. Na wyjeździe zwyciężyła 50:40, ale wynik zweryfikowano na 44:40, odejmując punkty wywalczone tam przez Toma Brennana (przekroczył limit startów w ligach krajowych i stracił pozwolenie na jazdę w Polsce).

W półfinałach poloniści również wystartują w roli faworytów. Rewanż w Bydgoszczy odbędzie się 6 września.

ORZEŁ: 9. Nowak, 10. Nagel, 11. Cook, 12. Szlauderbach, 13. Berntzon, 14. Halkiewicz, 15. Lewandowski
POLONIA: 1. Woźniak, 2. Kostera, 3. Huckenbeck, 4. Łoktajew, 5. Buczkowski, 6. Pawełczak, 7. Andrzejewski

Półfinały play off Metalkas 2. Ekstraligi - niedziela: ROW Rybnik - PSŻ Poznań (13.00), Orzeł Łódź - Abramczyk Polonia Bydgoszcz (15.15). Transmisje w Canal+Sport5 i Canal+online.

eprasa.pl ebe8ab4c73